

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ

Uniwersytet
Zielonogórski

9-1 | 257-258 |

ISSN 1644-7867

GRUDZIEŃ 2018 - STYCZEŃ 2019

W numerze:

DARIA KORONA / Z obrad Senatu	4
DARIA KORONA / Zarządzenia JM Rektora	5
EWA SAPEŃKO / Nagroda ELSEVIER RESEARCH IMPACT LEADERS 2018	5
EWA SAPEŃKO / Doctorem habilitatum te creo	7
Stypendia doktoranckie w szkołach doktorskich – najczęściej zadawane pytania	10
Nowe habilitacje: dr hab. inż. Artur Gramacki	13
EWA TWOROWSKA-CHWALIBÓG / Granty NCN dla naukowców z UZ	14
EWA TWOROWSKA-CHWALIBÓG / Dwa duże projekty naukowo-badawcze są realizowane w Instytucie Inżynierii Elektrycznej WIEA UZ	18
EWA SAPEŃKO / Nasi medycy mistrzami Polski!	19
BARBARA JUSZCZAK, JOLANTA PATAN / Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna jako system uporządkowania zbiorów w Bibliotece Uniwersytetu Zielonogórskiego	21
JOANNA KULIŃSKA / Mamy dla was normy! Od tulejki i betonu, po inteligentne miasta i zrównoważony rozwój	24
ERASMUS+ / Zamień studia w przygodę!	24
BARBARA KRZESZEWSKA-ZMYŚLONY / VI Dni Polsko-Niemieckie'2018 na Uniwersytecie Zielonogórskim	26
MAŁGORZATA KOZŁOWSKA / Park Naukowo-Technologiczny	28
MAŁGORZATA RATAJCZAK-GULBA / Młodych talentów na UZ nie brakuje!!!	29
Pomagajmy sobie	29
WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE	
Wydział Artystyczny	30
Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska	36
Wydział Humanistyczny	39
Wydział Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki	40
Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu	41
Wydział Mechaniczny	42
Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii	43
Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii	43
Wydział Prawa i Administracji	45
Wydział Zamiejscowy w Sulechowie UZ	48
ANDRZEJ MALINOWSKI / Problemy z wyborem pćci metrykalnej dziecka	48
ANDRZEJ MALINOWSKI / Prof. dr hab. Tadeusz Malinowski - wspomnienie	50
ZE SPORTU AKADEMICKIEGO	50
EWA POPIŁKA / Nowości wydawnicze	53

*Niech świąteczny czas
spędzony w rodzinnym gronie napętni
Wasze serca spokojem i radością,
a Nowy Rok obdaruje
pomysłnością i szczęściem.
Radosnych Świąt Bożego Narodzenia
oraz szczęśliwego Nowego Roku
życzy
prof. Tadeusz Kuczyński
REKTOR
UNIwersytetu Zielonogórskiego*

REDAKTOR NACZELNA
Ewa Sapeńko

WSPÓLPRACA

Anetta Barska, Tomasz Belica, Marek Dankowski,
Michał Doligalski, Renata Grochowalska, Dorota Hebisz, Daria Korona,
Pola Kuleczka, Paulina Komorowska-Birger,
Małgorzata Kozłowska, Katarzyna Kwiecień-Długosz,
Marek Lemański, Joanna Markiewicz-Stanny, Magdalena Steciąg,
Joachim Syga, Janina Wallis

PROJEKT GRAFICZNY
Lucyna Andrzejewska

ŁAMANIE KOMPUTEROWE
Lucyna Andrzejewska, Mamert Janion

WYDANIE INTERNETOWE
<http://www.uz.zgora.pl/miesiecznikUZ.html>
opr. Krzysztof Jaroński

ZDJĘCIA
Kazimierz Adamczewski

Wyrażone opinie są osobistymi przekonaniami autorów i nie zawsze są zgodne ze stanowiskiem kolegium, zespołu redakcyjnego i kierownictwa uczelni. Zachęcamy do wypowiedzi polemicznych. Redakcja zastrzega sobie prawo nadawania tekstom własnych tytułów, ich skracania i adustacji; materiałów nie zamówionych nie zwracamy. Za zamieszczane informacje odpowiedzialność ponoszą ich autorzy.

Nakład: 500 egz.

Druk: Zakład Poligrafii Uniwersytetu Zielonogórskiego
Okładka: piełmiki autorstwa Ewy Sapeńko

UNIwersytet
Zielonogórski

REDAKCJA

ul. Licealna 9
65-417 Zielona Góra
tel. 68 328 2593, ~2592
miesiecznikUZ@uz.zgora.pl

Z OBRAD SENATU

Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego na zwyczajnym posiedzeniu w dniu 21 listopada 2018 r. podjął następujące uchwały:

Nr 291 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Uniwersytetu Zielonogórskiego w roku akademickim 2017/2018.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 291 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 292 w sprawie oceny działalności Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego w roku akademickim 2017/2018.

Senat podjął uchwałę nr 292 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 293 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego w roku akademickim 2017/2018.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 293 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 294 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Komisji ds. kształcenia.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 294 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 295 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Komisji ds. nauki.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 295 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 296 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Komisji ds. budżetu i finansów.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 296 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 297 w sprawie wyrażenia zgody na wykonywanie przez Rektora dodatkowego zajęcia zarobkowego.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 297 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 298 w sprawie opinii dotyczącej kryteriów okresowej oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uniwersytecie Zielonogórskim.

Senat podjął uchwałę nr 298 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 299 w sprawie opinii dotyczącej zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 299 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 300 w sprawie wystąpienia o przyznanie uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku *arteterapia* i określenia efektów kształcenia dla tego kierunku.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 300 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 301 w sprawie likwidacji kierunku studiów pierwszego stopnia *gospodarka i rozwój zrównoważony* prowadzonego na Wydziale Zamiejscowym w Sulechowie.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 301 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 302 w sprawie likwidacji kierunku studiów pierwszego stopnia *praca socjalna* prowadzonego na Wydziale Zamiejscowym w Sulechowie.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 302 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 303 w sprawie likwidacji kierunku studiów pierwszego stopnia *ochrona dóbr kultury* prowadzonego na Wydziale Zamiejscowym w Sulechowie.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 303 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 304 w sprawie utworzenia na Wydziale Lekarskim i Nauk o Zdrowiu studiów podyplomowych *logopedia ogólna i kliniczna* i określenia efektów kształcenia dla tych studiów.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 304 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 305 w sprawie utworzenia na Wydziale Lekarskim i Nauk o Zdrowiu studiów podyplomowych *neurologopedia* i określenia efektów kształcenia dla tych studiów.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 305 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 306 w sprawie opinii dotyczącej zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Artystycznego.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 306 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 307 w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości gruntowej zabudowanej stanowiącej własność Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 307 z dnia 21 listopada 2018 r.

Nr 308 w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej sprzedaży nieruchomości gruntowej zabudowanej stanowiącej własność Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Senat jednogłośnie podjął uchwałę nr 308 z dnia 21 listopada 2018 r.

ZARZĄDZENIA JM REKTORA

JM Rektor wydał następujące zarządzenia:

Nr 65 z dnia 1 października 2018 r. w sprawie powołania Odwoławczej Komisji Stypendialnej Studentów na rok akademicki 2018/2019.

Nr 66 z dnia 1 października 2018 r. w sprawie powołania Odwoławczej Komisji Stypendialnej Doktorantów na rok akademicki 2018/2019.

Nr 67 z dnia 1 października 2018 r. w sprawie wzoru umowy o warunkach kształcenia i odpłatności za kształcenie na studiach podyplomowych.

Nr 68 z dnia 1 października 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia dokumentacji przebiegu studiów wyższych w formie elektronicznej na Uniwersytecie Zielonogórskim.

Nr 69 z dnia 4 października 2018 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska na rok akademicki 2018/2019.

Nr 70 z dnia 15 października 2018 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii na rok akademicki 2018/2019.

Nr 71 z dnia 15 października 2018 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Mechanicznym na rok akademicki 2018/2019.

Nr 72 z dnia 17 października 2018 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki na rok akademicki 2018/2019.

Nr 73 z dnia 17 października 2018 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Nauk Biologicznych na rok akademicki 2018/2019.

Nr 74 z dnia 17 października 2018 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii na rok akademicki 2018/2019.

Nr 75 z dnia 17 października 2018 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu korzystania z szatni oraz regulaminu korzystania z szafek depozytowych w obiektach Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Daria Korona
Biuro Prawne

TEKSTY UCHWAŁ I ZARZĄDZEŃ DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ
UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO
POD ADRESEM: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

NAGRODA ELSEVIER RESEARCH IMPACT LEADERS 2018

Ewa Sapeńko

Miło nam poinformować, że Uniwersytet Zielonogórski nominowany do Nagrody ELSEVIER Research Impact Leaders 2018 w dwóch kategoriach, został zwycięzcą w kategorii Engineering and Technology (obszar nauk inżynierskich i technicznych), w której otrzymał nominację wspólnie z Politechniką Gdańską i Politechniką Łódzką. Ogłoszenie wyników i wręczenie

nagród ELSEVIER Research Impact Leaders 2018 nastąpiło podczas uroczystej Gali w ramach konferencji *Polskie uczelnie w światowej perspektywie - Rankingi a strategiczne zarządzanie szkołą wyższą*, która odbyła się 3 grudnia br. w Warszawie. Statuetkę odebrał rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński.

Uniwersytet Zielonogórski otrzymał nagrodę za publikacje i cytowania z zakresu inżynierii materiałowej. W uzasadnieniu napisano: w kategorii Engineering and Technology konkurencja była naprawdę duża. Małe różnice we wskaźnikach dowodziły, że poziom jest bardzo wyrównany nie tylko wśród nominowanych, ale generalnie, wśród wszystkich uczelni w kraju. Publikacje zwycięzcy były cytowane na poziomie 117 proc. średniej światowej i o 20 proc. wzrosła liczba autorów publikujących w dziedzinie Engineering and Techno-

logy. Tu prym wiodły publikacje napisane przy współpracy innych ośrodków w kraju, które były cytowane o 50 proc. wyżej niż te stworzone z partnerami zagranicznymi.

Rok temu Uniwersytet Zielonogórski zwyciężył w kategorii Natural Sciences (nauki przyrodnicze), w której to w tym roku również był nominowany. W tym roku wyprzedził nas Uniwersytet Warszawski.

Intencją Nagrody Elsevier jest wskazanie i wyróżnienie uczelni, których najnowsze (pochodzące z lat 2015-2017) prace naukowe mają największy wpływ na postrzegalność (visibility) polskiej nauki na świecie. Nagroda promuje wysoką jakość badań naukowych i ich umiędzynarodowienie.

Kapituła Nagrody bierze pod uwagę wzrost liczby publikacji w najbardziej prestiżowych czasopiśmie naukowych, publikacje z udziałem zagranicznych współautorów oraz wskaźnik cytowań w danej dyscyplinie.

ELSEVIER Research Impact Leaders Award, przyznana po raz pierwszy w roku 2016, jest częścią światowej inicjatywy Elsevier, mającej na celu wspieranie badań oraz rozwoju nauki. Nagroda jest wyrazem uznania dla wybitnych instytucji badawczych.

Nagroda Research Impact Leaders po raz pierwszy została przyznana w 2016 r. i jest częścią światowej inicjatywy wydawnictwa Elsevier, mającej na celu wspomaganie badań oraz rozwoju nauki w wielu dyscyplinach. Nagroda ma promować wysoką jakość badań naukowych oraz potrzebę zwiększania poziomu ich umiędzynarodowienia.

Nagrody przyznawane są w sześciu szerokich dziedzinach nauki (według klasyfikacji OECD):

- _Life Sciences/Agricultural Sciences - Nauki o życiu/Nauki rolnicze
- _Engineering and Technology - Nauki inżynierskie i techniczne
- _Humanities - Nauki humanistyczne
- _Medical Sciences - Nauki medyczne
- _Natural Sciences - Nauki przyrodnicze
- _Social Sciences - Nauki społeczne

LAUREACI ELSEVIER RESEARCH IMPACT LEADERS AWARD 2018, FOT KRZYSZTOF WOJCIEWSKI

FOT. MAMBERT JANION

21 listopada 2018 r. odbyła się uroczystość promocji habilitacyjnych i doktorskich. Dwoje doktorów habilitowanych i 33 doktorów odebrało dyplomy stopni naukowych przyznanych w minionym roku na Uniwersytecie Zielonogórskim i złożyło ślubowanie.

Dotychczas na Uniwersytecie Zielonogórskim (od 1 września 2001 r.) wypromowano 446 doktorów i 63 doktorów habilitowanych.

Uniwersytet Zielonogórski posiada 19 uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora (w dyscyplinach: astronomia, automatyka i robotyka, biologia, budowa i eksploatacja maszyn, budownictwo, elektrotechnika, filozofia, fizyka, historia, informatyka, inżynieria produkcji, inżynieria środowiska, językoznawstwo, literaturoznawstwo, matematyka, nauka o zarządzaniu, ochrona środowiska, pedagogika, socjologia) i 7 uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego (w dyscyplinach: astronomia, automatyka i robotyka, budownictwo, elektrotechnika, fizyka, historia, matematyka).

Promocje habilitacyjne i doktorskie na stałe weszły już do kalendarza uroczystości akademickich na Uniwersytecie Zielonogórskim. W święcie tym uczestniczą nie tylko sami bohaterowie, czyli nowo wypromowani doktorzy habilitowani i doktorzy, ale najwyższe władze uczelni, dziekani, promotorzy, recenzenci, rodziny i zaproszeni goście.

Lista osób odbierających DYPLOM DOKTORA HABILITOWANEGO

Stopień nadany Uchwałą Rady WYDZIAŁU BUDOWNICTWA, ARCHITEKTURY I INŻYNIERII ŚRODOWISKA

1. dr hab. inż. Beata Nowogońska - doktor habilitowany nauk technicznych w dyscyplinie budownictwo

Diagnoza w procesie starzenia budynków mieszkalnych wykonanych w technologii tradycyjnej.

Recenzenci:

- _prof. dr hab. inż. Jerzy Hoła
- _dr hab. inż. Wiesław Ligęza
- _prof. dr inż. Andrzej Nowak

Stopień nadany Uchwałą Rady WYDZIAŁU INFORMATYKI, ELEKTROTECHNIKI I AUTOMATYKI

2. dr hab. inż. Paweł Szcześniak - doktor habilitowany nauk technicznych w dyscyplinie elektrotechnika
Jednotematyczny cykl publikacji pod tytułem *Badania i analiza właściwości przekształtników energoelektronicznych typu AC/AC bez magazynu energii elektrycznej prądu stałego*

Recenzenci:

- _dr hab. inż. Janina Rząska, prof. PRZ
- _prof. dr hab. inż. Janusz Nieznański
- _prof. dr hab. inż. Andrzej Sikorski

Lista osób odbierających DYPLOM DOKTORSKI

Stopnie nadane uchwałą Rady WYDZIAŁU BUDOWNICTWA, ARCHITEKTURY I INŻYNIERII ŚRODOWISKA

1. dr inż. Sebastian Kujawiak - doktor nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska
Wpływ warunków hydraulicznych w reaktorach barbo-tażowych ze złożem ruchomym na efektywność oczyszczania ścieków
Promotor: dr hab. inż. Małgorzata Makowska
Promotor pomocniczy: dr inż. Radosław Matz

2. **dr inż. Jacek Piotr Partyka** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie **budownictwo**
Wpływ warunków zewnętrznych na proces krzepnięcia wody w materiałach porowatych
Promotor: dr hab. inż. Zygmunt Lipnicki, prof. UZ
3. **dr inż. Mirosław Bogusław Sadowski (rozprawa wyróżniona)** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie **budownictwo**
Przestrzenne kształtowanie prętów ściskanych o maksymalnej nośności wyobceniowej
Promotor: dr hab. inż. Jakub Marcinowski, prof. UZ
4. **dr inż. Marta Gortych (rozprawa wyróżniona)** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie **inżynieria środowiska**
Krzepnięcie materiałów PCM w poziomej przestrzeni pierścieniowej
Promotor: dr hab. inż. Zygmunt Lipnicki, prof. UZ

Stopnie nadane uchwałą Rady WYDZIAŁU FIZYKI I ASTRONOMII

5. **dr Olga Teresa Koralewska** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie **astronomia**
Modelowanie absorpcji promieniowania radiowego w układzie podwójnym PSR B1259-63/LS 2883
Promotor: dr hab. Jarosław Kijak, prof. UZ
Promotor pomocniczy: dr hab. Wojciech Lewandowski, prof. UZ
6. **dr Dawid Mieszkowski** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie **fizyka**
Asymetryczna analiza fluktuacji z odjętym trendem w badaniu własności szeregu czasowego odstępów RR
Promotor: dr hab. Jarosław Piskorski, prof. UZ
Promotor pomocniczy: dr Marcin Kośmider
7. **dr Katarzyna Raczyńska** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie **fizyka**
Stany nietrwale w teorii kwantowej i ich własności w różnych przedziałach czasu
Promotor: dr hab. Krzysztof Urbanowski, prof. UZ
8. **dr Karolina Anna Rożko** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie **astronomia**
Absorpcja termiczna w widmach pulsarów radiowych
Promotor: dr hab. Wojciech Lewandowski, prof. UZ
Promotor pomocniczy: dr Rahul Basu
9. **dr Wojciech Szumiński (rozprawa wyróżniona)** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie **fizyka**
Integrability of natural Hamiltonian systems in curved spaces
Promotor: dr hab. Maria Przybylska, prof. UZ
10. **dr Mateusz Wiśniewicz** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie **astronomia**
Stabilność dysków akrecyjnych wokół gwiazd neutronowych w mało-masywnych rentgenowskich układach podwójnych
Promotor: dr hab. Dorota Rosińska, prof. UZ
Promotor pomocniczy: dr Agnieszka Słowikowska
11. **dr Michał Wojciech Żejmo** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie **astronomia**
Badanie liniowej polaryzacji białych kartów
Promotor: prof. dr hab. Andrzej Maciejewski
Promotor pomocniczy: dr Agnieszka Słowikowska

12. **dr Van Hieu Le** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie **fizyka**
Dispersion management and supercontinuum generation in photonic crystal fibers infiltrated with liquids
Promotor: dr hab. Rafał Kasztelaniec
Promotor pomocniczy: dr hab. Nguyen

Stopnie nadane uchwałą Rady WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO

13. **dr Marcin Tadeusz Adamczak** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **historia**
Wolsztyn w latach 1919-1939. Społeczeństwo-władza-gospodarka
Promotor: dr hab. Tomasz Nodzyński, prof. UZ
14. **dr Grzegorz Maciej Bosy (rozprawa wyróżniona)** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **historia**
Krajobraz kulturowy wsi północnego Śląska w świetle źródeł kartograficznych okresu fryderycjańskiego (1740-1787)
Promotor: prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski
15. **dr Rafał Brasse** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **literaturoznawstwo**
Poetyka doświadczenia duchowego w liryce Tadeusza Gajcego
Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak
16. **dr Mirosława Szott** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **literaturoznawstwo**
Czytanie miejsca. Poezja lubuska w perspektywie geopoetyki
Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak
Promotor pomocniczy: dr Beata Hebzda-Sologub
17. **dr Paulina Maria Korzeniewska-Nowakowska** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **literaturoznawstwo**
The intertextual house has many mansions; intertextuality, adaptations and influences in selected poetry by Anne Saxton
Promotor: dr hab. Dirk Vanderbeke, prof. UZ
18. **dr Agnieszka Łachowska (rozprawa wyróżniona)** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **historia**
Odzież wiejska jako element kapitału społecznego i kulturowego w XIX-XX wieku na przykładzie Wschodnich Łużyc
Promotor: prof. zw. dr hab. Tomasz Jaworski
19. **dr Anna Polak** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **historia**
Przemiany społeczno-kulturalne na terenie miasta i gminy Żary w latach 1945-1989
Promotor: prof. dr hab. Leszek Belzyt
20. **dr Peter Brinkmann** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **historia**
NATO und die deutsche Einheit 1989-1990
Promotor: dr hab. Leszek Belzyt
21. **dr Jolanta Barbara Fainstein** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **językoznawstwo**
Konotacje semantyczne zieleni w twórczości literackiej rosyjskich noblistów
Promotor: dr hab. Małgorzata Łuczyk, prof. UZ

Stopnie nadane uchwałą Rady INSTYTUTU FILOZOFII

22. **dr Małgorzata Zdzisława Gazda** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie **filozofia**
Stephena C. Meyera teleologiczna koncepcja „podpisu w komórce”. Spór o pochodzenie informacji genetycznej
Promotor: prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski
Promotor pomocniczy: dr Dariusz Sagan

Stopnie nadane uchwałą Rady WYDZIAŁU INFORMATYKI, ELEKTROTECHNIKI I AUTOMATYKI

23. **dr Grzegorz Bronisław Krzywoszyja** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie **elektrotechnika**
Komputerowy system wspomagania diagnostyki stanu rodzin pszczelich
Promotor: dr hab. inż. Ryszard Rybski, prof. UZ
Promotor pomocniczy: dr inż. Grzegorz Andrzejewski

Stopnie nadane uchwałą Rady WYDZIAŁU MECHANICZNEGO

24. **dr Małgorzata Lidia Śliwa** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie **inżynieria produkcji**
Modelowanie procesu eksternalizacji wiedzy technicznej dla działu badawczo-rozwojowego
Promotor: dr hab. inż. Justyna Patalas-Maliszewska, prof. UZ
25. **dr Katarzyna Skrzypek** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie **inżynieria produkcji**
Model wyboru kooperantów do realizacji projektów innowacyjnych w sieci przedsiębiorstw produkcyjnych branży metalowej i automotive
Promotor: dr hab. inż. Sławomir Kłos, prof. UZ
Promotor pomocniczy: dr Magdalena Wojciech
26. **dr Maciej Marcin Wędrychowicz** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie **inżynieria produkcji**
Ocena i analiza wybranego etapu procesu odmiedzianowania w aspekcie efektywności procesu produkcji miedzi
Promotor: prof. dr hab. inż. Adam W. Bydatek
27. **dr Patryk Piotr Krupa** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie **inżynieria produkcji**
Przydatność czynnika ludzkiego w kształtowaniu bezpiecznego środowiska pracy w przedsiębiorstwach produkcyjnych
Promotor: dr hab. inż. Justyna Patalas-Maliszewska, prof. UZ

Stopnie nadane uchwałą Rady WYDZIAŁU NAUK BIOLOGICZNYCH

28. **dr Joanna Sylwia Solan** - doktor nauk biologicznych w dyscyplinie **biologia**
Rozwój biologiczny i motoryczny dzieci i młodzieży uprawiających róż-

ne dyscypliny sportowe w województwie lubuskim
Promotor: dr hab. Józef Tatarczuk

29. **dr Anna Wróblewska-Kurdyk** - doktor nauk biologicznych w dyscyplinie **biologia**
*Behawioralne efekty zastosowania wybranych naturalnych i strukturalnie modyfikowanych terpenoidów wobec mszycy brzoskwińowej *Myzus persicae* (Sulz.)*
Promotor: prof. dr hab. Beata Gabryś
Promotor pomocniczy: dr Katarzyna Dancewicz

Stopnie nadane uchwałą Rady WYDZIAŁU PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII

30. **dr Tomasz Kołodziej (rozprawa wyróżniona)** - doktor nauk społecznych w dyscyplinie **socjologia**
Formalne i nieformalne uwarunkowania przebiegu karier zawodowych w Policji. Analiza socjologiczna
Promotor: dr hab. Maria Zielińska, prof. UZ
31. **dr Krzysztof Stanikowski** - doktor nauk społecznych w dyscyplinie **pedagogika**
Środowisko Web 2.0 w życiu społecznym osób starszych. Oblicza aktywności sieciowych (na przykładzie słuchaczy Zielonogórskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku)
Promotor: dr hab. Marek Furmanek, prof. UZ
32. **dr Magdalena Zapotoczna (rozprawa wyróżniona)** - doktor nauk społecznych w dyscyplinie **pedagogika**
Uczniowskie firmy w systemie edukacyjnym Niemiec
Promotor: dr hab. Inetta Nowosad, prof. UZ
Promotor pomocniczy: dr hab. Ewa Bochno, prof. UZ
33. **dr Katarzyna Miłek** - doktor nauk społecznych w dyscyplinie **pedagogika**
Twórczość dzieci w zabawach przedszkolnych
Promotor: dr hab. Marzenna Magda-Adamowicz, prof. UZ

FOT. MAMERT JANION

STYPENDIA DOKTORANCKIE W SZKOŁACH DOKTORSKICH

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA

___Czy od stypendium doktoranckiego będą pobierane składki na ubezpieczenie? Ile będzie wynosiło stypendium doktoranckie?

Projekt przewiduje, że od roku akademickiego 2019/2020 nieopodatkowane stypendia doktoranckie będą podlegały systemowi ubezpieczeń społecznych. Dzięki temu nie dochodzi do przerwania na ok. 4 lata (lub opóźnienia o ten sam okres) rozpoczęcia gromadzenia kapitału emerytalnego. Jednocześnie naszą intencją jest, aby ubezpieczenie zdrowotne doktorantów było oparte na aktualnych zasadach. To oznacza, że przy wynagrodzeniu minimalnym 2100 zł (wynagrodzenie minimalne na 2018 r.) wysokość stypendium doktoranckiego pomniejszonego o składkę rentową i emerytalną wynosiłoby co najmniej

1. Przed oceną śródkresową: 2 049,89 zł netto
2. Po ocenie śródkresowej: 3 168,02 zł netto.

Jest to stypendium minimalne i może być uzupełnione dodatkowo przez uczelnie lub o środki z grantów, czy stypendium dla wybitnych młodych naukowców.

Wysokość miesięcznego stypendium doktoranckiego będzie wynosiła co najmniej: 37% wynagrodzenia profesora - do miesiąca, w którym została przeprowadzona ocena śródkresowa; 57% wynagrodzenia profesora - po miesiącu, w którym została przeprowadzona ocena śródkresowa (kwoty te odnoszą się do wynagrodzenia profesora, które zostanie ustalone w drodze rozporządzenia). Doktorant posiadający orzeczenie o niepełnosprawności, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie, o którym mowa w art. 5 oraz art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, otrzymuje stypendium doktoranckie w wysokości zwiększonej o 30% kwoty wynoszącej 37% wynagrodzenia profesora. *Podstawa prawna: Art. 209 ust. 4 i ust. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.* [odp. 27.07.2018 r.]

___Czy jest ograniczenie kwotowe do maksymalnego stypendium dla doktorantów?

Projekt przewiduje maksymalny okres pobierania stypendium doktoranckiego (przez wszystkich doktorantów) w ramach szkół doktorskich: 4 lata. Wprowadzenie stypendium doktoranckiego wiąże się też z uproszczeniem wsparcia dla doktorantów - system ten będzie bardzo różny od systemu stypendialnego dla studentów. Laureaci stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców będą mogli uzyskać istotne dodatkowe środki finansowe, natomiast mó-

wimy w tym przypadku o najwybitniejszych doktorantach w skali kraju. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych w konkursach grantowych jest natomiast zjawiskiem pożądanym - nie zamierzamy tu stosować żadnych ograniczeń. [odp. 27.07.2018 r.]

___Czy doktorant zatrudniony na uczelni jako asystent może pobierać pensję i stypendium doktoranckie?

Doktoranci, którzy rozpoczną studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, kontynuują naukę na dotychczasowych zasadach. Doktoranci mogą być zatrudniani na uczelni po uzyskaniu pozytywnej oceny śródkresowej. [odp. 27.07.2018 r.]

___Czy osoba, która ukończyła studia doktoranckie i pobierała stypendium, ale nie uzyskała stopnia doktora, będzie mogła otrzymywać stypendium doktoranckie w szkole doktorskiej?

Tak, będzie mogła. Stypendium doktoranckie otrzymuje każdy doktorant kształcący się w szkole doktorskiej nieposiadający stopnia doktora. Zasady dotyczące limitu pobierania stypendium doktoranckiego odnoszą się do stypendium w szkole doktorskiej. Mimo zbieżnej nazwy, stypendium dla uczestników kształcenia w szkole doktorskiej oraz stypendium doktoranckie dla uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich (kontynuowanych na dotychczasowych zasadach) to systemowo różne kategorie stypendiów. [odp. 22.10.2018 r.]

___Czy stypendium doktoranckie będzie wypłacane cały rok kalendarzowy, tj. także w miesiące wakacyjne (lipiec, sierpień, wrzesień)?

Tak. Stypendium dla doktoranta w szkole doktorskiej będzie wypłacane przez cały okres kształcenia w szkole doktorskiej, przy czym łączny okres otrzymywania stypendium doktoranckiego w szkołach doktorskich nie może przekroczyć co do zasady 4 lat (z wyjątkami, o których mowa w art. 209 ust. 3 ustawy). [odp. 22.10.2018 r.]

___Chcę złożyć pracę doktorską w szkole doktorskiej 4 miesiące przed wyznaczonym terminem zakończenia nauki. Czy wobec tego stypendium doktoranckie będzie mi wypłacane do końca planowanego okresu nauki?

Tak. Doktorant, który złożył rozprawę doktorską w terminie wcześniejszym niż termin ukończenia kształcenia

przewidziany w programie kształcenia, będzie otrzymywał stypendium doktoranckie do dnia, w którym upływa termin ukończenia kształcenia - jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy. [odp. 22.10.2018 r.]

Podstawa prawna: 209 ust. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668)

___Czy uczelnie niepubliczne też będą wypłacały stypendia doktoranckie tak jak uczelnie publiczne? Jeśli tak, to czy na takich samych zasadach jak uczelnie publiczne?

Tak. Stypendium doktoranckie będzie wypłacane we wszystkich szkołach doktorskich na tych samych zasadach. [odp. 22.10.2018 r.]

___Czy doktoranci, którzy podjęli studia doktoranckie na „starych” zasadach, będą ubezpieczeni społecznie, a ich stypendium będzie oskładkowane, począwszy od października 2018 roku?

Nie, ponieważ obowiązkowym oskładkowaniem mają być objęte wyłącznie stypendia doktoranckie wypłacane w ramach szkół doktorskich (które ruszają 1 października 2019 roku). A więc obecni doktoranci kontynuują pobieranie stypendiów na dotychczasowych zasadach. [odp. 22.10.2018 r.]

DOKTORAT Z WOLNEJ STOPY (DOKTORAT W TRYBIE EKSTERNISTYCZNYM)

___Jak będzie wyglądał „doktorat z zewnątrz”? Czy taka osoba też będzie musiała zdawać do Szkoły Doktorskiej? Czy będzie wyglądało to tak, jak do tej pory?

Przygotowanie rozprawy doktorskiej jest możliwe zarówno w trybie kształcenia doktorantów (szkoły doktorskie), jak i w trybie eksternistycznym. W przypadku doktoratu eksternistycznego osoba ubiegająca się o stopień doktora przed wszczęciem postępowania składa wniosek o wyznaczenie promotora (lub promotorów). Osoba ubiegająca się o stopień doktora w trybie eksternistycznym wnosi opłatę za przeprowadzenie postępowania w tej sprawie. Wysokość opłaty nie może przekraczać kosztów postępowania, uwzględniających w szczególności koszty wynagrodzeń promotora lub promotora pomocniczego i recenzentów. W uzasadnionych przypadkach rektor, dyrektor instytutu PAN, dyrektor instytutu badawczego lub dyrektor instytutu międzynarodowego może zwolnić z opłaty w całości lub w części. W przypadku nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego, koszty postępowania ponosi zatrudniająca go uczelnia, instytut PAN, instytut badawczy lub instytut międzynarodowy. [odp. 27.07.2018 r.]

___Jakie różnice generuje wejście w życie nowej Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie nadawania stopnia doktora w trybie eksternistycznym (z wolnej stopy)?

Według Konstytucji dla Nauki to senat albo rada naukowa określi sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w tym m.in.: sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów i promotora pomocniczego; zasady ustalania wysokości opłaty za postępowanie w spra-

wie stopnia nadania doktora w trybie eksternistycznym oraz zwalniania z tej opłaty; tryb złożenia rozprawy doktorskiej; tryb powoływania oraz zakres czynności komisji dokonującej czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora oraz sposób wyznaczania recenzentów. W związku z tym aspekty proceduralne będą uregulowane w przepisach wewnątrzuczelnianych, więc sposób i tryb procedowania w przewodach doktorskich może różnić się w poszczególnych podmiotach doktoryzujących. Ustawa znosi dotychczasowy obowiązek przeprowadzania egzaminów doktorskich w zakresie dyscypliny podstawowej, dyscypliny dodatkowej oraz języka nowożytnego. To senat albo rada naukowa określi sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK w przypadku osób ubiegających się o nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym. Całkowicie zostanie zniesiony egzamin doktorski w zakresie nowożytnego języka obcego, a zastąpi go udokumentowana znajomość języka obcego na podstawie certyfikatu lub dyplomu ukończenia studiów. [odp. 22.08.2018 r.]

___Czy wymagania odnośnie nadawania stopnia doktora w trybie eksternistycznym są takie same jak dla osoby kształcącej się w szkole doktorskiej?

Tak. Wymagania zawarte w art. 186 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce odnoszą się do wszystkich kandydatów ubiegających się o stopień doktora - zarówno uczestników szkół doktorskich, jak również osób ubiegających się o stopień doktora w trybie eksternistycznym. [odp. 22.08.2018 r.]

___W jakich przypadkach osoba ubiegająca się o stopień doktora w trybie eksternistycznym może być zwolniona z opłat?

Każdy przypadek będzie rozstrzygany indywidualnie. Ostateczna decyzja w sprawie całkowitego bądź częściowego zwolnienia z opłaty należeć będzie do rektora, dyrektora instytutu PAN, dyrektora instytutu badawczego lub dyrektora instytutu międzynarodowego. Decyzja ta zostanie podjęta na podstawie zasad określonych w uchwale senatu lub rady naukowej podmiotu doktoryzującego. [odp. 22.08.2018 r.]

___Ile wyniesie koszt postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym?

Koszty prowadzenia przewodu doktorskiego będą obliczane na podstawie minimalnego wynagrodzenia profesora. Zgodnie z nowo obowiązującą ustawą promotor otrzyma 83% wynagrodzenia profesora, promotor pomocniczy (powołany fakultatywnie) 50%, natomiast trzech recenzentów 27%. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi w drodze rozporządzenia wysokość minimalnego wynagrodzenia profesora. Zgodnie z projektem rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej wynosi ono 6 410,00 zł. Według art. 182 ust. 3 ustawy wysokość opłaty nie może przekraczać kosztów postępowania, uwzględniających koszty wynagrodzeń promotora lub promotorów i recenzentów. Należy jednak zwrócić uwagę, że podmiot doktoryzujący ponosi w związku z postępowaniem szereg kosztów pośrednich, administracyjnych itp. Te również mogą składać się na element opłaty za przeprowa-

dzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. [odp. 22.08.2018 r.]

DOKTORATY WDROŻENIOWE

___Czy w szkołach doktorskich będzie można robić doktorat wdrożeniowy?

Jak najbardziej. Ustawa co prawda nie przewiduje wprost programu o nazwie „doktorat wdrożeniowy” (podobnie jak innych programów - proponowane przepisy dotyczące ogłaszania programów są bardziej elastyczne niż aktualne). Doktoranci, którzy rozpoczną studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, kontynuują naukę na dotychczasowych zasadach. W praktyce zasada ta będzie odnosić się także do osób, które rozpoczną studia doktoranckie w roku akademickim 2018/2019. [odp. 27.07.2018 r.]

___Ile będzie wynosiło stypendium dla doktorantów wdrożeniowych, którzy rozpoczną studia w 2018 r., a ile dla tych rozpoczynających w roku 2019?

Stypendium to ma wynosić tyle samo w pierwszej, drugiej i trzeciej edycji, a więc 2450 zł. Będzie to dodatkowe stypendium, obok podstawowego. [odp. 27.07.2018 r.]

INNE PYTANIA

___Co Konstytucja dla Nauki proponuje doktorantom w zakresie umiędzynarodowienia?

Nasze działania mają charakter kompleksowy ▫ dlatego m.in. przed wejściem w życie nowej ustawy powstała [Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej](#), której celem jest wspieranie wyjazdów zagranicznych m.in. doktorantów i nauczycieli akademickich. Prace agencji ruszyły 1 października 2017 r., a wiosną 2018 r. ruszyły pierwsze programy przeznaczone dla szerokiego grona osób. [odp. 27.07.2018 r.]

___Jak jest regulowana kwestia odpowiedzialności dyscyplinarnej doktorantów?

Doktoranci podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie przepisów obowiązujących w podmiocie prowadzącym szkołę doktorską oraz za czyn uchybiający godności doktoranta. W tej kwestii stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów. [odp. 27.07.2018 r.]

___Jak brzmi definicja młodego naukowca?

Młodym naukowcem jest osoba prowadząca działalność naukową, która:

___jest doktorantem lub nauczycielem akademickim - i nie posiada stopnia doktora albo

___posiada stopień doktora, od uzyskania którego nie upłynęło 7 lat, i jest zatrudniona m.in. w uczelni, PAN, instytutach badawczych (pełna lista podmiotów w art. 7 ust. 1 ustawy).

Podstawa prawna: 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668) [odp. 22.10.2018 r.]

___Czy do uzyskania stopnia doktora doktorant musi być równocześnie autorem artykułu naukowego ORAZ monografii naukowej? Czy wystarczy, że będzie autorem artykułu naukowego LUB monografii naukowej?

Kandydat ubiegający się o stopień doktora na podstawie nowych zasad (w ramach postępowań wszczętych po 30 kwietnia 2019 r.) musi mieć w swoim dorobku jeden artykuł naukowy lub jedną monografię. Nie musi więc mieć na swoim koncie obu tych rzeczy. Co więcej, warunek ten będzie spełniony także w przypadku autorstwa rozdziału w monografii.

Wymagania w zakresie uzyskania stopnia doktora, określone w art. 186 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, są połączone spójnikiem „lub”, który - zgodnie z definicją słownikową - wyraża możliwą wymienną lub wzajemne wyłączenie się zdań lub ich części.

Podkreślić należy, iż zarówno czasopismo naukowe, w którym opublikowany został artykuł, jak również wydawnictwo, w którym opublikowano monografię naukową muszą znajdować się w wykazie wydawnictw oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych - sporządzonym przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki i udostępnionym w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

Równocześnie w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora wszczętych według nowych zasad do dnia 31 grudnia 2020 r. warunek dotyczący publikacji będzie bardziej elastyczny - będzie go można spełnić także m.in. poprzez autorstwo artykułu - będzie można spełnić także poprzez autorstwo m.in. artykułu opublikowanego przed dniem 1 stycznia 2019 r. w czasopiśmie naukowym spoza nowego wykazu czasopism, które było ujęte w części A albo C wykazu czasopism naukowych ogłoszonego komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 stycznia 2017 r. albo były ujęte w części B tego wykazu, przy czym artykułom naukowym w nich opublikowanym przyznanych było co najmniej 10 punktów. [odp. 22.10.2018 r.]

CASE STUDY

___Doktorantka zajdzie w ciążę przed 30 kwietnia 2019 roku. Czy termin otwarcia przewodu zostanie wydłużony o okres odpowiadający urlopowi macierzyńskiemu? Czy zobowiązana jest otworzyć przewód do 30 kwietnia 2019 roku?

Termin otwarcia przewodu nie podlega wydłużeniu. Przewód doktorski na zasadach dotychczasowych należy otworzyć przed 30 kwietnia 2019 roku. Pamiętać równocześnie należy, iż doktoranci, którzy rozpoczęli studia przed rokiem akademickim 2019/2020 mają możliwość ubiegania się o nadanie stopnia doktora na zasadach określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. [odp. 22.10.2018 r.]

Podstawa prawna: 179 ust. 2 ustawy 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669)

Źródło: <http://konstytucjadlanauki.gov.pl/kształcenie-doktorantow-najczesciej-zadawane-pytania>

NOWE HABILITACJE

DR HAB. INŻ. ARTUR GRAMACKI

Miło nam poinformować, że 27 września 2018 r. Rada Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Informatyki Politechniki Częstochowskiej na podstawie uchwały komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów oraz oceny dorobku naukowego, nadała Arturowi Gramackiemu stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie informatyka.

Komisja oceniła dorobek naukowy, popularyzatorski i organizacyjny habilitanta, a w szczególności monotelematyczny cykl ośmiu publikacji naukowych powiązanych tematycznie pt. *Zagadnienia obliczeniowe w nieparametrycznych jądrowych estymatorach funkcji gęstości prawdopodobieństwa*. Na przedmiotowe osiągnięcie składa się monografia pt. *Nonparametric Kernel Density Estimation and Its Computational Aspects* wydana w wydawnictwie Springer, w serii *Studies in Big Data* oraz 7 publikacji naukowych, z których cztery opublikowano w czasopismach z listy filadelfijskiej (*Computational Statistics and Data Analysis, Journal of Computational and Graphical Statistics, Bulletin of the Polish Academy of Sciences: Technical Sciences, International Journal of Applied Mathematics and Computer Science*) oraz jedną w materiałach konferencyjnych renomowanej konferencji międzynarodowej indeksowanej w bazie Web of Science (*Lecture Notes in Artificial Intelligence, Vol. 10246*).

Dr hab. inż. Artur Gramacki w 1991 r. ukończył studia magisterskie o specjalności *przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej* na Wydziale Elektrycznym Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze. Pracę zawodową rozpoczął w roku 1990 jako asystent stażysta, będąc na 5. roku studiów magisterskich. Dysertację doktorską obronił już po przemianowaniu Wyższej Szkoły Inżynierskiej na Politechnikę Zielonogórską w roku 2000, uzyskując stopień doktora nauk technicznych w dyscyplinie elektrotechnika na Wydziale Elektrycznym. Aktualnie jest pracownikiem Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Zainteresowania naukowe oraz dydaktyczne dr. hab. inż. Artura Gramackiego koncentrują się wokół metod statystycznej analizy danych oraz związanych z tym zagadnień obliczeniowych, jak również zagadnień związanych z szeroko pojętymi bazami danych, eksploracją danych oraz Big-Data. Obecnie największą uwagę poświęca on zagadnieniom związanym z nieparametrycznymi jądrowymi estymatorami funkcji gęstości prawdopodobieństwa i związanymi z tym zagadnieniami obliczeniowymi. Estymatory tego typu mają duże zastosowanie praktyczne, pozwalają bowiem wyznaczyć gęstość prawdopodobieństwa dla praktycznie dowolnych danych, nawet takich, dla których wyznaczenie parametrycznej postaci funkcji gęstości jest trudne lub wręcz niemożliwe. Znajomość gęstości prawdopodobieństwa jest bardzo atrakcyjna w kontekście eksploracyjnej analizy da-

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

nych i poszukiwania (być może ukrytych i niewidocznych na pierwszy rzut oka) zależności w danych. Za swój duży sukces uważa on opracowanie bardzo wydajnych obliczeniowo metod pozwalających na zasadnicze przyspieszenie obliczeń w obszarze estymatorów jądrowych, przy jednoczesnym zachowaniu bardzo ich dokładności.

Od dłuższego czasu dr hab. inż. Artur Gramacki jest zapalonym entuzjastą języka i systemu R (*The R Project for Statistical Computing*), który z powodzeniem wykorzystuje w swojej pracy naukowej, starając się równocześnie popularyzować go w dydaktyce.

Oprócz pracy naukowej dr hab. inż. Artur Gramacki bardzo aktywnie uczestniczył w projektowaniu, wykonywaniu oraz wdrażaniu wielu kluczowych dla Uniwersytetu Zielonogórskiego projektów informatycznych. Większość z wykonanych w latach 2000-2017 systemów informatycznych jest ciągle wykorzystywanych i rozwijanych na Uniwersytecie Zielonogórskim.

Marek Sawerwain

GRANTY NCN DLA NAUKOWCÓW Z UZ

— Ewa Tworowska-Chwalibóg

Narodowe Centrum Nauki po raz kolejny rozstrzygnęło konkursy OPUS, PRELUDIUM i MINIATURA 2. W dwóch pierwszych po jednym grantie przypadło w udziale pracownikom naukowym z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Natomiast w programie MINIATURA 2, który cały czas jest programem otwartym (nadal przyjmowane są wnioski) po granty sięgnęło dotychczas troje naukowców.

W konkursie OPUS 15 grant w wysokości 661 800 zł otrzymał dr hab. Wojciech Lewandowski z Wydziału Fizyki i Astronomii UZ, zastępca dyrektora w Instytucie Astronomii im. prof. Janusza Gila na realizację projektu zatytułowanego *Badanie niejednorodności zjonizowanego ośrodka międzygwiazdowego za pomocą obserwacji pulsarów polskimi stacjami radioteleskopu LOFAR*.

W streszczeniu tego projektu czytamy: *Od kilku lat działają w Polsce trzy teleskopy z ogólnoeuropejskiej sieci radioteleskopów LOFAR (<http://www.lofar.org/>). Uniwersytet Zielonogórski jest jednym z członków polskiego konsorcjum POLFAR, które zrzesza krajowe instytucje naukowe biorące udział w tym projekcie. Te teleskopy pozwalają na obserwacje Wszechświata w zakresie promieniowania radiowego o stosunkowo niskiej częstotliwości (od ok. 10 do 240 MHz).*

Naukowcy z Instytutu Astronomii im. prof. Janusza Gila wykorzystują te teleskopy głównie do obserwacji pulsarów, czyli szybko rotujących gwiazd neutronowych - stosunkowo małych, ale ekstremalnie gęstych obiektów, które powstają w wyniku wybuchu gwiazd supernowych, jako końcowe stadium ewolucji gwiazd wielokrotnie masywniejszych od naszego Słońca. Takie obiekty wysyłają w regularnych odstępach impulsy radiowe, czyli mówiąc żargonowo - pulsują (stąd ich nazwa).

W naszym projekcie, który realizowany będzie we współpracy z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie oraz z Uniwersytetem Jagiellońskim (obie te instytucje są właścicielami polskich teleskopów sieci LOFAR), zajmiemy

się badaniem jednego z aspektów odbieranego przez nas promieniowania radiowego pulsarów: wpływowi materii międzygwiazdowej na jego właściwości. W potocznym rozumieniu przestrzeń międzygwiazdową wypełnia próżnia, często lepsza niż ta, którą możemy uzyskać nawet w najlepszych ziemskich laboratoriach. W rzeczywistości ta „próżnia” nie jest idealnie pusta, zawiera od kilku do kilkuset atomów (lub cząsteczek) na centymetr sześcienny (dla porównania powietrze którym oddychamy zawiera ich ok. tysiąca trylionów). Pulsary, które będziemy obserwować to zazwyczaj bardzo odległe obiekty, przysyłające nam fale radiowe z odległości nawet do kilku tysięcy lat świetlnych. Te fale oddziałują z tymi resztkowymi ilościami materii w tej „niemal” pustej przestrzeni, zmieniając nieco swój charakter. Choć każde takie oddziaływanie może tylko w bardzo niewielkim stopniu zmienić właściwości promieniowania, to fakt że do takich oddziaływań dochodzi na całej liczącej kilka tysięcy lat świetlnych drodze propagacji sprawia, że odbierane przez nas fale radiowe zauważalnie różnią się od tych, które pulsar wysłał. Badanie charakteru tych zmian dostarcza nam informacji nie tyle o samym źródle promieniowania, ale o tym, co znajduje się pomiędzy nim a nami - czyli służy do zdobywania informacji na temat ośrodka międzygwiazdowego. Dzięki teleskopom sieci LOFAR możemy tego typu badania prowadzić dla wielu pulsarów, czyli „wysondować” ośrodek międzygwiazdowy w wielu kierunkach. To pozwoli nam lepiej zrozumieć budowę i strukturę Drogi Mlecznej - galaktyki, w której żyjemy.

OPUS to konkurs skierowany do wszystkich naukowców, bez względu na posiadany stopień naukowy, w którym można ubiegać się o finansowanie projektu badawczego, w tym również takiego, który zakłada zakupienie lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej. W konkursie OPUS 15 można było wnioskować o finansowanie na realizację projektów trwających od roku do 3 lat, zaś jednym z warunków udziału było wskazanie przez kierownika projektu co najmniej 3 opublikowanych prac naukowych. Do NCN złożono 1 838 wniosków, z czego do finansowania zakwalifikowano 359 projektów.

W konkursie OPUS 15 najwięcej, bo aż 693 wnioski nadesłano w grupie nauk ścisłych i technicznych. Wsparcie finansowe w łącznej wysokości prawie 137 mln zł przyznano 135 projektom. W grupie nauk o życiu zgłoszonych zostało 596 wniosków, spośród których do finansowania zakwalifikowano 115 projektów o wartości ponad 170 mln zł. W naukach humanistycznych, społecznych i o sztuce do NCN nadesłano 549 wniosków, z czego finansowanie w wysokości ponad 51 mln zł otrzymało 109 projektów.

W konkursie PRELUDIUM 15 grant w wysokości 192 600 zł otrzymała Justyna Weronika Pisarska z Wydziału Nauk Biologicznych UZ, na realizację projektu zatytułowanego *Korelacja infekcji HPV z poziomem ekspresji miRNA we wczesnym wykrywaniu raka szyjki macicy*.

W opisie tego projektu czytamy: *Jednym z najważniejszych odkryć naukowych ostatnich 30 lat jest ustalenie związku pomiędzy infekcją wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV) i rakiem szyjki macicy. Za to odkrycie w 2008 r. Harald zur Hausen otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie medycyny i fizjologii. Od tego czasu zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego zostało dobrze udokumentowane jako czynnik sprawczy raka szyjki macicy. Dzięki rozwojowi metod biologii molekularnej, do dziś opisano około 200 typów wirusa HPV. Wśród nich, około 60 jest związanych jest z błonami śluzowymi człowieka, a 12 uznano za typy wysokiego ryzyka nowotworzenia. Dwa z nich - HPV16 i HPV18 wykrywane są w około 70 proc. przypadków inwazyjnego raka szyjki macicy. Z tego względu stały się jednym z najważniejszych czynników ryzyka rozprzestrzeniania się ludzkich nowotworów.*

Rak szyjki macicy stanowi poważny problem epidemiologiczny i społeczny, szczególnie w krajach rozwijających się. W Polsce, spośród nowotworów złośliwych u kobiet, plasuje się na czwartym miejscu pod względem częstości

W konkursie PRELUDIUM o fundusze na badania mogły ubiegać się osoby nieposiadające stopnia naukowego doktora. Wśród warunków konkursowych nie było limitów wiekowych, o finansowanie mógł ubiegać się kierownik projektu będący osobą rozpoczynającą karierę naukową, niezależnie od metryki. W skład zespołu realizującego projekt w ramach PRELUDIUM mogły wejść maksymalnie 3 osoby. Badania można było rozplanować na rok, dwa lub trzy lata, zaś budżet projektu mógł wynieść odpowiednio 70, 140 lub 210 tys. zł. W piętnastej edycji konkursu PRELUDIUM do NCN zostały nadesłane 1 132 wnioski, spośród których 259 projektów otrzymało dofinansowanie w wysokości ponad 39 mln zł.

Najwięcej środków zostało przekazanych w grupie nauk o życiu: 96 projektom przyznano ponad 16 mln zł. Spośród 374 nadesłanych wniosków w obszarze nauk ścisłych i technicznych do finansowania o łącznej kwocie prawie 14 mln zł zostało zakwalifikowanych 96 projektów. Natomiast w grupie nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce przyznano ponad 8,7 mln zł dla 69 wniosków.

zachorowań. Rocznie notuje się ponad 3000 nowych zachorowań, przy czym ta liczba nieco zmniejszyła się po wprowadzeniu programu profilaktycznego w 2006 r. Nie zmieniły się jednak wskaźniki przeżyć, co oznacza, że około połowa kobiet, u których zdiagnozowano raka szyjki macicy nie przeżywa pięciu lat, a umieralność wśród tych kobiet jest o 70 proc. wyższa niż w innych krajach Unii Europejskiej. W przypadku województwa lubuskiego, od lat notuje się najwyższe wskaźniki umieralności w Polsce, przy około 100 przypadkach zachorowań rocznie.

W przypadku raka szyjki macicy, duże znaczenie prognostyczne przypisuje się formie, w jakiej wirus występuje w komórkach gospodarza. W sytuacji gdy dochodzi do włączenia materiału genetycznego wirusa do DNA gospodarza, dochodzi do wzrostu poziomu białek odpowiedzialnych za zapoczątkowanie procesu nowotworzenia. Ciekawym, nowym markerem diagnostycznym raka szyjki macicy oraz, co ważne, zmian przednowotworowych, wydaje się być określenie profilu wybranych microRNA (miRNA), czyli krótkich, regulatorowych cząstek RNA. miRNA odgrywają kluczową rolę w powstawaniu guzów, procesach tworzenia się naczyń, inwazji i zaprogramowanej śmierci komórki w różnych typach nowotworów.

Materiałem do realizacji badania są próbki cytologiczne z szyjki macicy, pobrane podczas rutynowego badania ginekologicznego na płynne podłoże konserwujące. Z tak zabezpieczonego materiału, możliwe jest wykonanie preparatu i oceny mikroskopowej komórek nabłonka szyjki macicy, ale również izolacja DNA i RNA.

Pierwszy etap realizacji projektu, to charakterystyka próbek pod względem infekcji HPV, czyli uzyskanie obrazu cytologicznego zmian śród nabłonkowych, wykrycie obecności DNA wirusa w komórkach oraz zidentyfikowanie jego typu, celem określenia przynależności do grupy wirusów o niskim, bądź wysokim ryzyku nowotworzenia.

Charakterystyka molekularna próbek wykonana w etapie drugim, dostarczy informacji o stopniu integracji wirusowego materiału genetycznego z DNA gospodarza oraz o zmianach w ekspresji wybranych dziesięciu miRNA. Tak dobrany zestaw, pozwoli na określenie profilu zmian zachodzących na poziomie komórki u kobiet ze stwierdzonymi w badaniu cytologicznym zmianami przednowotworowymi. Uzyskane wartości zostaną porównane z wynikami w grupie kontrolnej, którą stanowią będą pacjentki bez stwierdzonych zmian cytologicznych i bez infekcji HPV.

Procesy zachodzące na poziomie komórki, przyczyniające się do występowania zmian przednowotworowych i nowotworowych nie zostały jeszcze w pełni wyjaśnione. Wiadomo, że wczesne wykrywanie zmian nowotworowych, odgrywa kluczową rolę w procesie leczenia wszystkich chorób onkologicznych. Rak szyjki macicy nie jest tu wyjątkiem, w szczególności, że w tym przypadku obserwuje się zmiany w komórkach zanim rozwinię się rak inwazyjny. Wyniki badań przewidzianych w projekcie powiększą stan wiedzy o procesach zachodzących w zakażonych komórkach. Mogą przyczynić się też do wcześniejszego wykrywania zmian w nabłonku szyjki macicy, jeszcze zanim zostaną zauważone w badaniu cytologicznym. Tym samym przybliżą opracowanie nowego, nieinwazyjnego narzędzia diagnostycznego oraz terapeutycznego, jako pomoc w prawidłowej ocenie stanu pacjenta. Wiąże się z tym również nadzieja na wdrożenie skutecznych programów profilaktycznych.

W konkursie MINIATURA 2 grant w wysokości 16 170 zł przyznano dr. inż. Łukaszowi Pawłowi Sobolewskiemu z Wydziału Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki UZ na wyjazd konferencyjny związany z realizacją projektu: *Zastosowanie opracowanej procedury prognozowania krajowych skal czasu UTC(k) realizowanych w oparciu o masery wodorowe.*

cowanej procedury do prognozowania skali czasu UTC(k) realizowanych w oparciu o maser wodorowy nadzorowany przez fontannę cezową przyniesie wymierny efekt podczas prowadzenia badań nad sterowaniem Polską Skalą Czasu UTC(PL), która od 2018 roku jest realizowana przez maser wodorowy. W Obserwatorium Astrogeodynamicznym (AOS) w Borowcu została zainstalowana fontanna cezowa. Pomiedzy ośrodkiem AOS w Borowcu, a GUM w Warszawie istnieje połączenie światłowodowe, dzięki któremu możliwe będzie nadzorowanie zegara realizującego skalę UTC(PL) za pomocą fontanny cezowej znajdującej się w tym ośrodku.”

Przyznane w konkursie środki dr Ł. Sobolewski przeznaczy na udział w konferencji zatytułowanej: *The Joint Conference of the IEEE International Frequency Control Symposium & European Frequency and Time Forum*. Odbędzie się ona w dniach 15-18 kwietnia 2019 r. w Orlando, Florida, USA. Dr Ł. Sobolewski przygotowuje artykuł na tę konferencję i ma nadzieję, że zostanie on przyjęty przez organizatorów.

Jak wyjaśnia autor projektu: „Podstawą do wyznaczania czasu lokalnego w poszczególnych krajach jest czas atomowy UTC przesunięty o całkowitą liczbę godzin, odpowiadającą lokalnej strefie czasowej. Praktyczna realizacja jednostki czasu oparta jest na zegarach atomowych. Takie ustalenia zapewnią gwarancję jednolitości systemów odmierzenia czasu. Lokalne skale czasu, zwane czasem UTC(k), są fizycznymi realizacjami UTC przez Krajowe Instytuty Metrologiczne NMI. Polska Skala Czasu UTC(PL) jest lokalną realizacją uniwersalnego czasu koordynowanego (UTC) i realizowana jest przez Główny Urząd Miar (GUM) w Warszawie. Stanowi ona podstawę do odtwarzania jednostek miar czasu i częstotliwości oraz wyznaczania czasu urzędowego w Polsce.

Jednakże, aby zapewnić jak najlepszą dokładność skali UTC(PL) ze skalą UTC wymagane jest prognozowanie tejże skali. Dotychczasowe metody posiadały swoje wady, jak i zalety. Niestety nie umożliwiły osiągnięcia bardzo dobrej jakości prognozowania. Praca doktorska dotyczyła zastosowania sztucznych sieci neuronowych do prognozowania Polskiej Skali Czasu UTC(PL), która w tym okresie realizowana była w oparciu o pojedynczy, komercyjny cezowy zegar atomowy. Otrzymane wyniki dla sieci neuronowej typu GMDH dały dużo lepszą jakość prognozowania w stosunku do innych metod prognozowania. Wnioski wynikające z przeprowadzonych badań były podstawą do opracowania algorytmu, który określa procedurę prognozowania wartości odchyleń dla wybranych krajowych skal czasu (UTC(k)) z zastosowaniem sieci neuronowej typu GMDH.

Obecnie najlepsze Krajowe Instytuty Metrologiczne NMI realizują lokalne skale czasu UTC(k) w oparciu o masery wodorowe dodatkowo nadzorowane przez dane z pierwotnych wzorców czasu i częstotliwości (fontanny cezowe). Maser wodorowy charakteryzuje się odmiennymi właściwościami w stosunku do komercyjnych zegarów cezowych.

Celem badań będzie sprawdzenie opracowanej dotychczas procedury prognozowania wartości odchyleń w oparciu o sieci neuronowe typu GMDH lub jej modyfikacja pod kątem wykorzystania tej procedury dla skal czasu UTC(k) realizowanych w oparciu o masery wodorowe.

Planowane działanie naukowe ma stanowić wstęp do dalszych badań. Sprawdzenie możliwości zastosowania opra-

Kolejny grant w programie Miniatura 2 otrzymała dr Anna Skrzypczak z Pionu Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą. Jej projekt nosi tytuł: *Kształt wiązki emisyjnej pulsarów*. Przyznane środki finansowe (w wysokości 16 500 zł) zostaną wykorzystane na wyjazd badawczy do National Center for Radio Astrophysics w Pune, Indie.

Głównym celem projektu jest zrozumienie natury emisji radiowej pulsarów, będących silnie namagnesowanymi, szybko rotującymi gwiazdami neutronowymi. Fizyczne procesy odpowiedzialne za emisję fal radiowych przez pulsary nadal stanowią zagadkę. Wielu użytecznych informacji na temat procesu emisji pulsarów dostarczyć może

Do konkursu MINIATURA 2 mogą być zgłaszane wnioski, które obejmują realizację jednego spośród wymienionych działań: badania wstępne, badania pilotażowe, kwerenda, staż naukowy, wyjazd konferencyjny, wyjazd badawczy albo wyjazd konsultacyjny. Będą obejmować badania podstawowe w rozumieniu art. 2 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki w dowolnej z dyscyplin naukowych określonych w panelach Narodowego Centrum Nauki, których okres realizacji wynosi co najwyżej 12 miesięcy, a wysokość finansowania wynosi od 5 000 do 50 000 złotych. Będą realizowane przez osoby, które: uzyskały stopień naukowy doktora w okresie do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem; nie kierowały i nie kierują realizacją projektów badawczych finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki; nie są laureatami konkursów Narodowego Centrum Nauki na stypendia doktorskie lub staże po uzyskaniu stopnia naukowego doktora; są zatrudnione przez wnioskodawcę na podstawie umowy o pracę.

analiza morfologii ich profili średnich, które otrzymywane są poprzez uśrednienie dużej liczby pulsów pojedynczych. Profile średnie pulsarów różnią się kształtem oraz liczbą składników. Różne kształty profili powiązane są z różnymi liniami widzenia wiązki przez obserwatora oraz z podstawową morfologią wiązki promieniowania emitowanego przez pulsar. Badania kształtu wiązki pulsara stanowią jeden ze sposobów charakteryzowania emisji pulsara. Profile pulsara są podzielone na różne typy w zależności od liczby i rodzaju komponentów, związanych z emisją stożkową i/lub osiową. Komponenty osiowe znajdują się w centralnej części wiązki emisji, podczas gdy składniki stożkowe umieszczone są w jednym lub więcej koncentrycznych pierścieniach wokół osi wiązki. Mitra i Desphande (1999, MS) przeprowadzili badania nad wiązkami emisyjnymi i ich zależnością od częstotliwości, dzięki czemu oszacowali geometrię obszaru promieniowania pulsara dla badanej próbki pulsarów. Nasze badania polegają na szczegółowej analizie średnich właściwości emisyjnych pulsarów z dużego projektu obserwacyjnego Meterwavelength Single-pulse Polarimetric Emission Survey (MSPES), wykonanego przy użyciu teleskopu Giant Meterwavelength Radio Telescope (GMRT) w Indiach. Dotychczas zebraliśmy dane dla 123 pulsarów o okresie rotacji > 0,1 sek. na częstotliwościach 330 i 612 MHz. Obserwacje pulsarów na niskich częstotliwościach uzupełniają braki w danych, gdyż do tej pory nie zostało przeprowadzonych wiele obserwacji w tym zakresie długości fali elektromagnetycznej. Dla prowadzonych przez autorkę projektu badań istotne jest to, że wraz ze zmniejszaniem częstotliwości obserwacji profile średnie pulsarów rozszerzają się, dzięki czemu mogą się wyodrębnić nowe składniki profilu. Ponadto w tych badaniach analizie są poddawane pulsary, dla których wcześniej nie badano właściwości wiązki emisyjnej.

Pierwszym etapem planowanego zadania badawczego będzie klasyfikacja pulsarów w analizowanej próbce, do czego wykorzystany zostanie schemat Rankin (1993). Następnie wybrane zostaną obiekty o profilach potrójnych

(T) oraz wielokrotnych (M), ponieważ te typy posiadają zarówno elementy osiowe, jak i stożkowe. Dla tak wyselekcjonowanej próbki obliczone będą następujące parametry geometryczne obszaru promieniowania: kąt α (kąt nachylenia osi magnetycznej do osi rotacji) oszacowany na podstawie szerokości komponentu osiowego (Skrzypczak i inni, 2018) oraz kąt β (kąt najmniejszej odległości linii obserwatora od osi magnetycznej) obliczony przy użyciu punktu najbardziej stromego gradientu (SG) kąta pozycyjnego polaryzacji (PPA). Charakterystyka polaryzacji pojedynczych pulsów pozwoli lepiej oszacować punkt SG. Następnie zostanie obliczona separacja między najbardziej zewnętrznymi komponentami profilu. Otrzymane wartości wymienionych parametrów wraz z danymi archiwalnymi (MS) będą stanowiły zestaw danych niezbędnych do dalszych badań, polegających na modelowaniu wiązki emisyjnej pulsarów. We wcześniej przeprowadzonych badaniach (MS) założono eliptyczny kształt wiązki emisji oraz obecność 3 komponentów stożkowych. Analiza większej próbki danych, rozbudowanej o nowe obserwacje z projektu MSPES, pozwoli potwierdzić, zmodyfikować lub odrzucić dotychczasowe wyniki związane z kształtem wiązki emisji. Ponadto planowane badania będą wykonywane przy zastosowaniu nowej metody analizy profili pulsarów, uwzględniającej dodatkowo pulsy pojedyncze - jest to innowacyjne podejście do analizy wiązki pulsara.

Selekcja danych oraz ich wstępna analiza przeprowadzona zostanie w Instytucie Astronomii im. prof. Janusza Gila UZ w Zielonej Górze. Dalsze badania wymagają bezpośredniej weryfikacji i konsultacji ze specjalistami w dziedzinie emisji radiowej pulsarów oraz osób zaangażowanych w projekt MSPES. Z tego względu planowany jest wyjazd do National Center for Radio Astrophysics w Pune (Indie), gdzie dobór odpowiednich metod analizy badanej próbki danych oraz selekcja fizycznie realnych wyników odbędzie się pod kierunkiem tamtejszych specjalistów. Ponadto na miejscu możliwe będzie przeszkolenie w zakresie obsługi programu, który pomoże w rozwiązaniu problemu obecności w niektórych profilach modów ortogonalnych, co umożliwi nam oszacowanie kątów α i β .

Wyniki tej pracy będą miały fundamentalne znaczenie dla zrozumienia natury emisji radiowej pulsarów oraz doprowadzą do ustalenia faktycznego kształtu wiązki emisyjnej. Realizacja projektu pozwoli na przeanalizowanie nowych danych obserwacyjnych oraz doprowadzi do zwiększenia liczebności próbki. Zagadnienie kształtu wiązki pulsarów wymaga analizy danych obserwacyjnych w szerokim zakresie częstotliwości, co umożliwi ten projekt. Uzyskane wyniki pozwolą na późniejsze modelowanie wiązki pulsara, co jest planowane w późniejszym etapie badań.

Kolejny grant w programie Miniatura 2 otrzymał dr hab. inż. Remigiusz Wiśniewski, kierownik Zakładu Informatyki Stosowanej w Instytucie Inżynierii Elektrycznej Wydziału Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki Uniwersytetu Zielonogórskiego na realizację projektu *Modelowanie systemów cyber-fizycznych z zastosowaniem interpretowanej sieci Petriego - staż naukowy w UC Berkeley*. Środki finansowe w wysokości 28 930 zł zostaną wykorzystane na realizację stażu naukowego w Uni-

wersytecie Kalifornijskim w Berkeley, który jest planowany na przełomie marca i kwietnia 2019 r.

W ramach przyznanego grantu autor projektu planuje przeprowadzenie badań podstawowych pod kątem możliwości zastosowania interpretowanej sieci Petriego w modelowaniu systemów cyber-fizycznych (ang. Cyber-Physical Systems, CPS). Sieci Pe-

triego umożliwiają graficzną reprezentację systemu, a ich największą zaletą jest uwzględnienie relacji współbieżności zachodzących w danym systemie. Dodatkowo, oferują szeroką gamę metod analizy i dekompozycji, wspomagających modelowanie oraz weryfikację projektowanego systemu.

W ramach prowadzonego działania planowane jest przeprowadzenie badań zorientowanych na opracowanie oraz zaadaptowanie istniejących metod modelowania, analizy oraz dekompozycji interpretowanej sieci Petriego do projektowania CPS. W tym celu planowany jest staż naukowy w Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley (ang. University of California, Berkeley), u wybitnego specjalisty z zakresu systemów cyber-fizycznych, prof. Edwarda A. Lee. Planowany staż pozwoli zweryfikować rzeczywistą przydatność stosowania interpretowanych sieci Petriego w modelowaniu CPS.

Naszemu naukowcom serdecznie gratulujemy otrzymanych grantów.

DWA DUŻE PROJEKTY NAUKOWO-BADAWCZE SĄ REALIZOWANE W INSTYTUCIE INŻYNIERII ELEKTRYCZNEJ WIEA UZ

— Ewa Tworowska-Chwalibóg

Od 1 września 2018 r. w Instytucie Inżynierii Elektrycznej na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki, w ramach europejskiego programu badawczego HORYZONT 2020: 1.3 - Doskonała baza naukowa (Excellent science)/ Działania Marii Skłodowskiej-Curie (MSCA), realizowany jest projekt naukowo-badawczy *Smart Cities EMC Network for Training (SCENT)*. Budżet projektu to 2 388 813 EUR, a wsparcie przeznaczone dla UZ wynosi 2 934 473 PLN.

Głównym celem projektu SCENT jest stworzenie sieci oferującej szkolenia dla doktorantów w zakre-

ROBERT SMOLEŃSKI (Z LAPTOPEM) ZE STUDENTAMI KIERUNKU ELEKTROTECHNIKA PODCZAS POMIARU PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH GENEROWANYCH PRZEZ FARMĄ WIATROWĄ (FOT. ARCHIWUM PRYWATNE)

sie specyficznych zagadnień dotyczących kompatybilności elektromagnetycznej (EMC) inteligentnych miast. Zapewnienie EMC jest konieczne dla niezawodnego funkcjonowania systemów zawierających układy elektroniczne, telekomunikacyjne i energetyczne, jest również wymaganiem prawnym warunkującym wprowadzenie produktu na rynek UE. Niestety metody badań EMC nie nadążają za żywiołowym rozwojem systemów, w których łączy się wrażliwe układy kontrolno-pomiarowe oraz generujące znaczny poziom zaburzeń przekształtniki energoelektroniczne (np. interfejsy odnawialnych źródeł energii). Program szkoły naukowej jest ukierunkowany na opracowanie innowacyjnych rozwiązań i bazuje na prowadzonych w jednostkach badaniach kompatybilności elektromagnetycznej. Realizujące projekt uczelnie, University of Twente (najlepsza uczelnia techniczna Holandii w 2018 r.), University of Nottingham (101-150 w rankingu szanghajskim) oraz Uniwersytet Zielonogórski, zadeklarowały możliwość nadania uczestnikom projektu SCENT stopnia doktora trzech uniwersytetów.

Od 1 kwietnia 2019 r. w ramach tego samego programu, w zespole wzmocnionym przez Politecnico di Milano, Leibniz University Hannover oraz University of Craiova, rozpoczniemy również realizację projektu: "European Training network Of PhD researchers on Innovative EMI analysis and power Applications: ETOPIA" (budżet: 3 060 300 EUR, budżet UZ: 1 956 315 PLN). Partnerami w obu projektach są również wiodący przedstawiciele przemysłu m.in. Jaguar Land Rover oraz ABB, natomiast polskie Firmy zaangażowane w realizację projektu to: Tauron Dystrybucja, Enea Operator, Solaris Bus & Coach, Ursus Bus oraz Ekoenergetyka - Polska.

Autorem i kierownikiem obydwu projektów jest dr hab. inż. Robert Smoleński, prof. UZ, zastępca dyrektora Instytutu Inżynierii Elektrycznej WIEA.

Autorem i kierownikiem obydwu projektów jest dr hab. inż. Robert Smoleński, prof. UZ, zastępca dyrektora Instytutu Inżynierii Elektrycznej WIEA.

NASI MEDYCY MISTRZAMI POLSKI!

— Ewa Sapeńko

Studenci kierunku lekarskiego Uniwersytetu Zielonogórskiego zwyciężyli w II Mistrzostwach Polski w Szyciu Chirurgicznym, które odbyły się 7-8 grudnia br. na Uniwersytecie Zielonogórskim. Nasi studenci obronili tytuł zdobyty rok temu. Na II miejscu znaleźli się studenci z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, a na III - reprezentanci Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Mistrzowski zespół, to studenci IV roku kierunku lekarskiego: Miłosz Trojnar, Piotr Woškowiak, Karolina Kędziora i Klaudia Szwakop.

Organizatorami ogólnopolskiej imprezy, której celem jest podniesienie wiedzy na temat techniki szycia chirurgicznego oraz integracja środowisk studenckich z całego kraju, był Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu UZ oraz Katedra i Klinika Chirurgii, Traumatologii i Urologii Dziecięcej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

W zawodach z szycia chirurgicznego wzięło udział 80 studentów (20 4-osobowych zespołów) reprezentujących uczelnie medyczne, koła i stowarzyszenia studenckie z całego kraju. Dwudniowe zmagania podzielone zostały na dwie części. Pierwszego dnia zorganizowano część teoretyczną, która miała za zadanie przygotować uczestników

ZWYCIĘSKIE DRUŻYNY

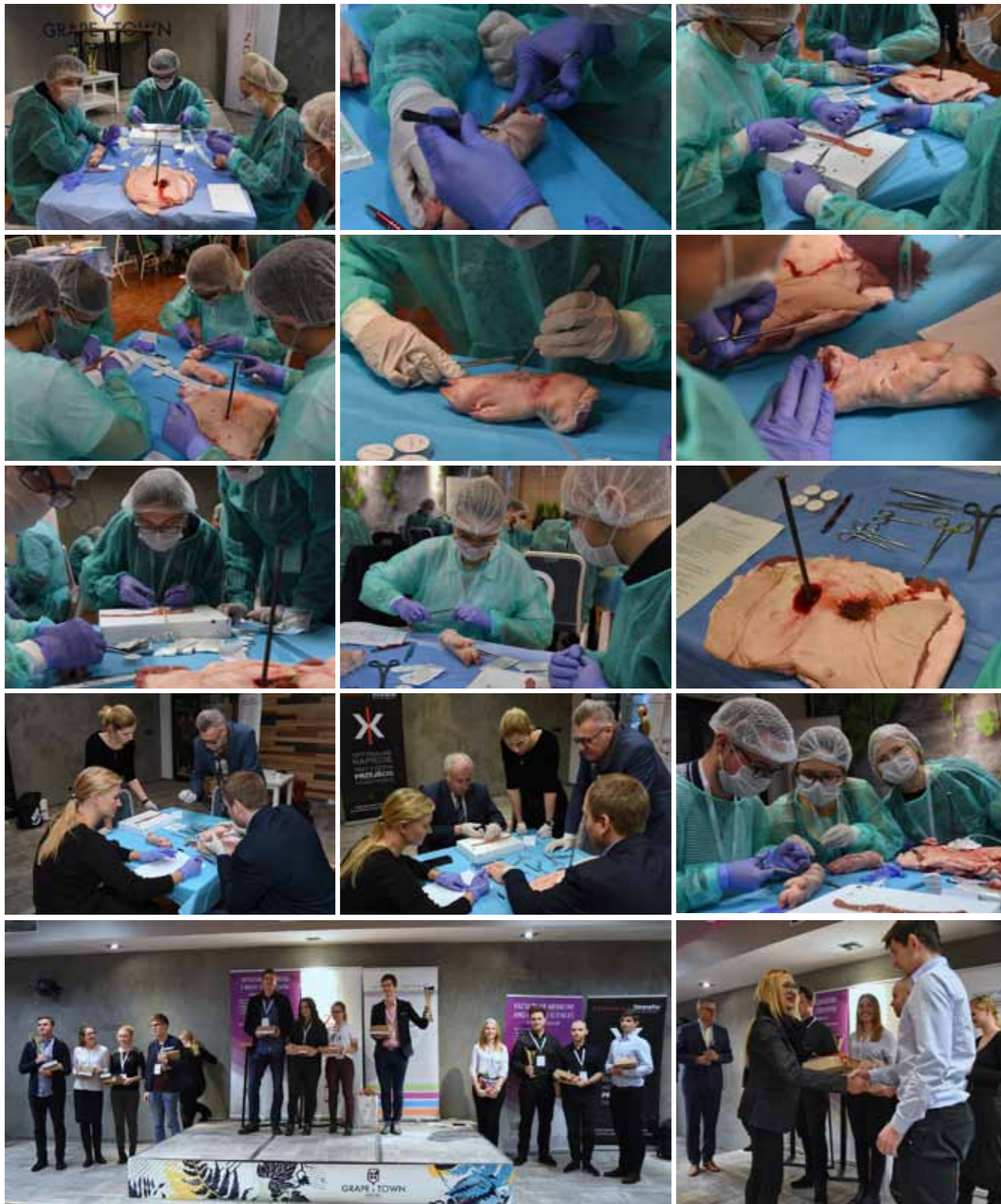
do zawodów pod względem merytorycznym. Studenci zapoznali się z podstawami szycia chirurgicznego, rodzajami zespołów jelitowych (zastosowanie i technika operacyjna), plastykami miejscowymi jako elementami chirurgii rekonstrukcyjnej, a na zakończenie wysłuchali wykładu na temat nowoczesnych materiałów szewnych.

Część druga - praktyczna - polegała na sprawdzeniu zdobytych pierwszego dnia umiejętności m.in. w szyciu skóry, tkanki podskórnej oraz zespalaniu przewodu pokarmowe-

go. Każda drużyna musiała wykonać zadania w zakresie:
 __szycia chirurgicznego skóry oraz tkanki podskórnej:
 __szew pojedynczy węzłkowy
 __szew materacowy pionowy oraz poziomy
 __szew śródskórny
 __z-plastyka oraz plastyka z przesunięciem płata romboidalnym sposobem Limberga
 __opracowanie rany „specjalnej” przygotowanej przez organizatorów

__zespoleń przewodu pokarmowego:
 __jelito cienkie - jelito cienkie koniec do końca oraz bok do boku
 __zspoleń dwunastniczo-dwunastnicze typu „karo”.

Jury oceniało poprawność wykonania szwów pod względem praktycznym, estetykę, efekt kosmetyczny i precyzję wykonania danego zadania.

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA *jako* SYSTEM UPORZĄDKOWANIA ZBIORÓW W BIBLIOTECE UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

Barbara Juszcak
Jolanta Patan

Biblioteka Uniwersytecka

Precyzyjne i skuteczne przeszukiwanie zasobów bibliotecznych jest bardzo poważnym problemem. W kontekście bardzo szybko rozwijających się nowych technologii i zasobów cyfrowych, problem ten jest niezmiernie ważny i w przyszłości będzie się pogłębiał.

Wyzwaniem dwudziestego pierwszego wieku staje się szybkie i efektywne dotarcie do rzetelnej informacji. Zarówno największe biblioteki, jak i małe oddziały biblioteczne, stoją dziś przed dylematem, w jaki sposób uporządkować księgozbiór, aby czytelnik możliwie najszybciej odnalazł potrzebną informację. Niezwykle istotny jest tu sprawny i przejrzysty system klasyfikacji zbiorów bibliotecznych.

W Bibliotece Uniwersytetu Zielonogórskiego zdecydowano się na system Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej. System ten jest stosowany w polskich bibliotekach od 1907 r. i podlega systematycznym modyfikacjom. Opierając się na doświadczeniu własnym i innych bibliotek, stwierdzono, że jest to najlepsze narzędzie do klasyfikacji i porządkowania zasobów bibliotecznych. System Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej daje możliwość zarówno ogólnej, jak i szczegółowej organizacji księgozbioru. Istotną zaletą UKD jest jej uniwersalny charakter, pełni ona ważną rolę w międzynarodowej wymianie informacji, cechuje ją nieograniczony zakres dziedzinowy oraz uporządkowanie w strukturze klasyfikacyjnej. Jej hierarchiczny charakter pozwala dzielić wiedzę na dziedziny, które mogą być dzielone na kolejne dyscypliny. Kolejną ważną cechą UKD jest duża szczegółowość, która daje możliwość tworzenia bardzo specjalistycznych (dostosowanych do indywidualnych potrzeb biblioteki) działów.

UKD to uniwersalny system klasyfikowania zbiorów. Wyodrębnia on 10 podstawowych działów uwzględniając główne dziedziny wiedzy:

- 0 - Dział ogólny
- 1 - Filozofia. Psychologia
- 2 - Religia. Teologia
- 3 - Nauki Społeczne. Prawo. Administracja

- 4 - Ten dział jest wolny (stanowi rezerwę dla rozbudowy klasyfikacji w przyszłości)
- 5 - Matematyka. Nauki Przyrodnicze
- 6 - Nauki Stosowane. Medycyna. Nauki Techniczne. Rolnictwo
- 7 - Sztuka. Rozrywki. Sport
- 8 - Językoznawstwo. Nauka o Literaturze. Literatura Piękna
- 9 - Archeologia. Prehistoria. Geografia. Biografie. Historia

Każdy z głównych działów dzieli się na dziesięć działów pochodnych. Kolejny stopień podziału daje możliwość uzyskania dziesięciu następnych działów. Stopnie podziału, czyli rozbudowa „w głąb” może być nieograniczona, praktycznie może sięgać niekiedy kilkunastu stopni. Zasadniczy trzon klasyfikacji stanowią symbole główne, które są uwzględnione w tablicach głównych. Tablice te są wydawane w 5 wariantach, z których najczęściej stosowanymi są wydanie pełne i skrócone.

Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna to system klasyfikacji zbiorów bibliotecznych wywodzący się z Klasyfikacji Dziesiętnej Deweya. Twórcy nowego systemu znacznie rozbudowali podziały pomocnicze i wprowadzili możliwość tworzenia symboli złożonych. Pierwsze wydanie UKD ukazało się w 1907 r. W roku 1937 Międzynarodowy Instytut Bibliograficzny, będący właścicielem praw autorskich do UKD przyjął nazwę Międzynarodowej Federacji Dokumentacji (FID). W 1992 r. prawo autorskie do UKD wraz z całą odpowiedzialnością za jego kształtowanie zostało przekazane Konsorcjum ds. UKD (z siedzibą w Hadze). Konsorcjum to na bieżąco aktualizuje tzw. Master Reference File (MRF) - plik wzorcowy UKD, który inaczej można nazwać komputerową kartoteką wzorcową symboli UKD. Powszechną akceptację Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna zyskała w okresie powojennym, stając się najszersze wykorzystywanym systemem opracowania rzeczowego i prowadzenia katalogów, zwłaszcza w bibliotekach powszechnych. Była stosowana także w wielu bibliotekach fachowych, dziedzinowych oraz bibliotekach instytutów branżowych. Znalazła również szerokie zastosowanie poza bibliotekarstwem, między innymi w księgarstwie i informacji naukowej.

Dziś Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna jest stosowana w bibliotekach o różnym profilu na całym świecie, a jej tablice publikowane są w 39 językach, w 125 krajach.

Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta jako język informacyjny-wyszukiwawczy służy do tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych. Może ona również odgrywać rolę systemu organizacji zbiorów bibliotecznych na półkach. UKD (jak wspomniano wcześniej) stała się kluczowym narzędziem w organizacji układu książek w strefie wolnego dostępu Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jako inspiracja i wzorzec do stworzenia narzędzia porządkowania księgozbioru w przestrzeni otwartej Biblioteki UZ posłużyła Biblioteka Neofilologiczna. Instytucja ta powstała w 1990 r. jako Biblioteka Kolegiów Języków Obcych. Od 2012 r. przestała ona funkcjonować jako samodzielna jednostka, a jej księgozbiór stał się integralną częścią księgozbioru Biblioteki Uniwersyteckiej. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta pełniła w Bibliotece Neofilologicznej funkcję klasyfikacyjną oraz porządkowała księgozbiór w przestrzeni otwartej.

W formacie MARC 21¹ zostały wprowadzone symbole z najnowszego wydania UKD, które były ściśle związane z profilem Biblioteki Neofilologicznej. W ten sposób powstał słownik, w którym zapisane były zarówno symbole cyfrowe, jak i odpowiedniki słowne (zaczepnięte z części systematycznej tablic). Możliwość wyszukiwania informacji po słowach pozwalała czytelnikowi na skuteczniejsze przeszukiwanie słownika, jak i pozyskiwanie informacji.

W Bibliotece Uniwersyteckiej również funkcjonuje Słownik Klasyfikacji Wewnętrznej. Bazuje on na najnowszym, skróconym wydaniu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej z 2006 r. Zawiera on wszystkie dziedziny wiedzy ujęte w tablicach w formie skróconych symboli cyfrowych i ich odpowiedników słownych. Zastosowanie skróconego symbolu uprościło jego identyfikację i stało się bardziej czytelne dla użytkowników.

Na przykład rozbudowany symbol 373.5.016.046.021.64 z odpowiednikiem słownym „Przedmioty nauczania w gimnazjum” otrzymuje w słowniku uproszczoną formę 373/14.

Inny rozbudowany symbol UKD 37.064.2:159.922.7/.8 z odpowiednikiem słownym „Godzina wychowawcza” został sprowadzony do skróconego symbolu 37/54.

Podstawową zasadą tworzenia symboli klasyfikacji wewnętrznej jest wyszczególnienie symbolu klasy macierzystej (węzłowej) i uzupełnienie go o cyfrę 1. Klasy pochodne (podrzędne) otrzymują symbol klasy macierzystej rozbudowany o cyfry w kolejności występowania klas pochodnych w tablicach UKD.

Na przykład klasa węzłowa: „Chemia” z przypisanym symbolem 54 otrzymuje w słowniku symbol 54/1. Pod klasą węzłową „Chemia” w tablicach UKD widnieje klasa podrzędna „Stan substancji, stan skupienia” z przypisanym symbolem 54-1. Otrzymuje ona symbol klasy macierzystej poszerzony o kolejną cyfrę czyli 54/2. Kolejna klasa podrzędna to „Stan gazowy” oznaczona symbolem 54-13, w słowniku przyjęła ona formę 54/3. I kolejno „Stan ciekły” o symbolu 54-14 otrzymuje w słowniku formę 54/4. Klasa „Roztwory” o symbolu 54-145 otrzymuje formę 54/5.

W Słowniku Klasyfikacji Wewnętrznej prezentuje się to w sposób następujący:

__54/1 Chemia

**Wyzwaniem
dwudziestego pierwszego wieku
staje się szybkie i efektywne dotarcie do
rzetelnej informacji. Zarówno największe
biblioteki, jak i małe oddziały biblioteczne,
stoją dziś przed dylematem, w jaki sposób
uporządkować księgozbiór, aby czytelnik
możliwie najszybciej odnalazł potrzebną
informację. Niezwykle istotny jest tu
sprawny i przejrzysty system klasyfikacji
zbiorów bibliotecznych.**

__54/2 Stan substancji, stan skupienia

__54/3 Stan gazowy

__54/4 Stan ciekły

__54/5 Roztwory

W Słowniku Klasyfikacji Wewnętrznej Biblioteki UZ istnieją symbole poszerzone o litery. Dodane litery mogą określać etniczny charakter dokumentu:

__82/2A Literatura angielska

__82/2F Literatura francuska

__82/2P Literatura polska

Litery wskazują też czasem na język w jakim dokument został napisany:

81/27A „Teoria przekładu” oznacza, że dokument został napisany w języku angielskim, a symbol 81/27F oznacza, że mamy do czynienia z dokumentem na temat teorii przekładu napisanym w języku francuskim.

Zastosowanie skróconego symbolu umożliwia również periodyzację np. historii literatury, filozofii czy sztuki:

__1/2 Historia filozofii (w ogólności)

__1/2.1 Historia filozofii starożytnej

__1/2.2 Historia filozofii średniowiecznej

__1/2.3 Historia filozofii nowożytnej

Słownik Klasyfikacji Wewnętrznej oparty jest na tablicach UKD, ale w miarę potrzeb jest on również uzupełniany symbolami cyfrowymi i ich odpowiednikami słownymi stworzonymi na podstawie haseł Kartoteki Wzorcowej Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej. W ten sposób słownik jest na bieżąco weryfikowany i uzupełniany o nowo powstałe klasy:

__005/1 - „Zarządzanie” - symbol stworzony na podstawie tablic UKD

__005/1.1 - „Systemy informatyczne zarządzania” - symbol stworzony na podstawie Kartoteki Wzorcowej UKD

__349/10 - „Przepisy emerytalne” - symbol stworzony na podstawie tablic UKD

__349/10.1 - „Prawo ubezpieczeń rodzinnych” - symbol stworzony na podstawie Kartoteki Wzorcowej UKD

__616/31 - „Choroby wieku starczego” - symbol stworzony na podstawie tablic UKD

__616/31.1 - „Medycyna rodzinna” - symbol stworzony na podstawie Kartoteki Wzorcowej UKD

Nasz słownik jest systematycznie rewidowany lokalnymi ustaleniami Kartoteki Haseł Wzorcowych Biblioteki Narodowej. Rewizja słownictwa związana jest z rozwojem nowych dziedzin wiedzy, powstaniem nowych zjawisk społecznych, gospodarczych itp.

W Bibliotece UZ wiąże się to z koniecznością nieustannej reorganizacji zbiorów w wolnym dostępie. Następuje stała melioracja katalogu on-line, uaktualnianie danych na etykietach dokumentów, regałach i półkach.

W niektórych przypadkach wystarczy uzupełnić klasę dodając poszerzony odpowiednik słowny zaczepnięty z Kartoteki Wzorcowej UKD do hasła już istniejącego:

__004.62 (004.6/2) Przetwarzanie danych *dodano* Data mining

__005.5 (005/19) Działania zarządcze *dodano* Controlling

__159.923 (159.9/20) Osobowość. Psychologia indywidualna *dodano* Samopoznanie

__616-002 (616/10) Zapalenie. Śluzotok *dodano* Mukowiscydoza

__616-07 (616/37) Diagnostyka. Endoskopia *dodano* Ultrasonografia. USG

__658.8 (658/45) Rozprowadzanie towarów *dodano* Marketing bezpośredni

__330.162 (33/11) Etyka biznesu *dodano* Społeczna odpowiedzialność biznesu

Symboli klas Słownika Klasyfikacji Wewnętrznej stanowią składową część sygnatury porządkującej księgozbiór w przestrzeni otwartej Biblioteki.

Każdy dokument posiada etykietę zawierającą informację o autorze, tytule, numerze inwentarzowym oraz symbol klasy korespondującej ze słownikiem. Zbiory oklejone są paskami w kolorze przypisanym do odpowiedniej dziedziny. Wprowadzenie kolorystyki ułatwia użytkownikowi zapamiętanie działu, z którego najczęściej korzysta.

Do przeszukiwania informacji dotyczącej sygnatury i lokalizacji dokumentu w wolnym dostępie służy czytelnikowi katalog elektroniczny OPAC. Istnieje elektroniczna oraz papierowa (ulotki informacyjne dla użytkowników) wersja schematu rozmieszczenia zbiorów w wolnym dostępie. Każda półka posiada podpis w formie sygnatury oraz odpowiednika słownego. Dzięki zastosowaniu UKD do rozmieszczenia zbiorów na półkach w bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się nadrzędne i podrzędne dziedziny tematyczne. Czytelnik ma dzięki temu szybki dostęp do zakresów tematycznych, od ogólnego do szczegółowego, zgrupowanych w jednym obszarze tematycznym. System wolnego dostępu do półek umożliwia użytkownikowi bezpośredni kontakt ze zbiorami bibliotecznymi, gwarantując swobodne przeszukiwanie działów, związanych z różnymi dziedzinami wiedzy.

Nadając zbiorom symbol klasyfikacji wewnętrznej klasyfikator napotyka na szereg trudności. Problemem jest klasyfikowanie dokumentów przedstawiających zagadnienia interdyscyplinarne, o wieloaspektowej i niejednorodnej tematyce. Trzeba również mieć na uwadze, że to samo zagadnienie może mieć inny charakter ujęciowy, w związku z czym może się ono znaleźć w różnych działach, w zależności pod jakim kątem jest rozpatrywane, na przykład hasło „kobieta” może otrzymać symbol:

__z działu medycyny: 613/22 Higiena kobiety, zdrowotność kobiety

__z działu socjologii: 316/58 Kobieta. Macierzyństwo

__z działu psychologii: 159.9/5 Psychologia kobiet

__z działu prawa: 342/20 Prawa kobiet

Dokumenty określające słowo „praca” mogą się znaleźć w dziale:

__medycyny: 616/34 Medycyna pracy

__prawa: 349/3 Kodeks pracy

__rachunkowości: 657/17 Koszty pracy

__psychologii: 331/12 Psychologia pracy

__socjologii: 316/34 Socjologia pracy

Nasz słownik jest systematycznie rewidowany lokalnymi ustaleniami Kartoteki Haseł Wzorcowych Biblioteki Narodowej. Rewizja słownictwa związana jest z rozwojem nowych dziedzin wiedzy, powstaniem nowych zjawisk społecznych, gospodarczych itp.

W Bibliotece UZ wiąże się to z koniecznością nieustannej reorganizacji zbiorów w wolnym dostępie. Następuje stała melioracja katalogu on-line, uaktualnianie danych na etykietach dokumentów, regałach i półkach. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta sprawdza się jako schemat ustawienia książek w wolnym dostępie. System jest czytelny, a duża szczegółowość tej klasyfikacji pozwala na tworzenie bardzo wąskich działów. Czytelnicy przywykli już do tego układu, wiedzą jak się w nim orientować. Użytkownicy doceniają możliwość bezpośredniego kontaktu ze zbiorami bibliotecznymi, uporządkowanymi w logiczną całość.

Podążając za zmieniającymi się potrzebami w pozyskiwaniu wiedzy, system Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej podlega ciągłej modyfikacji. Największą zaletą tego systemu jest możliwość łatwego rozszerzania i uzupełniania o nowe elementy. Struktura drzewiasta UKD pozwala łatwo ją przekształcać bez konieczności zmian całego systemu. Jest to bardzo wygodne i praktyczne, ponieważ daje możliwość skutecznej adaptacji do bieżących potrzeb biblioteki. System Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej cechuje również elastyczność, dodatkowo cennym atutem jego struktury jest przejrzystość. Wzrastająca szczegółowość oraz nieustanne powiększanie zasobu słownictwa czyni System Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej najlepszą bazą dla uporządkowania zbiorów w bibliotece. Po 5 latach funkcjonowania UKD jako systemu organizacji zbiorów w Bibliotece Uniwersytetu Zielonogórskiego należy stanowczo stwierdzić, iż koncepcja zastosowania takiego układu książek okazała się właściwą.

1 MARC 21 - jest to powszechnie stosowany w bibliotekarstwie format katalogowania danych bibliograficznych w formie elektronicznej. Jego zadaniem jest przechowywanie danych bibliograficznych różnego typu dokumentów.

MAMY DLA WAS NORMY! OD TULEJKI I BETONU, PO INTELIGENTNE MIASTA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Joanna Kulińska

Biblioteka Uniwersytecka
Regionalny Ośrodek Informacji Normalizacyjnej i Patentowej

Biblioteka Uniwersytecka oferuje studentom i pracownikom uczelni bezpłatny dostęp do pełnych treści Polskich Norm (PN). To istotna i warta zapamiętania informacja, nie tylko dla przyszłych inżynierów.

Na co dzień zwykle nie zauważamy, że normy są wokół nas. To przecież normalne, że wtyczka pasuje do gniazdka, WC oznacza toaletę, a dom, w którym bezpiecznie mieszkamy, musi spełniać warunki określone w wielu... normach. W kwestii formalnej: norma, to „dokument przyjęty na zasadzie konsensu i zatwierdzony przez upoważnioną jednostkę organizacyjną, ustalający - do powszechnego i wielokrotnego stosowania - zasady, wytyczne lub charakterystyki odnoszące się do różnych rodzajów działalności lub ich wyników i zmierzający do uzyskania optymalnego stopnia uporządkowania w określonym zakresie”¹.

Normy powstają w wyniku prac normalizacyjnych i ułatwiają osiąganie wymiernych korzyści w gospodarce oraz

przeźrzeni społecznej. Stosowanie norm daje m.in. gwarancję odpowiedniej jakości, buduje zaufanie klienta do oferowanych produktów lub usług, przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa pracy i użytkownika wyrobów, wpływa na obniżenie kosztów ochrony zdrowia i ochrony środowiska.

Normy to uznane reguły do dobrowolnego stosowania. Oparte są na osiągnięciach nauki, techniki i praktyki. Dotyczą wszystkich sektorów gospodarki i są nieodłącznym elementem prawie każdej działalności. Dostarczają wzorcowych rozwiązań w bardzo szerokim zakresie. Stanowią źródło wiedzy eksperckiej i praktycznej użyteczności w wielu profesjach i procesach. Ponad 90 proc. Polskich Norm jest implementacją norm międzynarodowych i europejskich.

Udostępnianie norm w Bibliotece Uniwersyteckiej odbywa się na warunkach określonych w umowie między Uniwersytetem Zielonogórskim i Polskim Komitetem Normalizacyjnym (PKN). Dostęp możliwy jest wyłącznie w pomieszczeniu Regionalnego Ośrodka Informacji Normalizacyjnej i Patentowej (ROINP), który posiada Świadectwo Stosowania Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI) wydane w drodze audytu przez Polski Komitet Normalizacyjny. Uzyskanie świadectwa SZBI umożliwia pracownikom i studentom Uniwersytetu Zielonogórskiego korzystanie z aktualnych Polskich Norm (PN) i innych dokumentów normalizacyjnych w wersji elektronicznej.

W minionym roku akademickim odbiorcy usług Biblioteki Uniwersyteckiej najczęściej wykorzystywali normy z zakresu kompatybilności elektromagnetycznej, konstrukcji budowlanych, ergonomii i higieny pracy, zarządzania bezpieczeństwem informacji. To zaledwie ułamek z szerokiego spectrum zagadnień objętych normalizacją wg Międzynarodowej Klasyfikacji Norm (ICS). Normy aktualne i wycofane udostępniane są od poniedziałku do piątku, w godz. 8.00-19.00 (ROINP, al. Wojska Polskiego 71, Biblioteka Uniwersytecka, IV piętro, pok. 4.05).

¹ Polski Komitet Normalizacyjny. Czym jest norma? [online], dostęp: <https://wiedza.pkn.pl/web/wiedza-normalizacyjna/czym-jest-norma-> [odczyt: 20-11-2018].

ZAMIEŃ STUDIA W PRZYGODĘ!

Program Erasmus+ promuje zagraniczne wyjazdy na studia i praktyki, oferując studentom wsparcie finansowe Unii Europejskiej. Każdego roku studenci Uniwersytetu Zielonogórskiego korzystają z możliwości odbycia części studiów na zagranicznym uniwersytecie lub wyjazdu na praktykę do instytucji za granicą. W zależności od kierunku studiów można się zdecydować na naukę w jednym z krajów Europy Południowej lub u naszych najbliższych sąsiadów, spędzić

semestr bądź dwa w surowym klimacie Islandii, zapoznać się z urokiem Kaukazu Południowego wybierając edukację w Gruzji, bądź aplikować na wyjazd do któregoś z pozostałych krajów partnerskich.

Zachęcamy do udziału w programie Erasmus+ każdego, kto chciałby podszlifować język obcy, poszerzyć swoje horyzonty, poznać ludzi z całego świata i zdobyć nowe doświadczenia. Rozpoczęcie rekrutacji Erasmus+ na studia

jest planowane na początek semestru letniego roku akademickiego 2018/2019, tak więc jest jeszcze trochę czasu na podjęcie decyzji o tym, jak chce się spędzić pozostały czas studiów i na zebranie odwagi do stawienia czoła nowym wyzwaniom za granicą. Zachęcamy do zapoznania się z zasadami udziału w programie Erasmus+, dostępnymi na stronie www.erasmus.uz.zgora.pl. Warto także skorzystać z doświadczeń studentów, którzy wcześniej wyjechali na studia lub praktyki za granicę. Jedną z osób, której w podjęciu decyzji pomogły opinie znajomych wcześniej biorących udział w wymianie zagranicznej, jest Dominika Dawidowicz. Po podjęciu decyzji o wyjeździe, kolejnym krokiem było jego zaplanowanie i wybór kraju oraz uczelni przyjmującej. - *Głównym kryterium przy wyborze kraju był mój obecny kierunek studiów, natomiast przy wyborze uczelni kierowałam się oferowanymi przedmiotami, które były ściśle związane z moją specjalizacją oraz możliwością zrobienia praktyki* - mówi Dominika. Po powrocie z Niemiec ponownie zaaplikowała o wyjazd na studia za granicę. - *Jest to ogromna szansa na poszerzenie swoich horyzontów, zwiedzenie innych krajów, poznanie funkcjonowania zagranicznych uczelni. Myślę, że wyjazd jest także egzaminem dla każdego studenta, ponieważ podczas wymiany uczymy się samodzielności* - zauważa studentka - *jest to także czas, aby pozbyć się bariery językowej, z którą często się spotykamy, ponieważ nie mamy codziennego kontaktu z obcokrajowcami. Dominika zachęca pozostałych studentów do wzięcia udziału w programie Erasmus+:* - *Jest to czas na poznanie innego świata, przełamywanie swoich granic oraz nabywanie doświadczenia. Uważam także, że jako studenci wyjeżdżający za granicę mamy możliwość reprezentowania naszego kraju i naszej kultury.*

pozytywne wrażenia z udziału w programie Erasmus+ ma także Kamil Haładyn, studiujący na Wydziale Fizyki i Astronomii UZ. Weszłym roku akademickim zdecydował się na realizację dwumiesięcznej praktyki za granicą na Teneryfie. - *Instytucja przyjmująca była wybrana już wcześniej, tak naprawdę od strony tej instytucji pojawiła się propozycja praktyk* - mówi Kamil - *Wiedziałem jednak, że wyjazd tak daleko, i na tak długo, będzie dosyć kosztowny. Właśnie wtedy pojawiła się możliwość skorzystania ze stypendium programu Erasmus+. Praktyki oceniam bardzo dobrze. Nauczyłem się dużo w zakresie astronomii oraz tego, z czym związane są moje studia. Korzyści z wyjazdu wiążą się także z rozwojem osobistym, zdobyciem doświadczenia w pracy w wielokulturowym i wielojęzycznym zespole oraz z koniecznością radzenia sobie z sytuacjami, z którymi student na co dzień się nie spotyka. Serdecznie zachęcam do korzystania z programu Erasmus+, ponieważ otwiera on możliwości podróży we wspaniałe miejsca i zdobycia niesamowitego doświadczenia, które bez stypendium mogłoby być nieosiągalne.*

Studenci, którzy tak jak Kamil chcieliby wyjechać na praktykę zagraniczną, powinni złożyć swoje aplikacje w formularzu online dostępnym na stronie <http://www.erasmus.uz.zgora.pl/students-form-pl/>. Rekrutacja na praktyki jest ciągła i trwa do wyczerpania środków.

W ramach programu Erasmus+ Uniwersytet Zielonogórski ma także przyjemność gościć w swoich progach studentów przyjeżdżających z różnych zakątków świata. W tym roku akademickim przyjechało do nas 40 studentów, wśród nich Rachele Bartolucci z uczelni we Włoszech. Zdecydowała się ona na przyjazd do Zielonej Góry

MIĘDZYNARODOWY POCEJSTUNEK NA NIEMIECKIEJ UCZELNI
(ZE ZBIORÓW WŁASNYCH DOMINIKI DAWIDOWICZ)

KAMIL HAŁADYN (PO LEWEJ) Z MATEUSZEM MARCINKOWSKIM NA TLE DROGI MLECZNEJ NAD TENERYFĄ

PRZEDSTAWICIELKI BIURA WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ UNIwersYTETU
ZIELONOGÓRSKIEGO

ze względu na chęć podszkolenia języka polskiego, którego uczyła się w ramach studiów na swojej uczelni macierzystej. Przed przyjazdem do naszej uczelni nie wiedziała zbyt wiele o naszym mieście, mimo to zdecydowała się na przyjazd tutaj, czego nie żałuje: - *Lubię tutaj studiować. Na tę chwilę jestem jedynym studentem erasmusowskim na kierunku filozofia. Z początku nieco się obawiałam, czy zajęcia będą odbywać się w języku polskim czy angielskim. - mówi Rachele - Teraz chodzę na zajęcia w języku angielskim. Wszyscy moi wykładowcy są naprawdę miłymi i pomocnymi osobami. Mam szczęście, ponieważ zawsze mogę porozmawiać z profesorami i przedstawić moje wątpliwości lub zadać pytania. Czasami uczęszczam też na kursy w języku polskim, ale są one dla mnie bardzo trudne. Na pytanie, co doradziłaby nowym studentom zagranicznym przybywającym do Polski, Rachele odpowiedziała: - Nie bać się nieznanego, ponieważ może ono prowadzić do wspaniałych przygód! Te same słowa chcielibyśmy skierować do studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego.*

Biuro Współpracy z Zagranicą
Uniwersytetu Zielonogórskiego

VI DNI POLSKO-NIEMIECKIE'2018 NA UNIwersYTECIE ZIELONOGÓRSKIM

Barbara Krzeszewska-Zmyślony
Centrum Kultury i Języka Niemieckiego

W październiku br. odbyły się zorganizowane przez Centrum Kultury i Języka Niemieckiego UZ (CKiJN UZ) VI Dni Polsko-Niemieckie pod hasłem: *Kultura w dialogu - Kultur im Dialog.*

Dni zainaugurował uroczysty Koncert Polsko-Niemieckiej Orkiestry Młodzieżowej w auli UZ w budynku Rektoratu. Orkiestra działa na polsko-niemieckim pograniczu od 45 lat. Młodzi muzycy to mieszkańcy Landu Brandenburgii oraz województwa lubuskiego. Pieczę nad Orkiestrą sprawuje Musikschule z Frankfurtu/Odrą i Uniwersytet Zielonogórski. Scenografię koncertu co roku stanowią czerwone jabłka z polską i niemiecką mini-flagą. Z tego też powodu koncert zyskał miano nadane im przez młodych muzyków: „Apfelkonzert”. Orkiestrą podczas koncertu dyrygowali prof. Maciej Ogarek i prof. Bartłomiej Stankowiak z UZ oraz Hannes Metzke.

Gośćmi koncertu byli członkowie Deutsch-Polnischer Verein z Cottbus, Klubu Kiwanis, rodzice młodych muzyków, słuchacze UTW oraz mieszkańcy Zielonej Góry. Podczas koncertu głos zabrał Prezes Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr - Czesław Fiedorowicz. Miłym akcentem poprzedzającym koncert był tort z okazji jubileuszu 45-lecia Orkiestry.

W Bibliotece Uniwersyteckiej, dzięki współpracy CKiJN UZ z Franz-Stock Komitee z Arnberg (Niemcy) i z Klubem Tygodnika Powszechnego w Zielonej Górze, miała miejsce wystawa *Ks. Franz Stock bohaterem francusko-niemieckiego dialogu.* Natomiast z inicjatywy prezesa Euroregionu S-N-B odbyło się spotkanie z dr. Wolfgangiem Pailerem z Berlina na temat: *Stanisław Stomma - Człowiek polsko-niemieckiego pojednania.*

Z okazji Dni Polsko-Niemieckich w szkołach podstawowych i przedszkolach gdzie nauczany jest język niemiecki, zorganizowano - jak co roku - *Spotkania z językiem i kulturą niemiecką*, a wzorem lat ubiegłych w WiMBP im. C. Norwida odbyły się *Gry i zabawy z językiem niemieckim* dla uczniów szkół podstawowych.

W WiMBP im. C. Norwida miało też miejsce polsko-niemieckie spotkanie członków DPV Cottbus z UTW Zielona Góra pod hasłem *Rok 2018 rokiem Zbigniewa Herberta.* Ilość przetłumaczonych na język niemiecki wierszy Z. Herberta stawia jego poezję na pierwszym miejscu wśród tłumaczeń polskich poetów. Goście polscy czytali wiersze po polsku, a goście z Cottbus po niemiecku. Członkowie DPV Cottbus i UTW wraz z uczniami z Zespołu Szkół Ekologicznych (ZSE) obejrżeli scenkę teatralną *Herr Gutenberg in Gruenberg*, przygotowaną przez uczniów z ZSE. Scenka ta, to wywiad z twórcą druku, odwiedzającego Zieloną Górę. Cieszy się ona od lat dużym powodzeniem. Nazajutrz została ponownie zaprezentowana szerszej widowni w Sali Dębowej „Norwida”.

W V LO dobyt się coroczny konkurs języka niemieckiego z przysłów i idiomów, a w Domu Kultury w Nowogrodzie Bobrzańskim BTU CS Cottbus zorganizowało wystawę *Kształtowanie kultury pamięci na temat pracy przymusowej i Holocaustu jako zadanie transgraniczne*. Wystawa ta jest wynikiem pięcioletniej współpracy UZ i BTU CS Cottbus. Składa się z fotogramów (12 roll-upów) z opisami w języku polskim i niemieckim oraz dwa mobilne monitory.

Jej tematem wystawy jest historia obozu pracy przymusowej podczas II wojny światowej w fabryce amunicji DAG Christianstadt/Krzystkowie (gmina Nowogród Bobrzański) w perspektywie socjologicznej.

W ramach VI Dni Polsko-Niemieckich wystawa pokazana została również w październiku w budynku Rektoratu UZ.

Sponsorami projektu VI Dni Polsko-Niemieckich byli: Euroregion S-N-B oraz Uniwersytet Zielonogórski.

PARK NAUKOWO-TECHNOLOGICZNY

Małgorzata Kozłowska

22 listopada 2018 r. w Kalsku odbyło się spotkanie prezesów dwóch uniwersyteckich spółek - Wojciech Szeferna (LOIWA) i Romana Kielca (PNT). Prezesi rozmawiali o rozwinięciu w przyszłości współpracy Parku Naukowo-Technologicznego Uniwersytetu Zielonogórskiego (PNT UZ) oraz Lubuskiego Ośrodka Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych. Rozmowa dotyczyła trendów, jakie obecnie panują na rynku i w szeroko pojętym przemyśle. Prezesi podzielili się również spostrzeżeniami w zakresie potrzeb zgłaszanych przez przedsiębiorstwa na wdrożenia innowacyjnych technologii. Omówione zostały przeszkody zarówno techniczne, jak i finansowe, które ograniczają podejmowanie działań dążących do pozyskania nowych, intratnych klientów. Uczestnicy spotkania omówili także podstawowe kwestie związane z bieżącą realizacją projektów przez obie instytucje.

W tym samym dniu, prezes PNT - Roman Kielec spotkał się też z dziekanem Zamiejscowego Wydziału UZ w Sulechowie - doc. dr. inż. Julianem Jakubowskim. Spotkanie miało charakter pokazowy. Zaprezentowano możliwości techniczne drukarki 3D, omawiając przy okazji koncepcje zastosowania tego urządzenia w realizacji zamówień klientów PNT UZ. Przedstawione zostały szczegółowo koszty nabycia drukarki przez PNT w perspektywie podwyższenia konkurencyjności na rynku firm opracowujących prototypy produktów seryjnych.

SPOTKANIE W OPZL. FOT. OD AUTORA

28. listopada 2018 r. w siedzibie Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej odbyło się spotkanie dotyczące realizacji projektu „Bon na innowacje - wsparcie lubuskich przedsiębiorstw MŚP w zakresie badań, rozwoju i wdrożeń”, w którym udział wzięli przedstawiciele parków naukowo-technologicznych, parków przemysłowych oraz Instytucji Otoczenia Biznesu - jednostek będących wykonawcami usług realizowanych dla przedsiębiorstw w ramach ww. projektu: Park Naukowo-Technologiczny Uniwersytetu Zielonogórskiego, Park Przemysłowy Interior, Centrum Energetyki Odnawialnej, Gorzowski Ośrodek Technologiczny, Lubuski Ośrodek Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych oraz przedstawiciele Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej. Spotkanie to było podzielone na dwie części. Pierwsza z nich dotyczyła podsumowania oraz dyskusji na temat przeprowadzonych już dwóch naborów oraz zrealizowanych projektów. Dyskusja dotyczyła problemów napotkanych w trakcie minionych naborów oraz uwag z nimi związanych. Druga część dotyczyła planowanych kolejnych dwóch naborów na tzw. „Bon na innowacje” w 2019 r. OPZL przedstawił podstawowe założenia projektowe, wskaźniki do realizacji oraz podstawowe kwoty przeznaczone na poczet realizacji zadań. Wszystkie instytucje biorące udział w spotkaniu wyraziły dalszą chęć współpracy opartej na dobrych doświadczeniach.

WIZYTA W SULECHOWIE, OD PRAWY: PREZES PNT ROMAN KIELEC I DZIEKAN DOC. JULIAN JAKUBOWSKI

MŁODYCH TALENTÓW NA UZ NIE BRAKUJE!!!

Małgorzata Ratajczak-Gulba
Biuro Promocji UZ

Jubileuszowy, 10. Konkurs na Kartkę Bożonarodzeniową dla dzieci pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego okazał się rekordowy. Do organizatorów napłynęło aż 285 prac! O ile my cieszymy się z takiej liczby uczestników, o tyle jury konkursu ma coraz trudniejsze zadanie... Spośród wszystkich kartek muszą bowiem wybrać tylko osiem, ich zdaniem najładniejszych. Po dwie z czterech kategorii wiekowych. W tym roku tego zadania podjął się Parlament Studencki Uniwersytetu Zielonogórskiego. Jego członkowie zasiedli w komisji konkursowej i nagrodzili prace następujących artystów:

W KATEGORII 3-5 LAT:

1. Aurelia Bylica, 4 lata
2. Wojtek Bartusz, 4 lata

W KATEGORII 6-9 LAT:

1. Ania Litwin, 6 lat
2. Hania Kotlarska, 9 lat

W KATEGORII 10-13 LAT:

1. Justyna Góral, 12 lat
2. Jakub Szymański, 12 lat

W KATEGORII 14-16 LAT:

1. Amelia Lokś, 16 lat
2. Alina Kobytecka, 16 lat

To właśnie ich prace zostały wydrukowane i wysłane przez JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z życzeniami świątecznymi do różnych instytucji w kraju i za granicą. Ale w naszym konkursie nie ma przegranych, prace wszystkich młodych artystów są pracami wyróżnionymi i każdy z uczestników otrzymuje upominek.

Tegoroczny finał odbył się w hali sportowej UZ przy ul. prof. Z. Szafrana 6. Laureaci otrzymali nagrody z rąk Kanclerz Uniwersytetu Zielonogórskiego - Katarzyny Łasińskiej oraz przewodniczącej Parlamentu Studenckiego naszej uczelni - Dominiki Masioneck. Dzieci, które przybyły na wspólną zabawę mogły wykonać najdłuższy tańców choinkowy, świąteczną ozdobę czy kartkę z życzeniami. Przez cały czas trwały zmagania sportowe pod czujnym okiem Elfów. Uśmiech i radość dzieci utwierdzają nas w tym, iż warto organizować takie wydarzenia na uczelni. Oczywiście nie mogło zabraknąć św. Mikołaja! Mimo, iż niektórzy w niego nie wierzą, to my jesteśmy przekonani, że wszyscy możemy szczerzyć jego misję i uszczęśliwiać innych.

Kolejna edycja konkursu za nami, pora zacząć myśleć o przyszłorocznej. I tak niech się kręci... Przypomnę tylko, że konkurs odbywa się w ramach Akcji Uniwersytet Dzieciom pod honorowym patronatem małżonki JM Rektora UZ, a jego organizatorem są Biuro Promocji oraz Dział Socjalny UZ.

FOT. MAMERT JANION

„POMAGAJMY SOBIE”

Zachęcamy Państwa do przekazania 1% swojego podatku na pomoc skierowaną do naszych kolegów i koleżanek z pracy. W ramach akcji pn. „Pomagajmy sobie” prowadzonej na UZ, stworzyliśmy bazę studentów, pracowników, dzieci pracowników Uniwersytetu bądź ich krewnych, których koszty leczenia i rehabilitacji przekraczają możliwości finansowe rodziców.

Szczegóły na stronie www.dzieciom.uz.zgora.pl zakładka „Pomagajmy sobie”.

WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE

 Wydział
Artystyczny
Uniwersytetu
Zielonogórskiego

14 grudnia 2018 r. Galeria Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego przy al. Wojska Polskiego 71 została otwarta wystawa **dr. hab. Marka Sibinskýego** z Uniwersytetu Ostrawskiego w Czechach.

Artysta prezentuje prace z cyklu *Uncertainty* wykonane w technikach eksperymentalnych i serigrafii. Wernisażowi towarzyszył wykład pt. *International Serigraphy Symposium Ostrava* zakończony panelem dyskusyjnym dla studentów.

Dr hab. Marek Sibinský zajmuje się grafiką i malarstwem. W swojej twórczości wykorzystuje eksperymentalne techniki graficzne i najnowsze technologie druku cyfrowego. Interesuje się problemem komunikacji międzyludzkiej i manipulacji medialnej, w kontekście wiedzy, którą zastąpiła informacja.

Kuratorzy wystawy: dr Janina Wallis, kustosz dyplomowany i prof. Andrzej Bobrowski. Wystawę można zwiedzać do końca stycznia 2019 r. Serdecznie zapraszamy.

MAREK SIBINSKÝ

urodził się 20.01.1974 r. we Frydku-Mistku (Czechy). Maturę zdał w 1992 r. w średniej szkole artystyczno-przemysłowej w Brnie (specjalizacja malarstwo). W 1997 r. ukończył studium magisterskie na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Ostrawskiego (katedra twórczości plastycznej – pracownia wolnej i stosowanej grafiki prof. Eduarda Ovčáčka).

W 2006 r. ukończył studium doktoranckie na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, filia w Cieszynie, Wydział Artystyczny, Instytut Sztuki.

W 2015 r. uzyskał tytuł doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, filia w Cieszynie, Wydział Artystyczny, Instytut Sztuki. Obecnie jest kierownikiem Katedry Grafiki i Rysunku Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Ostrawskiego.

FOT. KAZIMIERZ ADAMCZEWSKI

 Instytut
Muzyki
UZ

Muzyka współczesna dla Niepodległej
Koncert muzyki kameralnej *Inklinacje, refleksje, niedopowiedzenia*. Kompozytorzy Ziemi Zachodnich dla Niepodległej.

27 listopada 2018 r. salę kameralną Filharmonii Zielonogórskiej im. T. Bairda wypełniły dźwięki wykreowane przez współczesnych kompozytorów i wykonawców, eksperymentatorów posługujących się językiem nowych dźwięków. Koncert *Inklinacje, refleksje, niedopowiedzenia*. Kompozytorzy Ziemi Zachodnich dla Niepodległej został zorganizowany przez Instytut Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego przy współpracy z Katedrą Kompozycji Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu. Ideą wydarzenia wpisującego się w obchody stulecia odzyskania niepodległości, było połączenie tradycji i historii ze współczesnością poprzez ukazanie aktualnego oblicza muzyki artystycznej, niejednokrotnie czerpiącego z bogactwa przeszłości.

Podczas koncertu zaprezentowanych zostało sześć utworów sześciu kompozytorów z trzech ośrodków (Zielonej Góry, Poznania i Szczecina) w wykonaniu zespołu muzyki współczesnej Sepia Ensemble, który z pasją prezentuje muzykę najnowszą. Trzon grupy tworzy dwunastu muzyków-solistów występujących w rozmaitych konfiguracjach, od solowych do dużych składów ensemble. Do Zielonej Góry przybyli w pięciosobowym składzie: Paulina Graś-Lukaszewska (flet), Wojciech Jeliński (puzon), Ostap Manko (skrzypce), Anna Szmatoła (wiolonczela), Jakub Czarski (fortepian).

Koncert otworzył utwór *Heart of darkness* na pięciu wykonawców Katarzyny Kwiecień-Długosz, kompozytorki związanej z Instytutem Muzyki Uniwersytetu Zielonogórskiego, gdzie pracuje na stanowisku adiunkta i pełni funkcję kierownika Zakładu Teorii Muzyki. Następnie zaprezentowana została twórczość kompozytorów pochodzących spoza Zielonej Góry. Wybrzmiały *Niedopowiedzenia* na wiolonczelę i fortepian Artura Cieślaka (Akademia Sztuki w Szczecinie), *Inklination* na flet i fortepian Artura Kroschela, *Refleksje* na wiolonczelę solo Agnieszki Zdrojek-Suchodolskiej oraz *Arthrea III* na puzon i fortepian prof. Zbigniewa Kozuba (Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu). Ostatnim punktem programu była kompozycja *Quintetto antiquato* na flet, puzon, skrzypce, wiolonczelę i fortepian zielonogórskiego kompozytora Juliusza Karczka, któremu koncert był dedykowany. Profesor Juliusz Karcz jest nierozdzielnie związany z zielonogórskim środowiskiem mu-

FOT. MAREK JALIKO

ycznym i tutejszym Uniwersytetem, w którym pracował 40 lat, pełniąc m.in. funkcję dyrektora Instytutu Muzyki. Jest kompozytorem o najbogatszym dorobku na Ziemi Lubuskiej, a wśród zielonogórskich uczniów i studentów ma wielu wychowanków, którzy pod jego wpływem swoje życie zawodowe związali z kompozycją i teorią muzyki. Koncert stanowił formę podziękowania Panu Profesorowi za wielkie zaangażowanie i nieoceniony wkład w rozwój Instytutu Muzyki podczas wieloletniej pracy.

Choć muzyka współczesna nie jest łatwa w odbiorze, sala filharmonii była pełna, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na kontakt z tą formą sztuki w Zielonej Górze. Warto podkreślić fakt, że zaprezentowane to twórczość najnowsza, gdyż powstały one na przestrzeni ostatnich dziewięciu lat. Przy okazji tak ważnych rocznic, jak stulecie odzyskania niepodległości, częste są odwołania do tradycji i przeszłości. Trzeba o nich pamiętać, ale należy również uświadamiać odbiorcom, że także najbardziej aktualna twórczość artystyczna stanowi istotny wkład w dorobek kulturowy niepodległej Polski.

Żaneta Kicińska

Instytut Sztuk
Wizualnych
UZ

POLEMIA. Gabinety osobliwości STANISŁAWA LEMA czyli działania artystyczne Adama Łuckiego

W dniach 18-21 października 2018 r. odbyła się wystawa Adama Łuckiego zatytułowana *Polemia. Gabinety osobliwości Stanisława Lema*. Stała się ona częścią wydarzenia artystycznego, zrealizowanego podczas międzynarodowej konferencji, odbywającej się w ramach cyklu Najnowsza Słowiańska Literatura i Kultura Popularna.

Adam Łucki należy do artystów młodego pokolenia (urodził się w 1983 r. w Krośnie Odrzańskim). Jest absolwentem studiów licencjackich Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego z zakresu *malarstwa* i obecnie kontynuuje ten kierunek w ramach studiów magisterskich tegoż wydziału. Jego przygoda artystyczna trwa jednak dłużej i jak do tej pory, oscylowała przede wszystkim wokół scenografii teatralnej. W 2005 r. zadebiutował scenografią do spektaklu *Tangen* zrealizowanego na podstawie *Głodu* Knuta Hamsuna, wyreżyserowanego przez Łukasza Witta Michałowskiego w Teatrze Witkacego w Zakopanem. Jako scenograf współpracował także z Anną Polony w PWST Kraków; Józefem Opalskim czy Agatą Dudą-Graczą w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie 2008, a także Adamem Sroką w Teatrze Stu. Owe doświadczenia scenograficzne nie pozostały bez wpływu na dotychczasową twórczość Adama Łuckiego, którego prace cechuje bogactwo szczegółów, intensywność koloru, energia, a przede wszystkim wizualność i teatralność.

FOT. JERZY LESZKOWICZ-BACZYŃSKA

Wystawa *Polemia. Gabinety osobliwości Stanisława Lema* zaaranżowana została w prywatnej przestrzeni mieszkalnej i choć nie jest to nowy sposób ekspozycji prac, zabieg ten doskonale wpasował się w holistyczne założenie artystyczne Adama Łuckiego. W pierwszym pomieszczeniu, zalanym różową poświatą, znalazła się instalacja zatytułowana *RETYFIKATOR - PROSTOWNIK DRÓG ŻYCIOWYCH*. Jak tłumaczy sam artysta, jest to maszyna do unicestwiania zła, do oczyszczenia jednostki ze wszystkich złych intencji, by całkowicie „zdezynfekowana” i „wydestylowana” mogła przejść do kolejnego pomieszczenia-owego gabinetu osobliwości, aby w spokoju ducha, w specyficznej, intelektualnej atmosferze, oddać się całkowicie kontemplacji znajdujących się tam prac. Ta część wystawy składa się z siedemdziesięciu dziewięciu obrazów, a ściślej rzecz ujmując reprintów oryginalnych prac. Powodem, dla którego Adam Łucki posłużył się przedrukami swych prac był przede

FOT. JERZY LESZKOWICZ-BACZYŃSKA

FOT. JERZY LESZKOWICZ-BACZYŃSKA

wszystkim zamysł odzwierciedlenia, za ich pomocą, układu scalonego, będącego dodatkowym elementem twórczego zamierzenia artysty. Chodziło o zainicjowanie możliwości „zanurzenia” się odbiorcy w lemowski świat osobliwej egzotyki, w świecie baśni, gdzie dominuje bogata, nasyciona szczegółami i przepelniona nimi estetyka. By osiągnąć ten efekt, autor musiał posłużyć się swoistą manipulacją obrazów, zarówno ich kolorem, jak i wielkością. W rezultacie osiągnął spektakularny rezultat, w którym prace, które dzieliło czasami kilka lat od powstania, doskonale ze sobą korespondowały tworząc spójny obraz artystycznej opowieści. W przekonaniu Adama Łuckiego, tak przedstawione pra-

Pluralador

W styczniu 2019 r. w BWA Zielona Góra odbędzie się wystawa dyplomów Instytutu Sztuk Wizualnych UZ 2017/2019. Gratulujemy uczestnikom: Kacprowi Będkowskiemu, Weronice Dobrowolskiej, Klaudii Grabas, Katarzynie Grabias-Banaszewskiej, Sylwii Januszewskiej, Ninie Korczowskiej, Mariuszowi Kowalskiemu, Jagodzie Krasny, Żywii Leszkowicz-Baczyńskiej, Adamowi Łuckiemu, Marcie Olejnik, Ewelinie Pytiak, Marlenie Sawicz, Paulinie Zdanowicz

Kuratorami wystawy są: dr Lidia Głuchowska, prof. UZ Radosław Czarkowski i mgr Mirosław Gugala.

ce zyskują niepowtarzalną tożsamość oraz wymowę, zaś stworzona przez nie nowa przestrzeń nadaje odmienne znaczenia powiązanych ze sobą przedstawię.

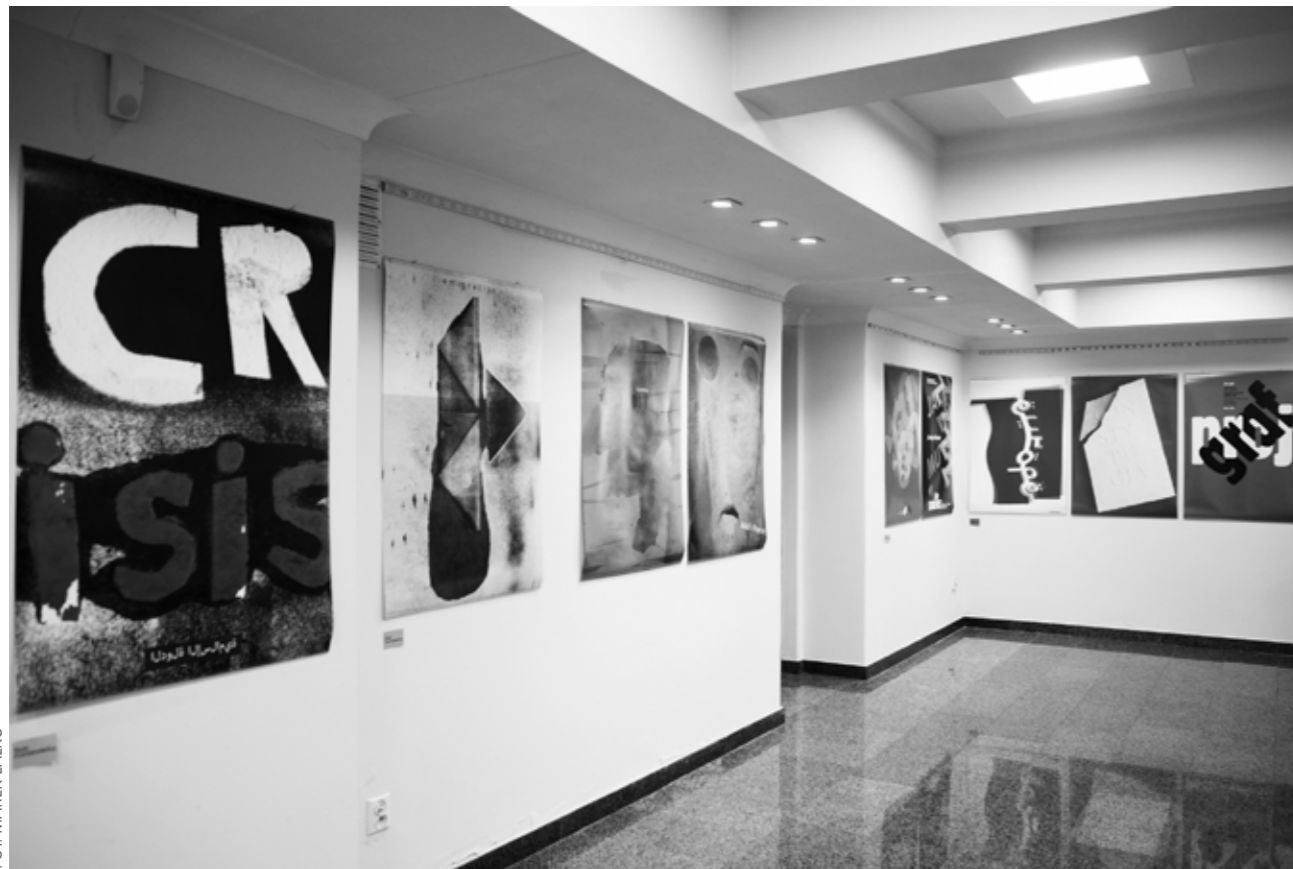
Dramaturgię całej wystawy dopełniał szereg towarzyszących jej, dodatkowych działań artystycznych. Podczas wernisażu Eliaż Gramont przedstawił monodram *Biję na Alarm*, zaś w czwartym dniu wystawy zorganizowano otwarte czytanie bajek Lema, w którym udział wzięli aktorzy: Robert Kuraś, Cezary Molenda i Artur Beling oraz kuratorka wystawy - Żywia Leszkowicz-Baczyńska.

Fascynacja Adama Łuckiego Lemem trwa od dziesięciu lat. Stulecie urodzin pisarza, przypadające za trzy lata, stało się pretekstem do zaprezentowania jego dotychczasowego dorobku inspirowanego literaturą Stanisława Lema, a przede wszystkim *Bajkami robotów* oraz *Cyberiadą*. Sam artysta podkreśla, że jego oczarowanie Lemem, to przede wszystkim urzekający język, przepelniony neologizmami, metaforami czy, jak to określa Adam Łucki, kontaminacjami anachronicznymi, które stały się źródłem ożywienia mocy twórczych. Większość zaprezentowanych prac powstała po śmierci Stanisława Lema. Jak powiada artysta w jednym z wywiadów, jego obrazy stały się metaforyczną próbą ożywienia mistrza poprzez przełożenie prozy Lema na język obrazów. Był to jednakowoż długi i żmudny proces, bowiem im więcej rysował, tym bardziej wydawało mu się, że ma sporo jeszcze do „dogadania, do zinterpretowania, do szukania sensów”. W rezultacie twórczość Adama Łuckiego stała się swoistym dialogiem z Lemem. Nikt tak bowiem, zdaniem artysty, nie opowiada o miłości dramatycznej i pożądanemu jak Stanisław Lem.

Wystawa Adama Łuckiego jest swoistą pointą tej części twórczości, która dotyczy Stanisława Lema. I choć artysta sugeruje, że jego przygoda z Lemem właśnie się kończy, nie twierdzi, że nigdy już do niego nie powróci.

Żywia Leszkowicz-Baczyńska
Kuratorka wystawy

FOT. MAREK LAJKO

Wystawa w Galerii Rektora

16 listopada 2018 r. została otwarta wystawa plakatów studentów i pedagogów Zakładu Projektowania Graficznego Wydziału Sztuk Pięknych UMK z Torunia w Galerii Rektora.

Wystawa prezentuje najnowszy dorobek artystyczny w dziedzinie plakatu studentów oraz wykładowców Zakładu Projektowania Graficznego, gdzie dwie równoległe pracownie prowadzone są przez prof. Witolda Michorzewskiego oraz dr. hab. Nikodema Pręgowskiego.

Programy obu pracowni obejmują wszystkie podstawowe aspekty projektowania graficznego, m. in. znak graficzny, projektowanie książki, ilustracji czy identyfikację wizualną wybranych przedsięwzięć, lecz to właśnie plakat

jest obszarem, w którym studenci mierzą się z podstawowymi założeniami projektowania, takimi jak poszukiwanie skrótu myślowego, posługiwanie się wizualną metaforą i znakiem. Plakat traktujemy także jako poligon doświadczalny, na którym sprawdzamy jego stylistyczną i literacką pojemność, staramy się znaleźć odpowiedź na pytanie o jego znaczenie w komunikacji obrazkowej oraz o jego przeobrażenia, zwłaszcza w aspekcie funkcji, jakie przyjął w ciągu ostatnich lat.

Celem naszej wspólnej pracy ze studentami jest osiągnięcie właściwych powiązań funkcji użytecznej projektu z wizualizacją określonych treści, ujętych w logiczną i artystycznie wartościową formę wypowiedzi plastycznej.

Zróżnicowane temperamento i osobowości twórcze młodych projektantów - studentów Zakładu Projektowania Graficznego oraz ich pedagogów, znajdują odbicie w postaci barwnej wystawy pokazującej szereg koncepcji i rozwiązań formalnych służących rozwiązaniu postawionego problemu projektowego. W wystawie udział biorą: prof. Witold Michorzewski, dr. hab. Joanna Frydrychowicz-Janiak, dr. hab. Nikodem Pręgowski, dr. Krzysztof Skrzypczyk, dr. Piotr Florianowicz oraz studenci II-V roku obu pracowni Zakładu Projektowania Graficznego.

Na wystawie zobaczyć można plakaty kulturalne (filmowe, teatralne, festiwalowe), fragmenty opracowań dyplomowych oraz plakaty o tematyce społecznej i ekologicznej.

FOT. KATARZYNA SMUGARZEWSKA

Wystawa *Struktura bliskiego dystansu* w Galerii aj-aj

W dniach od 9 listopada do 13 grudnia 2018 r. w Galerii aj-aj miała miejsce wystawa pt. *Struktura bliskiego dystansu* autorstwa Żywii Leszkowicz-Baczyńskiej, studentki pierwszego roku studiów II stopnia (moduł *malarstwo*) na kierunku *sztuki wizualne* w Instytucie Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Żyvia Leszkowicz-Baczyńska (ur. 5 kwietnia 1961 r. w Zielonej Górze) ukończyła *socjologię* na Wydziale Nauk Społecznych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tam też uzyskała doktorat z socjologii. Do 2013 r. pracowała na stanowisku adiunkta w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Aktualnie pracuje w Łużyckiej Szkole Wyższej im. Benedykta Solfy w Żarach, na stanowisku adiunkta. W roku 2018 na terenie tejże szkoły założyła Galerię INCYDENT, której jest kuratorem.

W 2014 r. podjęła studia stacjonarne w Instytucie Sztuk Wizualnych na Uniwersytecie Zielonogórskim na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych*. Realizowała moduł w zakresie malarstwa w pracowni prowadzonej przez prof. Stanisława R. Kortykę. Jednocześnie

kształciła się w Pracowni Grafiki Warsztatowej prowadzonej przez prof. Piotra Szurka. Efektem tych działań był dyplom licencjacki z *malarstwa*, z aneksem z *grafiki*. Jego tytuł to *Procesualność i forma*, gdzie pojęcie procesualności odnosiło się do obrazów olejnych (sześć obrazów o wymiarach 110x140 cm). „Idea tych prac było z jednej strony zamknięcie czasu w formie, z drugiej natomiast eksperyment z kolorem czarnym, jego możliwościami oraz strukturą i gestem. Z kolei pojęcie formy, w odniesieniu do grafik (sześć grafik 80x100 cm) potraktowane zostało jako struktura. Stąd graficzny cykl prac nosi tytuł *Struktura bliskiego dystansu*. Chodziło tutaj o wskazanie, że forma, jako struktura dalekiego dystansu, składa się z niuansów, których dostrzeżenie jest możliwe tylko wtedy, gdy przyjmiemy inną perspektywę poznania. Wówczas z pola widzenia znika forma na rzecz pomniejszych elementów, których struktura jest jakościowo czymś odmiennym aniżeli sama forma.” (Ż. L.-B.)

Maryna Mazur

OD LEWEJ: AUTORKA WYSTAWY ŻYVIA LESZKOWICZ- BACZYŃSKA, PO PRAWIE: PIOTR CZECH, JOANNA FUCZKO, KATARZYNA DZIUBA

WYDZIAŁ BUDOWNICTWA, ARCHITEKTURY I INŻYNIERII ŚRODOWISKA

DOKTORAT SEBASTIANA KOŁODZIEJA

14 listopada 2018 r. na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. inż. **Sebastiana Kołodzieja**. Tytuł rozprawy to *Eksperymentalna ocena nośności wyboconej stalowych powłok sferycznych obciążonych ciśnieniem zewnętrznym*. Praca została wykonana pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. inż. **Jakuba Marcinowskiego** z Katedry Architektury i Urbanistyki UZ. Recenzentami byli: prof. dr. hab. inż. **Jan Błachut** z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz dr. hab. inż. **Piotr Iwicki**, profesor Politechniki Gdańskiej.

Na posiedzeniu niejawnym Rada Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uchwałą z dnia 14 listopada 2018 r. postanowiła jednogłośnie nadać mgr. inż. **Sebastianowi Kołodziejowi stopień doktora nauk technicznych w dyscyplinie budownictwo**. Należy również podkreślić, że obroniona praca została oceniona z wyróżnieniem. I że jest to już czwarte w kolejności wyróżnienie doktoranta pracującego pod naukową opieką Profesora Jakuba Marcinowskiego.

Stalowe powłoki sferyczne stanowiące przedmiot rozważań i badań naukowych opisanych w dysertacji, stanowią w rzeczywistości przekrycia na przykład zbiorników w przemyśle chemicznym, silosów na zboża oraz różnych innych zasobników. Ich średnica rzeczywista sięga od kilku do nawet kilkunastu metrów.

Istniejące zalecenia normatywne i inne wytyczne związane z problematyką projektowania takich konstrukcji, według autora dysertacji, wykazują dość duże niedoszacowanie nośności wyboconej wyznaczanej za obowiązującymi i funkcjonującymi wskazaniami projektowymi i normami, w tym zagranicznymi.

Na realność takiego niedoszacowania od dawna zwracali uwagę liczni badacze, w tym prof. **Jakub Marcinowski** i dr. **Paweł Błazejewski**, którzy w 2016 r. przedstawili procedurę opracowaną na podstawie analiz teoretycznych, a służącą do projektowania stalowych powłok w postaci wycinka sfery, zamocowanych sztywno na obwodzie i obciążonych jednorodnym ciśnieniem zewnętrznym (procedura B & M).

Celem rozprawy doktorskiej Sebastiana Kołodzieja było określenie w drodze eksperymentu nośności stalowych powłok sferycznych obciążonych ciśnieniem zewnętrznym i porównanie uzyskanych wyników z wytycznymi projektowymi zawartymi między innymi w procedurze B & M.

Sebastian Kołodziej urodził się w 1976 r. w Legnicy, tutaj chodził do szkoły, a w roku 1991 podjął naukę w Legnickim Technikum Budowlanym im. Wojska Polskiego. W roku 1996, po ukończeniu technikum, rozpoczyna studia stacjonarne na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodnego Politechniki Wrocławskiej. W roku 2001 uzyskał stopień magistra inżyniera w specjalności *konstrukcje budowlane*, broniąc pracę dyplomową pt. *Projekt budynku szkieletowego użyteczności publicznej w konstrukcji stalowej*. Praca ta została doceniona i nagrodzona listem gratulacyjnym od prorektora Uczelni.

Dr. Sebastian Kołodziej już pod koniec studiów zaczął pracować w biurze projektowym. W latach 2002-2004 pracował na stanowisku inżyniera budowy w firmie wykonawczej, a w chwili obecnej prowadzi własne biuro projektowe. W międzyczasie, w roku 2004, uzyskał uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi, a w 2005 r. - uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń. Jest autorem wielu projektów z zakresu budownictwa ogólnego i przemysłowego, w tym ponad 30 hał o konstrukcji stalowej. Jest współautorem siedmiu publikacji naukowych, w tym trzech wystąpień na konferencjach naukowo-technicznych.

W roku 2013 podjął studia doktoranckie na obecnym Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego, czego efektem jest przygotowana i właśnie obroniona rozprawa doktorska. W życiu prywatnym jest ojcem rodziny dwóch córek Alicji i Ewy, a jego odskocznią i hobby jest żeglarstwo.

Panu Sebastianowi serdecznie gratulujemy zdobycia stopnia naukowego doktora i życzymy wiele zadowolenia i radości z tej okazji oraz spełnienia wszystkich marzeń i oczekiwań związanych z osiąganiem dalszych sukcesów zawodowych, a także szczęścia i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Marek Dankowski

KONFERENCJA - INŻYNIERIA PRZEDSIĘWZIĘĆ BUDOWLANYCH

W dniach 22-24 października 2018 r. w Olsztynie odbyła się ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna *Inżynieria Przedsięwzięć Budowlanych*. Organizatorami Konferencji byli: Instytut Budownictwa Wydziału Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Sekcja Inżynierii Przedsięwzięć Budowlanych, Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk. Konferencja odbyła się pod patronatem honorowym rektora Uniwersytetu War-

mińsko-Mazurskiego - prof. dr. hab. **Ryszarda J. Góreckiego** i marszałka województwa warmińsko-mazurskiego - **Gustawa Marka Brzezina**. Komitetowi Naukowemu Konferencji przewodniczyła prof. dr. hab. inż. **Anna Sobotka** z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W konferencji olsztyńskiej zaznaczył się wyraźnie akcent zielonogórski. Mianowicie członkiem Komitetu Naukowego był prof. dr. hab. inż. **Tadeusz Biliński** z Instytutu Budownictwa UZ oraz na 63 prezentowane referaty, jeden był autorstwa naszych pracowników, dr. hab. inż. **Beaty Nowogońskiej**, prof. UZ i dr. hab. inż. **Jacka Korentza**, prof. UZ. Tytuł tego referatu, to *Wartość zużycia a koszty przywrócenia właściwości użytkowych*.

Marek Dankowski

ODZNAKA PZITB Z DIAMENTEM DLA PROFESORA ANTONIEGO MATYSIAKA

Już kilka miesięcy temu Zarząd Oddziału Zielonogórskiego Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa wystąpił do Zarządu Głównego PZITB w Warszawie z wnioskiem o uhonorowanie profesora Antoniego Matysiaka, długoletniego i zasłużonego członka tej organizacji, **HONOROWĄ ZŁOTĄ Z DIAMENTEM ODZNAKĄ PZITB**. W uzasadnieniu wniosku podkreślono między innymi długoletni staż działalności Profesora w Związku, wynoszący 55 lat licząc od roku 1963, a w tym pełnioną funkcję wiceprzewodniczącego Oddziału Zielona Góra w latach 2008-2012 oraz przewodniczącego Oddziału w okresie 2012-2016, a także fakt, że Profesor wykonał wiele ekspertyz technicznych w ramach PZITB.

Główna Komisja Odznaczeń PZITB zaopiniowała pozytywnie ten wniosek i na posiedzeniu Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownic-

stwa 25 września 2018 r., przyznano profesorowi Antoniemu Matysiakowi honorową złotą z diamentem odznaką PZITB. Natomiast 29 listopada 2018 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim odbyło się uroczyste posiedzenie Zarządu Oddziału Zielonogórskiego PZITB, w trakcie którego wręczono koleżce Profesorowi Antoniemu Matysiakowi honorową złotą odznakę z diamentem, która jest najwyższym odznaczeniem PZITB.

Profesor Antoni Matysiak jest członkiem PZITB od 1963 r., najpierw w Bydgoszczy, a od 1982 r. w Oddziale Zielonogórskim. W tym właśnie roku Profesor został za-

trudniony w Instytucie Budownictwa ówczesnej Wyższej Szkoły Inżynierskiej, w którym pracował do połowy roku 2018 już na Uniwersytecie Zielonogórskim, kiedy to przeszedł na zasłużoną emeryturę. Pomimo pracy naukowej na uczelniach technicznych (w Poznaniu, Bydgoszczy i Zielonej Górze) przede wszystkim był projektantem o uznanej renomie w świecie inżynierskim. Profesor wyspecjalizował się w projektowaniu między innymi konstrukcji stalowych, w tym hal przemysłowych i różnego rodzaju estakad przemysłowych. Spod jego ręki wyszły również projekty wielokondygnacyjnych budynków mieszkalnych i administracyjnych, fundamentów pod różnego rodzaju urządzenia i wiele innych obiektów. Swoją ogromną wiedzą i doświadczeniem praktycznym zawsze dzielił się z młodszymi kolegami ze Stowarzyszenia. Za swoją aktywność organizacyjną został odznaczony w roku 1987 honorową srebrną odznaką PZITB, a w roku 1995 przyznano Mu honorową złotą odznaką PZITB.

Panu Profesorowi Antoniemu Matysiakowi serdecznie gratulujemy tego jakże ważnego i zaszczytnego odznaczenia i jednocześnie życzymy wiele zdrowia oraz satysfakcji i zadowolenia w trakcie uczestniczenia w dalszej działalności społecznej i organizacyjnej.

Marek Dankowski

SEMINARIUM - ŚCIANY OPOROWE I SKARPY

29 listopada 2018 r. na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska miało miejsce seminarium szkoleniowe, którego tematem przewodnim były Ściany oporowe i zabezpieczenia skarp w budownictwie drogowym, mostowym i hydrotechnicznym. Organizatorami szkolenia byli: Lubuska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa z siedzibą w Gorzowie Wlkp. i Zakład Dróg i Mostów Instytutu Budownictwa UZ. Prelegentem na seminarium był dr inż. Artur Juszczak z Zakładu Dróg i Mostów UZ, który przedstawił współczesne rozwiązania systemowe stosowane w zakresie budowy ścian oporowych oraz wzmocnienia skarp w pasach przy ciągach komunikacyjnych, a także w budownictwie mostowym i hydrotechnicznym. Wykładowca przedstawił między innymi podstawowe definicje i nazwy poszczególnych elementów budowlanych związanych z tematem, przepisy i normy prawne stosowane przy projektowaniu ścian oporowych i skarp, w tym standardową normę amerykańską AASHTO (American Association of State Highway and Transportation Officials). Zaprezentowane też zostały takie zagadnienia jak:

- przegląd technologii budowy ścian oporowych;
- czynniki powodujące erozję skarp oraz metody zabezpieczania skarp przed uszkodzeniami;
- sprawdzanie stateczności skarp i mechanizmy utraty stateczności przez skarpy i ściany oporowe;
- metody projektowania ścian oporowych i skarp;
- elementy masywne do konstrukcji ścian oporowych;
- elementy drobnomiarowe do ścian oporowych, głównie betonowe, jak na przykład palisady, gazony, elementy Allan-Block, czy tak zwane gabiony (kosze gabionowe).

Ale to tylko fragmenty z całości materiału problemowego, który był omówiony przez dr. Artura Juszczaka.

Prelekcja była bogato ilustrowana przeźrocami pokazującymi przykłady zastosowania opisywanych materiałów, elementów, projektów i technologii w warunkach obiektów rzeczywistych.

Szkolenie zaszczylił swą obecnością wiceprzewodniczący LOIIB - Tadeusz Glapa. W seminarium wzięło udział ponad 40 osób, głównie studentów kierunku *budownictwo*.

Marek Dankowski

TECHNIKA SANITARNA I GRZEWCA - SEMINARIUM LOIIB

21 listopada br. na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyło się kolejne seminarium szkoleniowe zorganizowane w ramach Akademii Inżyniera przez Lubuską Okręgową Izbę Inżynierów Budownictwa z siedzibą w Gorzowie Wielkopolskim oraz Polski Związek Inżynierów i Techników Sanitarnych oddz. w Toruniu.

Tematem spotkania były *nowe rozwiązania w technice sanitarnej i grzewczej*. Seminaria te od początku skierowane były i są do studentów i pracowników nauki. W trakcie listopadowego seminarium szkoleniowego przedstawiono między innymi takie tematy jak:

- Przykre zapachy w gospodarce domowej - rozwiązania;
- BIOCLERE - systemowe rozwiązania oczyszczalni ścieków dla obszarów <2000 MR (MR to umownie mieszkańiec równoważny);
- Małe oczyszczalnie ścieków w świetle przepisów o wyrobach budowlanych.

Wykłady poprowadzili: mgr inż. Małgorzata Helman-Grubba z firmy EKOFINN-POL z siedzibą w Baninie k. Gdańska i Konrad Rawski - doradca techniczno-handlowy firmy EKOFINN-POL na Region Południowo-Zachodni.

Sluchacze, w liczbie przeszło 20 osób, dowiedzieli się między innymi, że firma EKOFINN-POL jest jedną z wiodących firm w Polsce specjalizujących się od 1991 r. w produkcji oraz instalowaniu i serwisowaniu urządzeń służących szeroko pojętej ochronie środowiska, zwłaszcza zaś w zakresie małych oczyszczalni ścieków pracujących poza zbiorczymi układami kanalizacji, czyli na przykład w obszarach wiejskich, na terenie małych osiedli czy w strefie pojedynczych obiektów użyteczności publicznej. Omówiono między innymi technologie oczyszczania ścieków i technologie tzw. dezodoryzacji czyli całkowitej redukcji uciążliwych zapachów towarzyszących produkcji ścieków i innych odpadów komunalnych. W tej tematyce przedstawione zostały także systemy oczyszczania powietrza:

- BLOWENT, system polegający na biofiltracji powietrza za pomocą organizmów żywych;
- System CARBOWENT, który polega na adsorpcji substancji zapachowych na węglu aktywnym;
- PHOTOWENT - system utleniania odorów w wyniku fotokatalizy związanej z zastosowaniem lamp UV.

Poinformowano również o aktualnych przepisach prawnych włączających małe prefabrykowane oczyszczalnie ścieków do grupy wyrobów budowlanych.

Tematyka listopadowego seminarium szkoleniowego LOIIB spotkała się z dużym zainteresowaniem ze strony uczestników.

Marek Dankowski

SEMINARIUM - WSPOMAGANIE KOMPUTEROWE W BUDOWNICTWIE - BIM

26 listopada 2018 r. na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska odbyło się seminarium szkoleniowe poświęcone wspomaganie komputerowe w budownictwie. Organizatorem seminarium był Zakład Konstrukcji Budowlanych, a zaproszonymi gośćmi - przedstawiciele firmy INTER Soft. Program seminarium ukierunkowany był na prezentację możliwości projektowania konstrukcji i tworzenia rysunków konstrukcyjnych przy wykorzystaniu systemu BIM, a dokładnie podzielony był na dwie części:

- projektowanie konstrukcji w systemie ArCADia-BIM,
- projektowanie konstrukcji w programie R3D3-Rama 3D.

W seminarium wzięli udział studenci drugiego, trzeciego, czwartego i piątego roku studiów oraz pracownicy Zakładu Konstrukcji Budowlanych. Seminarium to było zwieńczeniem zajęć laboratoryjnych z *Zastosowania BIM w budownictwie*, które pierwszy raz pojawiło się w siatkach nauczania. Pięciodzinne seminarium okazało się bardzo owocnym spotkaniem, dającym możliwość studentom na zapoznanie się z obsługą powyższych systemów poprzez indywidualną pracę na komputerach. Okazało się również właściwym miejscem do wymiany uwag dotyczących funkcjonalności programu i ewentualnych przyszłych zmian w przedstawianym systemie.

Na zakończenie seminarium, przedstawiciele Zakładu Konstrukcji Budowlanych jak i przedstawiciele firmy INTER Soft wyrazili nadzieję na dalszą współpracę, a tego typu spotkania postanowili uczynić spotkaniami cyklicznymi.

Paweł Błażejowski

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

LICEALIŚCI Z WIZYTĄ W INSTYTUCIE NEOFILOLOGII

Koło Naukowe Rusycystów pod opieką dr Nel Bielniak 16 listopada 2018 r. zorganizowało kolejne warsztaty realo-znaczo-językowe dla uczniów z VI Liceum Ogólnokształcącego w Zielonej Górze.

Tym razem w ramach realizowanego od kilku lat autorskiego projektu *Licealiści na UZ-ecie*, uczniowie dwóch klas (maturalnej III b oraz II b) pod opieką Pauliny Kliś i Marleny Nadolnej, wzięli udział w cieszących się dużą popularnością warsztatach, które przygotowała i poprowadziła Weroni-

ka Leśniewska, studentka III roku *filologii rosyjskiej*, przy wsparciu koleżanek z innych lat: Kariny Boguckiej (II rok *kommunikacji biznesowej w języku rosyjskim*) oraz Angeli Grabke (I rok *filologii rosyjskiej*).

Najważniejsze informacje dotyczące rosyjskiej historii i kultury (m.in. założenia Moskwy i Sankt Petersburga, najbardziej charakterystycznych zabytków, rosyjskich kulinariów, kolei transsyberyjskiej) zostały licealistom przybliżone w formie interesującej prezentacji multimedialnej, w której nie zabrakło miejsca na różne ciekawostki.

Ponad dwugodzinne warsztaty zostały podzielone na dwie części. Pierwsza godzina zakończyła się quizem sprawdzającym wiedzę zdobytą podczas prezentacji. Uczniowie, którzy udzielili najczęściej poprawnych odpowiedzi, zostali nagrodzeni małymi upominkami z logo UZ. Oczywiście KNR nie zapomni o pozostałych gościach - wszyscy licealiści otrzymali drobne upominki i materiały informacyjne.

Po krótkiej przerwie na mały poczęstunek, rozpoczęła się druga godzina warsztatów poświęcona nauce rosyjskiego alfabetu i podstawowych zwrotów, umożliwiających przywitanie się, zawieranie znajomości i opowiadanie o rodzinie, a także tzw. „falszywym przyjaciółom tłumacza”, czyli słowem brzmiącym tak samo lub podobnie w języku polskim i rosyjskim, ale mającym odmienne znaczenie.

Studentki opowiedziały ponadto licealistom o strukturze Wydziału Humanistycznego, kierunkach studiów, programach mobilności studenckiej Erasmus+ oraz Most, o ofercie stypendialnej i pomocy dla studentów z niepełnosprawnością. Odpowiedziały także na pytania gości związane ze studiami.

Karina Bogucka

WYDZIAŁ INFORMATYKI, ELEKTROTECHNIKI I AUTOMATYKI

INAUGURACJA IV EDYCJI AKADEMII PERCEPTUS

Czwarta edycja Akademii Perceptus została zainaugurowana 8 listopada br. na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki Uniwersytetu Zielonogórskiego. Wydarzenie spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem studentów i zaproszonych gości z zaprzyjaźnionego z Wydziałem Zespołu Szkół Elektronicznych i Samochodowych w Zielonej Górze.

Uroczystość otworzył prodziekan Wydziału, dr inż. Michał Doligalski. Następnie głos zabrał prezes firmy Perceptus, Jacek Starościc. Potem odbył się wykład inauguracyjny, w którym Przemysław Sobczyk (student Wydziału i jednocześnie ambasador Akademii) w ciekawy i przystępny sposób przedstawił najistotniejsze zagadnienia, które zostaną poruszone podczas cyklu wykładów i warsztatów. Punktem kulminacyjnym Inauguracji było losowanie cennych nagród, po którym uczestnicy gromkimi brawami podziękowali za przedstawione prezentacje oraz przekazane informacje.

Akademia Perceptus jest kierowana do wszystkich studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego, zaś w sposób szczególny do studentów kierunków *biznes elektroniczny* oraz *informatyka*. Celem Akademii jest rozszerzenie wiedzy studentów o praktyczne informacje, przydatne zarówno w życiu codziennym, jak i w pracy zawodowej. Wysoka frekwencja wyraźnie pokazuje zapotrzebowanie wiedzy dotyczącej sze-

roko rozumianych kwestii bezpieczeństwa danych (w tym ochrony danych w komputerze, telefonie czy tablecie), a także zagadnień dotyczących ochrony w sieci (firewallo, antywirusy, ochrona kont bankowych i internetowych, w tym kont społecznościowych typu Facebook, Twitter).

Warto w tym miejscu wspomnieć, że firma Perceptus objęła patronatem jedną z sal laboratoryjnych Wydziału Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki Uniwersytetu Zielonogórskiego, przekazując specjalistyczny sprzęt kryptograficzny. Zaawansowane urządzenia znajdują zastosowanie zarówno podczas warsztatów prowadzonych w ramach Akademii, jak i podczas zajęć dydaktycznych realizowanych przez Wydział oraz Uczelnię.

Zajęcia prowadzone w ramach Akademii będą się odbywać w formie otwartych wykładów oraz warsztatów (dla wybranych studentów). Aktualne informacje dotyczące zajęć można znaleźć na stronie internetowej Wydziału: <https://wiewa.uz.zgora.pl>, a także na stronie internetowej Akademii: <http://akademia.perceptus.pl>.

Remigiusz Wiśniewski
Zdjęcia: Piotr Labaziewicz

WIZYTA MIĘDZYNARODOWEJ DELEGACJI FIRMY METAPACK

Wydział Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki od wielu lat aktywnie uczestniczy w życiu gospodarczym województwa lubuskiego współpracując z licznymi przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność o charakterze regionalnym i ponadregionalnym. Współpraca prowadzona na płaszczyznach naukowo-badawczej oraz dydaktycznej wspiera rozwój przedsiębiorstw i wydziału, ale przede wszystkim służy dobru przy-

WIZYTA PRZEDSTAWICIELI METAPACK W LABORATORIUM SYSTEMÓW INFORMATYKI BIZNESOWEJ ISSI WIEA UZ. FOT. KAZIMIERZ ADAMCZEWSKI

gotowaniu studentów do funkcjonowania na konkurencyjnym rynku pracy. Od 2014 r., czynna współpraca w takich obszarach realizowana jest z firmą MetaPack.

Czteroletnia współpraca zaowocowała przedsięwzięciami o charakterze edukacyjnym i rozwojowym. Należą do nich między innymi: wspólna inicjatywa edukacyjna ukierunkowana na pogłębienie praktycznych umiejętności kandydatów poświadczona międzynarodowym certyfikatem - *MetaPack IT Academy* oraz *MetaPack Summer Academy*, realizacja wspólnych projektów grupowych z udziałem specjalistów z zakresu rozwiązań chmurowych oraz realizacja prac dyplomowych i specjalistycznych zajęć przy współudziale firmy.

Spotkanie, które odbyło się 9 listopada 2018 r. miało charakter międzynarodowy i poświęcone było rozwojowi współpracy z firmą MetaPack. Podczas spotkania, któremu prze-

WIZYTA PRZEDSTAWICIELI METAPACK W LABORATORIUM SIECI KOMPUTEROWYCH ISSI WIEA UZ. FOT. KAZIMIERZ ADAMCZEWSKI

WIZYTA PRZEDSTAWICIELI METAPACK W LABORATORIUM SIECI KOMPUTEROWYCH ISSI WIEA UZ. FOT. KAZIMIERZ ADAMCZEWSKI

wodniczył prof. Dariusz Uciński, zaprezentowano potencjał Wydziału, wyniki dotychczasowej współpracy oraz zagadnienia związane z kształceniem i prowadzonymi badaniami. Przedstawiciele firmy John Clem, Stephen Homan, Thomas Forbes oraz Marcin Wójcicki wizytowali zaplecze badawcze i dydaktyczne wydziału, w tym Laboratorium Systemów Informatyki Biznesowej. Laboratorium to objęte jest patronatem przez firmę MetaPack Polska.

Inżynierowie MetaPack rozwijają i tworzą systemy informatyczne dla rynku e-commerce w trzech lokalizacjach: Zielona Góra, Londyn i Atlanta. Współpraca z międzynarodowymi zespołami, które projektują oprogramowanie z wykorzystaniem najnowszych technologii, narzędzi oraz metodyk tworzenia oprogramowania, to istotny element podnoszenia kompetencji studentów wydziału.

Anna Pławiak-Mowna

*Panu Profesorowi Wojciechowi Paszke
wyrazy głębokiego współczucia z powodu odejścia Teścia
składają
koleżanki i koledzy z Instytutu Sterowania i Systemów
Informatycznych*

WYDZIAŁ LEKARSKI I NAUK O ZDROWIU

EXPO Symulacja Medyczna - Wyzwania Przyszłości

Symulacja medyczna stając się standardem kształcenia w medycynie otworzyła szereg możliwości sprzętowych zarówno na poziomie kształcenia przeddyplomowego jak i podyplomowego. Dostępne narzędzia wykorzystywane

w symulacji medycznej niskiej i wysokiej wierności rozwijają się w szybkim tempie, stanowiąc źródło dyskusji nad przydatnością wielorakich parametrów sprzętu w odniesieniu do realizacji założeń programu dydaktycznego.

Pierwszą konferencję 'Expo Symulacja Medyczna - Wyzwania Przyszłości' zorganizowaliśmy wychodząc naprzeciw potrzebie poznania najnowszych technologii oraz aktualnie

istniejących rozwiązań w nauczaniu metodyką symulacji medycznej.

Wśród prelegentów wykłady przeprowadzili eksperci z zakresu symulacji medycznej z renomowanych ośrodków CM UJ w Krakowie - dr n. med. Grzegorz Cebula, Centrum Symulacji Medycznej UM w Poznaniu - dr n. med. Łukasz Gąsiorowski, płk dr. Zbigniew Aszkielaniec - Wojskowe Centrum Kształcenia Medycznego w Łodzi, prof. dr hab. Zbigniew Izdebski - kierownik Katedry Humanizacji Medycyny i Seksuologii, dr Szymon Michniewicz, kierownik Szpitalnego Oddziału Ratunkowego Szpitala Uniwersyteckiego w Zielonej Górze.

Warsztaty poprowadzili przedstawiciele producentów symulatorów medycznych: Laerdal, SIMedu, Reago Group.

Warsztat merytoryczny poprowadzili dr n. biol. Justyna Jasik-Pyzdrowska, mgr Piotr Rozpędowski wraz ze studentami II roku pielęgniarstwa UZ odgrywając scenkę symulacyjną wraz debriefingiem.

Agnieszka Żeromska

WYDZIAŁ MECHANICZNY

STAŻ STUDENCKI

W dniach 19-25 listopada 2018 r. na Wydziale Mechanicznym gościliśmy studentów z MGTU „Stankin” w Moskwie. Zwycięzcy konkursu *Najlepszy innowacyjny projekt roku w obszarze obróbki metali - 2018* odbywali na naszym Wy-

dziale staż studencki. W ramach pobytu uczestnicy odbyli zarówno zajęcia w laboratoriach Zakładu Obróbki Ubytkowej Eksploatacji Maszyn i Pojazdów, jak i w zorganizowanych przez dr inż. Alicję Laber w zakładzie produkcyjnym LUMEL - ALUCAST. To już kolejny staż studentów z MGTU „Stankin” na naszym Wydziale, z którego studenci wyjeżdżają zadowoleni zarówno z odbytych zajęć, jak i klimatu naszej Uczelni i Miasta.

Mariusz Jenek

IV MIĘDZYNARODOWE DNI INŻYNIERII W BTU COTTBUS SENFTENBERG

W międzynarodowej konferencji, która odbyła się w dniach 14-15 listopada 2018 r. uczestniczyli naukowcy i studenci z różnych krajów: Politechniki Wrocławskiej i Uniwersytetu Zielonogórskiego (Polska), Politechniki w Libercu (Czechy), Brandenburgische Technische Universität Cottbus Seibtenberg (Niemcy), Moskiewskiego Uniwersytetu Energetycznego (Rosja) oraz Uniwersytetu Technicznego w Baku (Azerbejdżan), prezentując swoje macierzyste uczelnie i wydziały, a przede wszystkim realizowane przez siebie projekty i badania naukowe dotyczące nowych rozwiązań inżynierskich oraz możliwości ich wdrażania w przemyśle.

Wydział Mechaniczny UZ reprezentował mgr inż. Zdzisław Wałęga oraz studenci z Akademickiego Związku Motorowego: Mateusz Tyliszczak, Kamil Stamierowski i Oskar Bednarski. Przedstawili realizowany projekt *The innovative design of three-wheeled handbike*, w którego ramach

powstaje prototyp roweru typu handbike, charakteryzujący się wieloma innowacyjnymi rozwiązaniami konstrukcyjnymi i technologicznymi. Projekt spotkał się z dużym

zainteresowaniem, czego wyrazem było nawiązanie ścisłej współpracy przy jego realizacji z prof. Matthiasem Ziegenhorn (BTU Cottbus) i kierowanym przez niego zespołem.

Zdzisław Wałęga

WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

WORKSHOP ON NONLINEAR WAVES IN OCEANOGRAPHY AND BEYOND

W dniach 25-30 listopada 2018 r. w University of Southern Queensland, Toowoomba (Australia) odbyła się międzynarodowa konferencja *Workshop on Nonlinear waves in Oceanography and Beyond*.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII

IV SEMINARIUM METODOLOGICZNE DEDYKOWANE PAMIĘCI PROFESORA EDWARDA HAJDUKA WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII, 27 LISTOPADA 2018 R.

W listopadzie 2015 r. z inicjatywy dr Elżbiety Kołodziejkiej odbyło się seminarium metodologiczne dedykowane pamięci zmarłego w marcu Profesora Edwarda Hajduka (1932-2015) - socjologa, pedagoga, filozofa, mentora kilku pokoleń zielonogórskich naukowców. Seminarium to zapoczątkowało cykliczne spotkania poświęcone problematyce metodologii badań społecznych, a idea upamiętnienia osoby i dorobku Profesora w formie naukowych spotkań była kontynuowana w latach następnych. Każdego roku przedstawiciele Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz badacze reprezentujący inne ośrodki naukowe dzielili się swoimi doświadczeniami i refleksjami teoretycznymi z zakresu metodologii. Również w tym roku, 27 listopada 2018 r. na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyło się kolejne - IV seminarium metodologiczne dedykowane pamięci Profesora Edwarda Hajduka. Przygotowanie tegorocznego spotkania koordynowała dr Katarzyna Walentynowicz-Moryl.

Seminarium rozpoczęły wspomnienia o Profesorze Edwardzie Hajduku. W kilku słowach przypomniał postać Profesora i jego zasługi dla rozwoju zielonogórskiej pedagogiki, otwierając seminarium Dziekan Wydziału PPS dr hab. Marek Furmanek, prof. UZ. Natomiast dr hab. Bogdan Idzikowski, prof. UZ przywołał w krótkim prologu nawiązującym do Jubileuszu 80-lecia urodzin Profesora i wywiadu-rzeki¹ przeprowadzonym z Profesorem przez Elżbietę Kołodziejką, jego naukowe i życiowe credo, niektóre ulubione maksymy i charakterystyczne powiedzenia.

Merytoryczną część seminarium rozpoczęła dr Barbara Hajduk (UZ), żona Profesora, która zawsze jest szczególnym gościem tych seminariów, wystąpieniem pt. *Transhumanizm, postczłowiek i mity o mózgu*. Pani Doktor stawiała pytania

1 Elżbieta Kołodziejka (2012), *Przy herbacie*. Rozmowy z Edwardem Hajdukiem. Oficyna Wydawnicza UZ.

Konferencję zorganizowano dla uczczenia 80-lecia urodzin prof. Rogera Grimshawa, członka Australijskiej Akademii Nauk, jednego ze współczesnych liderów w dziedzinie fal nieliniowych.

Profesor Anna Karczewska wygłosiła na tej konferencji referat pt. *Martingale and mild solutions to stochastic Korteweg - de Vries - type equations*.

Więcej informacji o konferencji można znaleźć na stronie: <https://www.usq.edu.au/study/faculty-events/2018/11/workshop-on-nonlinear-waves-in-oceanography-and-beyond>

zebrał Joachim Syga

o warunki i możliwości jakie stwarza współpraca nauk (GRIN) dla wcielenia w życie idei transhumanizmu i postczłowieka. Następną prelegentką była dr Joanna Róg-Ilnicka (Sekcja Socjologii Pracy PTS), która w wystąpieniu pt. *Coś więcej niż proces badawczy - wokół projektu badawczego «Nestorzy Socjologii Pracy»* przybliżyła nie tylko cele projektu, jego genezę i zespół realizatorów, ale przede wszystkim metodologię prowadzonych badań i problemy związane z procesem badawczym. Wskazała również na efekty projektu, które wykroczyły poza zakładane cele - stworzenie sieci współpracy i integrację badaczy społecznych zajmujących się pracą z różnych ośrodków akademickich. Z kolei swoimi doświadczeniami z prowadzenia badań w środowiskach wielokulturowych podzieliła się dr Magdalena Pokrzyńska (UZ). W wystąpieniu pt. *Interdyscyplinarne badania w regionie wielokulturowym. Projekt «Mowa polska na Bukowinie» jako doświadczenie badawcze* wskazała na złożoną metodologię badań terenowych o charakterze etnograficzno-socjologiczno-leksykalnym. Jednocześnie pokazała fascynujące strony pracy badawczej naukowca, który ma świadomość, że bada i dokumentuje zanikającą część polskiej kultury, a okoliczności jego pracy są często nieprzewidywalne, co wymaga dużej refleksyjności i elastyczności. Do praktyk empirycznych podlegających szczególnym ocenom odwołał się dr Krzysztof Lisowski (UZ) w referacie pt. *Wrózenie czy przewidywanie? Metodologia badań Exit Poll*. Zaprezentował specyfikę badań Exit Poll dotyczących preferencji wyborczych, których wyniki - jako nielicznym badań społecznych, podlegają kon-

frontacji z rzeczywistymi wyborami społeczeństwa. Przedstawił w zestawieniach liczbowych, na ile dokładne były szacunki tych wyników w przeprowadzanych w Polsce w ostatnich latach badaniach prowadzonych przez różne ośrodki badawcze i wskazał możliwe przyczyny rozbieżności. Wystąpienia zaproszonych gości zakończyła prezentacja mgr. Tomasza Misiuro (UZ) pt. *Analiza czynnikowa jako metoda poznawania struktury cech osobowości w badaniach psycholeksykalnych*, w której przedstawił możliwości wykorzystania analizy czynnikowej do poszukiwania wymiarów osobowości. Wskazał, że opis osobowości jest konsekwencją pewnych arbitralnych wyborów językowych, specyfiki odmian języków narodowych i zasobu pojęć w repertuarze dyscyplin, a także zastosowania wybranych podejść gromadzenia i analizy danych.

Wszystkie wystąpienia spotkały się z dużym zainteresowaniem zebranych badaczy, współpracowników i uczniów Profesora, a także studentów, którzy na seminarium pojawili się wraz z prowadzącymi zajęcia z metodologii badań społecznych. Organizatorzy dziękują wszystkim uczestnikom za udział w seminarium, w szczególności prelegentom za interesujące przybliżenie zagadnień pokazujących różnorodność i złożoność problemów metodologicznych, które szczególnie wpisują się w zainteresowania Profesora. Mamy nadzieję, że w ten sposób będziemy wspominać i honorować osobę Profesora Edwarda Hajduka w kolejnych latach.

Edyta Mianowska
Zakład Metodologii Badań Społecznych

WZMOCNIENIA WSPÓLPRACY ORGANÓW WŁAŚCIWYCH W SPRAWACH CUDZOZIEMCÓW W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA STRZEŻONYCH OŚRODKÓW DLA CUDZOZIEMCÓW

W dniach 24-25 października 2018 r. dr hab. Barbara Toroń-Fórmanek, prof. UZ, kierownik Pracowni Resocjalizacji i Pedagogiki Penitencjarnej brała czynny udział w Konferen-

cji Naukowej dotyczącej wzmocnienia współpracy organów właściwych w sprawach cudzoziemców, w szczególności w zakresie funkcjonowania Strzeżonych Ośrodków dla Cudzoziemców. Profesor Toroń-Fórmanek wystąpiła w roli konsultanta oraz eksperta, prezentując na konferencji tematykę poczucia bezpieczeństwa kobiet umieszczonych w jednostkach penitencjarnych.

SEMINARIUM NAUKOWE „KOBIETA W IZOLACJI”

W dniach 15-16 listopada 2018 r. dr hab. Barbara Toroń-Fórmanek, prof. UZ wraz z doktorantką mgr Klaudią Ja-

rosz wzięła czynny udział w Ogólnopolskim Seminarium Naukowym *Kobieta w Izolacji* organizowanym już po raz 11. przez Zakład Karny Nr 1 w Grudziądzu. Prof. B. Toroń-Fórmanek przedstawiła zagadnienie kształtowania tożsamości patriotycznej kobiet w izolacji penitencjarnej, a mgr Klaudia Jarosz przedstawiła percepcję patriotyzmu przez skazane kobiety odbywające karę pozbawienia wolności. Całe seminarium poświęcone było tematyce 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę oraz 100-leciu Służby Więziennej.

WYKŁADY Z CYKLU „WYKŁADY MISTRZÓW”

Z inicjatywy prof. dr hab. Marzenny Magdy-Adamowicz - kierownika Zakładu Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej (Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii) przewidziano następujące wykłady z cyklu „Wykłady Mistrzów”:

- 15 grudnia 2018 r. (sobota), godz. 10.00 - prof. dr hab. Krzysztof J. Szmidski - *Pedagogika twórczości*
- 11 stycznia 2019 r. (piątek), godz. 12.00 - prof. dr hab. Bożena Muchacka - *Nowy model kształcenia nauczycieli wczesniej edukacji. Założenia teoretyczne, standardy kształcenia, tryb i forma kształcenia.*

Pracownicy Zakładu serdecznie zapraszają studentów, doktorantów oraz pracowników naukowo-dydaktycznych do udziału w wykładach.

CYKL DEBAT - SOCJO/LOGICZNE:

—30 października 2018 r. - *Przedwczesny pogrzeb multikulturalizmu* - wystąpienie rozpoczynające spotkanie wygłosiła Katarzyna Narkiewicz. Prelegentka starała się nakreślić ramy znaczeniowe terminu multikulturalizm, wskazać główne zarzuty wobec niego oraz perspektywy i alternatywy dla tej idei. Interesujące wystąpienie sprowokowało wiele pytań i komentarzy ze strony zgromadzonych słuchaczy, którzy żywo włączyli się w dyskusję, co świadczy o aktualności podjętej tematyki.

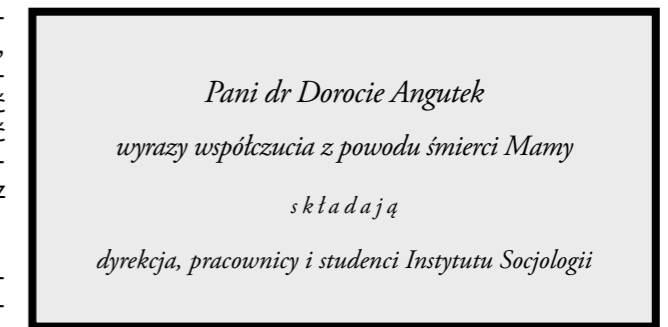
—14 listopada 2018 r. - *O wyborach samorządowych* - na spotkaniu dr Krzysztof Lisowski wygłosił wystąpienie *Exit Pool. Za kulisami prognoz wyborczych*. W gronie prelegentów była też dr Anita Kucharska-Dziedzic, która dzieliła się wrażeniami z udziału w wyborach samorządowych z perspektywy Ruchu Miejskiego. Próby bilansu wyników wyborów oraz nakreślenia perspektyw na przyszłość podjął się dr hab. Łukasz Młyńczyk, prof. UZ. Spotkanie cieszyło się sporym zainteresowaniem. Zgromadziło licznych studentów, pracowników oraz mieszkańców Zielonej Góry, którzy po wystąpieniach włączyli się w dyskusję zamykającą debatę. Wydarzenie zorganizował Instytut Socjologii UZ wraz z zielonogórskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

—27 listopada 2018 r. - *O sztuce pomagania. Jak mądrze pomagać?* - spotkanie otworzył dr hab. Mariusz Kwiatkowski, prof. UZ podkreślając zasadność podjętej tematyki w kontekście wielu kierunków kształcenia zorientowanych na pomaganie ludziom. Następnie Magdalena Stachowska opowiedziała o doświadczeniach i obszarach działania fundacji Rondo, której jest prezesem. Zasad-

niczą część debaty rozpoczęło wystąpienie zaproszonego gościa, Adama Szustaka O.P., dominikanina i vlogera, który dzielił się swoimi doświadczeniami w zakresie aktywności pomocowych starając się wyjaśnić jak godzić odruch serca z odpowiedzialnością i jak nie doprowadzić do uzależnienia od otrzymywanej pomocy. Spotkanie zakończyła dyskusja na podstawie pytań zadanych przez licznie zgromadzonych słuchaczy.

Wydarzenie zorganizowali: Instytut socjologii UZ, Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii, fundacja Partycypacja oraz fundacja Rondo.

Artur Kinal

Pani dr Dorocie Angutek
wyrazy współczucia z powodu śmierci Mamy
składają
dyrekcja, pracownicy i studenci Instytutu Socjologii

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

LUBUSKIE FORUM PRAWA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W dniach 19-20 października 2018 r. na Wydziale Prawa i Administracji miało miejsce znaczące naukowe i intelektualne wydarzenie - naukowa konferencja „Lubuskie Forum Prawa Samorządu Terytorialnego”. Dwudniowa konferencja zgromadziła prawników-naukowców z ośrodków akademickich całego kraju oraz znaczące postacie środowiska samorządowców regionu lubuskiego. Pomysłodawcą i inicjatorem konferencji był profesor Andrzej Bisztyga, który ideę tę przedstawił podczas lutowego posiedzenia Rady WPiA¹.

Organizatorami konferencji były Katedra Prawa Konstytu-

¹ J.Markiewicz - Stanny: Prof. Andrzej Bisztyga otrzymał Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Lubuskiego, Uniwersytet Zielonogórski, Miesięcznik społeczności akademickiej, marzec 2018, s. 36.

FOT. Z WYDZIAŁU

dowego Województwa Lubuskiego, Marszałek Województwa Lubuskiego, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, Wojewoda Lubuski, Prezydent Miasta Zielona Góra, Dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Zielonej Górze, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Zielonej Górze i Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Zielonej Górze. Konferencję wsparły lokalne samorządy Żar, Żagania, Nowogrodu Bobrzańskiego, Sulechowa, Świebodzina i Gminy Nowa Sól. Patronat medialny nad konferencją objęły uznane, naukowe periodyki prawnicze: Przegląd Prawa Konstytucyjnego, Studia Prawa Publicznego, Humanistyczne Zeszyty Naukowe - Prawa Człowieka i Deutsch - Polnische Juristen Zeitschrift.

Wysoki, merytoryczny poziom konferencji, liczba jej uczestników oraz jej społeczny oddźwięk kotwiczy nasz młody Wydział w szerokim środowisku działaczy samorządowych regionu lubuskiego. Samorządowcy już o aktywności WPIA UZ wiedzą i zaczynają poznawać jego intelektualny i organizacyjny potencjał. Konferencja dostarczyła także okazji do podpisania Porozumienia o współpracy między naszym Wydziałem a Zrzeszeniem Gmin Województwa Lubuskiego. W samorządowej debacie wzięli udział przedstawiciele samorządu terytorialnego regionu, w tym: Przewodniczący Sejmiku Województwa Lubuskiego, Marszałek Województwa Lubuskiego, Wiceprezydent Zielonej Góry, Prezydent Nowej Soli oraz przedstawiciele parlamentu, a konkretnie członkowie Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Obok referatów z Wydziału Prawa i Administracji UZ w konferencji wzięli udział w charakterze referentów przedstawiciele nauki prawa - profesorowie i adiunkci z szeregu prawniczych, akademickich ośrodków naszego kraju oraz instytucji a to: z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziału Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego, Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfantego w Katowicach, Rzeszowskiej Szkoły Prawa, Akademii Jana Długosza w Częstochowie, z Sądu Najwyższego, z Trybunału Konstytucyjnego, Biura Analiz Sejmowych, Biura Prawnego i Orzecznictwa Kontrolnego Naj-

wyższej Izby Kontroli, Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi, Okręgowej Rady Adwokackiej w Zielonej Górze oraz z warszawskiej Kancelarii Domański, Zakrzewski Palinka. Swoją obecnością konferencję zaszczylił również Prorektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Wojciech Strzyżewski. Wystąpienia referentów cechowała aktualność podejmowanych zagadnień oraz wysoki poziom merytoryczny. Konferencja objęła trzy sesje plenarne i trzy panele dyskusyjne. W jej trakcie referaty przedstawiło czterdziestu (40) referentów. Teksty wszystkich referatów zostaną opublikowane. Konferencja znalazła swoje odbicie w mediach, członkowie Komitetów: organizacyjnego i naukowego konferencji udzielili odpowiednich wywiadów. Informacja o konferencji została także nagłośniona w mediach elektronicznych administrowanych przez prawniczych, korporacyjnych partnerów konferencji.

Konferencję udało się zorganizować w nowej siedzibie WPIA UZ. „Bardzo zależało mi na tym, aby nasz Wydział Prawa i Administracji oraz organizowane przez niego wydarzenia były kojarzone właśnie z budynkiem przy Placu Słowiańskim 9, takimi wydarzeniami buduje się *genius loci* naszej pracy i nauki, z tym miejscem Wydział i jego pracownicy powinni być kojarzeni” - mówi prof. Andrzej Bisztyga.

W skład Komitetu Naukowego Konferencji weszli: prof. Andrzej Bisztyga (współprzewodniczący), prof. Andrzej Gorgol, prof. Martyna Łaszewska - Hellriegel, prof. Andrzej Misiotek, prof. Waldemar Ślugocki, prof. Bernadetta Nitschke-Szram, prof. Hanna Paluszkiwicz, prof. Bogdan Ślusarz (współprzewodniczący), prof. Arkadiusz Wudarski i dr Piotr Zientarski. W skład Komitetu Organizacyjnego Konferencji weszli: prof. Andrzej Bisztyga, dr Anna Chodorowska (wiceprzewodnicząca), dr Anna Feja - Paszkiewicz, dr Leszek Kaczmarski, dr Piotr Kapusta, dr Justyna Michalska (sekretarz naukowy), prof. Bogdan Ślusarz, dr Agnieszka Opalińska (przewodnicząca), mgr Tomasz Świętoński, dr Justyna Węgrzyn.

Konferencja była poważnym wydarzeniem intelektualnym i społecznym o historycznym znaczeniu dla wciąż budującego swoją tożsamość Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego. Do organizatorów konferencji docierają pierwsze ocenne głosy o naszym przedsięwzięciu. Są to oceny bardzo dobre, wyrażające uznanie dla wysokiego, naukowego poziomu konferencji oraz dla jej sprawnej organizacji, formułowane przez samych referentów, przez samorządowców a także przez dyrektorów szkół i nauczycieli, odbiorcami konferencji obok nauczycieli akademickich, samorządowców i studentów byli także uczniowie szkół średnich. Przedstawiciele szkół średnich wyrazili zainteresowanie uczestnictwem w konferencjach organizowanych przez WPIA UZ w przyszłości. To bardzo istotne, zważywszy, że ci uczniowie potencjalnie mogą być naszymi studentami.

Joanna Markiewicz-Stanny

WSPÓLPRACA KATEDRY PRAWA KONSTYTUCYJNEGO WPIA UZ Z AKADEMIĄ WOJSK LĄDOWYCH WE WROCŁAWIU

26 października 2018 r. na Wydziale Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Wojsk Lądowych (WNB AWL) im. Generała Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu odbyła się konferencja naukowa pt. *Systemy walki i taktyki interwencji w działaniach wojskowych i policyjnych*.

OD LEWEJ: DR BARTOSZ GŁOWACKI (SZKOŁA POLICJI W KATOWICACH), DR ROBERT NETCZUK (WPIA UŚ), PROF. ANDRZEJ BISZTYGA (WPIA UZ), DR PIOTR SOWIŃSKI (WPIA UR)

byli dr Robert Netczuk (WPIA UŚ) oraz dr Marzena Netczuk-Gwoździewicz (WNB AWL).

Otwarcia konferencji dokonał Dziekan WNB AWL - płk prof. Witalis Pellowski. Obok WNB AWL współorganizatorem konferencji była Katedra Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego, podobnie jak Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wydział Prawa Uniwersytetu Śląskiego. Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego WPIA Uniwersytetu Zielonogórskiego - prof. Andrzej Bisztyga był członkiem Komitetu Naukowego konferencji oraz moderatorem jej pierwszej sesji. Problematyka systemów walki i samoobrony rodzi szereg pytań w perspektywie ochrony wolności i praw jednostki. Zagadnienia uzasadnienia i granic ingerencji służb policyjnych w przestrzeni wolności i praw człowieka, zasad i intensywności użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, posiadają swoje wymiary konstytucyjny i prawnomiędzynarodowy, są to zatem zagadnienia znajdujące swój refleks w Konstytucji RP, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W konferencji wzięli udział przedstawiciele krajowych ośrodków akademickich, szkół i ośrodków szkoleniowych służb policyjnych i Sił Zbrojnych RP, sądów powszechnych, prokuratury oraz biegłych sądowych z zakresu techniki i taktyki interwencji. Prof. Andrzej Bisztyga podkreśla, że Katedra Prawa Konstytucyjnego WPIA UZ jest katedrą otwartą na współpracę ze środowiskami, które w praktyce współkształtują sferę wolności i praw człowieka, a w konsekwencji wpływają na postępowanie państwa przez obywateli.

Joanna Markiewicz-Stanny

WYDZIAŁ ZAMIEJSCOWY W SULECHOWIE

Lubuski Ośrodek Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych Sp. z o.o. na Kongresie Gospodarczym Lubuskie'2018

W dniach 11-13 października 2018 r. w Parku NT UZ odbył się Kongres Gospodarczy Lubuskie 2018 organizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego. Część tego wydarzenia współrealizowała spółka Uniwersytetu Zielonogórskiego - 12 października br. na terenie Lubuskiego Ośrodka Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych Sp. z o.o. w Kalsku odbyła się debata na temat produkcji i badania żywności. Mielśmy zaszczyt gościć specjalistów w danej tematyce, którzy odpowiadali na pytania producentów żywności w dwóch panelach: *Współczesne wyzwania producentów żywności* oraz *Nowoczesne trendy w produkcji żywności*. Całe wydarzenie poprowadziła Agnieszka Cegielska.

Równocześnie 12 października na terenie Lubuskiego Centrum Winiarstwa w Zaborze, Lubuski Ośrodek Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych Sp. z o.o. zrealizował debatę poświęconą tematyce wina. Nie obyło się bez wielu pytań od zgromadzonych gości. Na każde z nich mogli odpowiedzieć specjaliści z dziedziny winiarstwa. Całość wydarzenia została podzielona na dwa panele o tematyce: *Winiarstwo sposobem na biznes* i *Współczesne trendy winiarskie*. Prowadzącym był Robert Makłowicz.

13 października na terenie Lubuskiego Ośrodka Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych Sp. z o.o. w Kalsku odbyły się Targi Zdrowej Żywności. Zaproszeni przedstawiciele różnych rodzajów aktywności fizycznej promowali zdrowy styl życia. Podczas Targów odbyły się prezentacje i degustacje: produktów tradycyjnych i regionalnych, żywności pochodzącej z upraw ekologicznych, wysokiej jakości miódów, wina, ekologicznych wyrobów mięsnych i wędlin, nabiału. Można było skorzystać z porad dietetyków, w tym także specjalistów z Instytutu Nauk o Żywności i Agrotechniki WZS UZ. Dodatkowo promowano aktywność fizyczną u najmłodszych - były kolorowe tory przeszkód i dmuchane zamki. Animacje dla dzieci poprowadziły studentki z Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii Uniwersytetu

Zielonogórskiego. Dla miłośników fitness odbyły się warsztaty z Ewą Chodakowską.

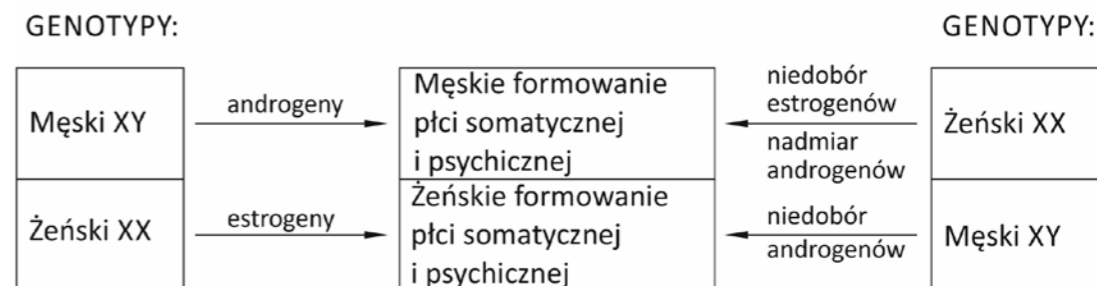
Justyna Korycka

REDAKCJA OTRZYMAŁA

PROBLEMY Z WYBOREM PŁCI METRYKALNEJ DZIECKA

W momencie urodzenia dziecka dokonuje się wyboru płci metrykalnej (socjalnej) na podstawie cech narządów płciowych zewnętrznych (płeć somatyczna). W pewnej, niewielkiej liczbie przypadków może być to trudne, a nawet błędne, co koryguje się po pewnym czasie. Niekiedy silne wydzielanie hormonów (androgenów) matki przed urodzeniem może powodować to, że wargi sromowe noworodków żeńskich mogą przypominać narządy płciowe męskie - pra-

cie. Niemiecki Trybunał Konstytucyjny niedawno zdecydował o wprowadzeniu do rejestru urodzin dziecka możliwość wyboru płci metrykalnej męskiej, żeńskiej oraz „trzeciej płci”. Nie wyjaśniono jednak tego terminu i dla mnie jest to pytanie, na które nie potrafię dać pewnej odpowiedzi. Poruszam ten problem dlatego, że antropolog i teolog z Niemiec zwrócił się do mnie słowami, że będzie wdzięczny jeśli odniosę się do tej kwestii. Jeśli brak jest komentarzy ze stro-

ny ustawodawców projektu wprowadzenia trzeciej płci, to moje odniesienie się do problemu może być jedynie w formie przypuszczeń. Być może, że miano tu na myśli przypadki hermafrodytyzmu co jest u człowieka rzadkie, a u takich osób stwierdza się jądra i jajniki. Jest też pseudohermafrodytyzm - typu męskiego, co przejawia się obecnością jąder oraz typu żeńskiego, gdy występują jajniki, ale zewnętrzne narządy płciowe podobne są do męskich - przypominają prącie. Nadmierne wydzielanie przez ciężarne kobiety przed porodem androgenów może powodować wystąpienie u noworodka zespołu androgenitalnego (ASG) czyli nadnerczowo-płciowego. Noworodki genetycznie żeńskie mogą mieć cechy somatyczne przesunięte w kierunku męskim. Nadmierny rozwój tełtaczki przybiera formę prącia, może też rozwijać się moszna (bez jąder). Tak więc trudne może być określenie płci biologicznej. Jeśli zespół nadnerczowo-płciowy (ASG) działa na płód męski, to nasila on męskość cech biologicznych i psychicznych (skłonność do agresji). Wadą genetyczną u mężczyzny może być nadwrażliwość na androgeny (częsta na Dominikanie). U płodów kształtuje to męskie narządy płciowe wewnętrzne, lecz żeńskie narządy zewnętrzne. Osobnicy z tą nadwrażliwością mają fenotyp żeński i żeński typ osobowości. Różnorodne problemy płci dotyczą jednak i ludzi dorosłych. Można tu zaliczyć transwestytm - chęć upodobniania się względem i formami zachowań do osób przeciwnej płci.

Poważniejszą i cięższą formą jest transseksualizm. Tutaj osoby z tą przypadłością dążą do zmiany płci biologicznej poprzez kuracje hormonalne, a następnie zabiegi chirurgiczne - u mężczyzn wytworzenie pochwy, u kobiet prącia. Transseksualizm przejawia się po okresie dojrzewania i jest pytanie o to, czy ma podłoże genetyczne. Osobiście, pracując w Uniwersytecie Łódzkim, współpracowałem z Kliniką Chirurgii Plastycznej, w której dokonywano zmiany płci. Z moich badań

wynikało, że osoby transseksualne mają pewne przesunięcia budowy somatycznej w kierunku płci oczekiwanej. Może to sugerować podłoże genetyczne tego zaburzenia. Miałem tam również do czynienia z osobami fenotypowo męskimi o genotypie żeńskim i odwrotnie - kobiet o genotypie męskim. Fakty takie winny pozostawać tajemnicą. Polska sprinterka - Ewa Kłobukowska - była genetycznie mężczyzną, a wyjawienie tego faktu było traumatyczne dla jej dalszego życia.

Warto tu przypomnieć, że pojęcie płci nie jest jednorodne. Wyróżnia się płeć chromosomalną, genetyczną, gonadną, hormonalną, somatyczną i psychiczną oraz społeczną - metrykalną. Brak zgodności kryteriów określających płeć powoduje zaburzenie płci, które na ogół udaje się korygować. Nie ma miejsca w tym krótkim opracowaniu na szczegółowe omówienie problemów płci. Zwolennicy doktryny gender proponują dokonywanie wyboru płci przez dziecko w wieku przedszkolnym, a więc można zapytać o to, czy przed takim wyborem należy noworodkowi wpisać „trzecia płeć”? Jako antropolog zajmujący się ontogenezą człowieka mogę stwierdzić, że ów termin też pasuje do wieku starczego, do sędziwości, która w zakresie cech fizycznych, sprawnościowych czy fizjologicznych zniża dymorfizm. Nie chcę też wnikać w istotę i zmienność właściwości płci u osób z anomaliami chromosomalnymi, np. zespół klinefelta czy Turnera itp., które mogą być przyczyną niemożności ustalenia płci genetycznej. Chętnym zapoznania się z tymi problemami można polecić podręczniki seksuologii, położnictwa, antropologii czy artykułów na ten temat. Sam opisywałem te problemy i mogę polecić: 1. Malinowski A., 2013 „Płeć i Seksualność Człowieka” Wych. Fizyczne i Zdrowotne nr 8. 2. Malinowski A. i wsp. 2014, Antropologia dla Pedagogów, Uniwersytet Zielonogórski. Kończąc krótkie refleksje na temat „trzeciej płci” pragnę przypomnieć wiersz lek. med. Ryszarda Krawca z 2013 r.

Zamierzam teraz zabrać głos

W sprawie zgola nie banalnej.

Na wstępie cieszę się, że rodzice i los

Nie dali mi szansy wyboru seksualnej tożsamości płci.

Bo genderowcy twierdzą, że płeć to wynik wyboru i kultury,

Czyli że dziewczynki i chłopcy

To nie wynik chromosomalnego wzoru, miłości, a chciejstwa wychowawców

(dla których płeć i orientacja jest obojętna).

Ta teoria zyskuje fanów i wyznawców -

przeciwników rodzicielskiego piętna takiego,

w którym płeć jest oczekiwana, choć wiem, że co Bóg da - to się ochrzczi,

cudu osobistego tworzenia i przekazywania owocu i tajemnicy rodzicielskiej miłości.

Choć płeć dziecka (nie z wyboru gender) jest jak w algebrze „X” lub „Y” niewiadoma,

na wstępie jednak z zapisu DNA się bierze i kombinacji w tych właśnie chromosomach,

jednak zgadzam się gender i chcę to zaznaczyć, że działaniem z zewnątrz

wszystko można skrzywić, przekreślić i wypaczyć.

prof. zw. Andrzej Malinowski
Senior Instytutu Antropologii UAM

PROFESOR ZW. DR HAB. TADEUSZ MALINOWSKI (1932–2018)

Tadeusz Malinowski urodził się 8 kwietnia 1932 r. w Poznaniu. Tuż przed wybuchem II wojny światowej wyjechał z matką i młodszym bratem Andrzejem do Lublina, gdzie został do momentu aresztowania matki przez gestapo w 1943 r. Ojciec poszukiwany przez Niemców w 1940 r. musiał uciekać z Polski. Pamiętam jak „zlecić” bratu by go zastępował, co Tadeusz względem młodszego brata wypełniał skrupulatnie. Mojego brata charakteryzowała duża odpowiedzialność za to co robi - niezwykła systematyczność, punktualność, porządek. Tak więc badając w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu kości z grobów ciałopalnych, mogłem stwierdzić, że podlegające jego pieczy magazyny są wzorowo uporządkowane. Również wzorowy był porządek na prowadzonych badaniach wykopaliskowych m. in. tam gdzie również sam uczestniczyłem - na grodzisku z wczesnej epoki żelaza w Słupcy, gdzie w miejscu niewątpliwie kuchennym wśród kości zwierzęcych i resztek zwęglonego drewna znajdowało się sklepienie czaszki ludzkiej przykryte glinianym naczyniem. Znaleździło to dawno świadectwo stosowania praktyk kanibalistycznych przez naszych przodków. Gościłem też na wykopaliskach w Komorowie (powiat Szamotuły), gdzie na terenie grodziska na wyspie sporo było przemieszanych rozfragmentowanych kości zwierzęcych i ludzkich. Tam też było badane cmentarzysko na brzegu jeziora bytyńskiego z okresu wczesnośredniowiecznego. Razem z bratem, ale przy mniejszym nieco moim wkładzie, badaliśmy cmentarzyska późnośredniowieczne na górze Rowokół w Smołdzinie, gdzie chowano ludność Słowińską. Niewątpliwie dużą zasługą mego brata jest opracowanie materiałów z cmentarzyska ludności kultury łużyckiej w Laskach

k. Kępna, które badał przed wojną prof. Adam Wrzosek. Było to największe cmentarzysko tej kultury na obszarze Polski. Tadeusz Malinowski był uczniem prof. Józefa Kostrzewskiego, ale również Witolda Hensla - archeologa i Eugeniusza Frankowskiego - etnologa. W latach 1950-1975 pracował w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu, następnie w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Słupsku, a w latach 1975-2002 w Uniwersytecie Zielonogórskim. W Zielonej Górze nasze mieszkania w Domu Studenckim stykały się ze sobą i nadal odczuwałem wpływ starszego brata na swą działalność. W Zielonogórskiej uczelni uchodził w opinii studentów za profesora bardzo wymagającego, dbającego nie tylko o wiedzę, ale również i sprawy wychowawcze. Szersze kontakty ze studentami zapewniały mu organizowane wycieczki do muzeów, czy na stanowiska archeologiczne.

W zasadzie w centrum jego zainteresowań były problemy obrządku pogrzebowego ludności kultury łużyckiej i pomorskiej, następnie problemy szlaku bursztynowego, wybrane problemy etnogenezy Słowian, muzealnictwo archeologiczne. W jego dorobku znajduje się ponad 400 publikacji naukowych. Warto też nadmienić, że brał udział w badaniach archeologicznych we Francji, jest członkiem licznych towarzystw naukowych, był wyróżniany odznaczeniami państwowymi. Do samego końca był czynny naukowo i często zlecane mu były recenzje prac naukowych, doktorskich i habilitacyjnych. Jeszcze do niedawna nasze uczelnie zapraszały go na okolicznościowe wykłady. Profesor Tadeusz Malinowski zmarł 15 grudnia 2018 r.

em. prof. zw. Andrzej Malinowski

ZE SPORTU AKADEMICKIEGO

NIE MA UNIwersYTETU BEZ SPORTU!

27 listopada br. w sali Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyło się uroczyste podsumowanie osiągnięć sportowych żaków w roku akademickim 2017/18. Z medalistami Mistrzostw Świata i Mistrzostw Polski spotkał się prorektor ds. studenckich UZ - prof. Wojciech Strzyżewski, który w imieniu JM Rektora wręczył sportowcom listy gratulacyjne. Swoją obecnością na spotkaniu zaszczytili również prezes KU AZS Uniwersytetu Zielonogórskiego - prof. Zdzisław Wołk, wiceprezes - dr Tomasz Grzybowski oraz członek Zarządu - inż. Henryk Michalak.

Z roku na rok przybywa sportowych osiągnięć na Uniwer-

sytecie Zielonogórskim. W tym roku wyróżniono aż 67 studentów. Oto oni:

KOLARSTWO:

Piotr Konwa - srebrny medal w Akademickich Mistrzostwach Świata w jeździe indywidualnej na czas

KICKBOXING:

Adam Hirko - brązowy medal w Mistrzostwach AZS w kickboxingu w formule Light Contact, brązowy medal w Mistrzostwach AZS w kickboxingu w formule Low Kick

LEKKOATLETYKA:

Mateusz Kwaśniewski - złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji generalnej w rzucie oszczepem, złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w rzucie oszczepem

Karolina Sygutowska - brązowy medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji generalnej w rzucie dyskiem, złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w rzucie dyskiem, brązowy medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pchnięciu kulą

Kinga Juszcak - złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w skoku wzwyż

Krzysztof Bartczak - brązowy medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pchnięciu kulą; Trener: Jerzy Walczak

JEŹDZIECTWO:

Piotr Kaliszek - złoty medal na Halowych Akademickich Mistrzostwach Polski

PLYWANIE:

Wojciech Kosowicz - brązowy medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji generalnej w pływaniu (50 m. st. klasycznym); złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (50 m. st. Klasycznym) złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (sztafeta 4x50 m. st. zmiennym), srebrny medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (100 m st. klas.)

Filip Kołodziejki - złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (50 m. st.

grzbietowym) złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (sztafeta 4x50 m. st. zmiennym)

Mateusz Kołodziejki - złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (sztafeta 4x50 m. st. zmiennym), srebrny medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (50 m st. klas.), brązowy medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (100 m st. klas.)

Krzysztof Morawski - złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (100 m. st. klasycznym) złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (sztafeta 4x50 m. st. zmiennym)

Oliwia Gonta - złoty medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (50 m. st. motylkowym) srebrny medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w pływaniu (50 m. st. dowolnym)

Trener: dr Tomasz Grzybowski

TENIS STOŁOWY:

Srebrny medal akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów w tenisie stołowym mężczyzn

1. Michał Bartoszewski, 2. Jakub Leśniewski, 3. Hubert Lubin, 4. Kamil Schauer, 5. Grzegorz Felkel

Trener: Daniel Bobek

FUTSAL:

Brązowy medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów:

1. Sebastian Górski, 2. Radosław Żebrowski, 3. Jakub Babij, 4. Sebastian Hausler, 5. Michael Mikołajczuk, 6. Patryk Walicht, 7. Mateusz Kowalski, 8. Erwin Prokopowicz, 9. Wojciech Zawistowski, 10. Michał Hubert, 11. Władysław Bartosz, 12. Góral Robert

TRENERZY: 1. Łuczak Ireneusz, 2. Jacykowski Łukasz

Brazowy medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów, **półfinał** Pucharu Polski futsalu 2018:

1. Michał Greszczyk, 2. Karol Pudzianowski, 3. Kacper Ryś, 4. Kamil Kruszyński

Półfinał Pucharu Polski futsalu 2018:

1. Bartnicki Michał, 2. Biereśniewicz Mateusz, 3. Chyła Remigiusz, 4. Dudek Maciej, 5. Hanc Łukasz, 6. Hoc Michał, 7. Jaśkiewicz Patryk, 8. Klementowski Adam, 9. Koppenhagen Kacper, 10. Konopacki Kacper, 11. Niedźwiedzki Adrian, 12. Skrzyński Dominik, 13. Turowski Jakub

Trener: Maciej Górecki

PILKA RĘCZNA:

Brazowy medal Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji generalnej, **Srebrny medal** Akademickich Mistrzostw Polski w klasyfikacji Uniwersytetów:

1. Zieniewicz Jędrzej, 2. Szarłowicz Adam, 3. Pawlisz Michał, 4. Łukaczyn Kacper, 5. Pawlicki Jakub, 6. Kuliń-

SPORT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI:

Marlena Pogorzalczyk
Brazowy medal - 50m grzbiet Integracyjne Mistrzostwa Polski AZS w pływaniu, **Srebrny medal** - 50m dowolny IMP AZS w pływaniu, **Brazowy medal** - IMP AZS w goalball

Wiktoria Komorowska
Złoty medal - 50m klasycznym IMP AZS w pływaniu
Złoty medal - 50m dowolny IMP AZS w pływaniu

Adam Piasecki
Brazowy medal - IMP AZS w goalballu

Karol Wojna
Złoty medal - indywidualnie IMP AZS w boccia

Hubert Morusiewicz
Udział w EuGames Portugalia
Srebrny medal - IMP AZS w tenisie stołowym

Klaudia Nowak
Srebrny medal - 50m grzbietowy IMP AZS w pływaniu
Srebrny medal - 50m dowolny IMP AZS w pływaniu

Denys Marchenko

Srebrny medal - 50m grzbietowy IMP AZS w pływaniu

Paula Irska

Złoty medal indywidualnie - IMP AZS w bowlingu

Robert Zielonka

Brazowy medal - IMP AZS w bilardzie

TRENERZY:

1. Marta Dalecka
2. Marcin Skrzynecki

BOKS:

1. Kinga Szlachcic - **złoty medal** Akademickich Mistrzostw Polski - kat. wagowa do 60 kg
2. Paulina Leśniak - **srebrny medal** Akademickich Mistrzostw Polski - kat. wagowa do 64 kg
3. Adriana Marczevska - **brazowy medal** Akademickich Mistrzostw Polski - kat. wagowa do 51kg

Dawid Piechowiak
Zdjęcia: Mamert Janion

RUSZYŁ PROJEKT AKTYWNIEMIE ZMIENIAJ SIEBIE!

Konin, to pierwszy przystanek na mapie Polski, w którym wystartował pilotażowy projekt autorstwa KU AZS Uniwersytetu Zielonogórskiego. Aktywnie Zmieniaj Siebie to program skierowany do studentów, pracowników uczelni, członków AZS, którzy z różnych przyczyn nie mogą uporać się z nadwagą. Uczestnicy otrzymują od organizatorów kompleksowy pakiet: profesjonalnej opieki dietetyka, całodzienne wyżywienie, dostęp do obiektów sportowych, konsultacje instruktorów, wizyty u fryzjera, kosmetyczki czy w SPA. Projekt zakłada udział szesnastu osób, z czterech różnych województw. Kolejnym miastem, w którym zostanie przeprowadzony nabór będzie Zielona Góra.

Aktywnie Zmieniaj Siebie zainaugurowała konferencja prasowa w Państwowej Wyższej Szkole w Koninie. W spotkaniu z lokalnymi mediami udział wzięli: dyplomowany dietetyk, członek Polskiego Stowarzyszenia Dietetyków - Marzena Pałasz, wiceprezes ds. rozwoju Zarządu Głównego AZS - Mariusz Walczak, członek Zarządu Głównego AZS - Marek Lemański oraz prezes Klubu Uczelnianego AZS w Koninie - Robert Szymański. Godzinę później rozpoczęto pierwszy casting do udziału w programie. Chętnych było co nie miara. Po wielogodzinnych rozmowach i obradach wyłoniono czwórkę uczestników, którzy wezmą udział w projekcie. Dla pozostałych, którzy nie zakwalifikowali się do projektu organizatorzy przygotowali pomniejszone pakiety. Projekt wystartuje 2 stycznia 2019 r.

Dawid Piechowiak

FOT. ANDRZEJ ŚWIŃSKI

NOWOŚCI WYDAWNICZE

Edukacja przyrodnicza - klasyka czy nowoczesność?, red. Sebastian Pilichowski, Ilona Żeber-Dzikowska, Zielona Góra 2018, oprawa miękka, B5, s. 296, ISBN 978-83-7842-339-3

Nauczanie to kierowanie procesem uczenia się, polegające na planowej pracy nauczyciela z uczniami umożliwiającej im zdobywanie wiadomości, umiejętności i nawyków oraz w pełni rozwijanie swoich zainteresowań. Te-

matyczny kontekst rozważań podjęty w niniejszej monografii jest efektem prac badawczych dydaktyków w zakresie kształcenia przyrodniczego w ujęciu biologicznym, chemicznym, fizycznym oraz geograficznym. Głównym celem Redaktorów tej publikacji było wskazanie wartości między innymi okazu w nauczaniu biologii czy doświadczenia w chemii i fizyce. Innymi słowy, chcieliśmy podkreślić kluczowe znaczenie kontaktu osób nauczanych z omawianymi treściami przyrodniczymi zarówno podczas procesu nauczania, jak i kreowaniu wizerunku przyrody jako złożonego układu wzajemnie przeplatających się elementów. Z jednej strony często wydaje się, że cyfryzacja i rozwój technologii upośledziły kontakt uczniów

i studentów z przyrodą w życiu codziennym oraz w trakcie edukacji.

[Ze wstępu]

____ „Dyskursy Młodych Andragogów” 2017, nr 18, oprawa miękka, B5, s. 406, ISSN 2084-2740

The concept of the ‘educational biography’ frequently appears in programmes and documents relating to lifelong learning. What is meant by that often remains unclear. Like many notions pertaining to the field of the social sciences, the concept of biography has a peculiar dual nature. It is both an everyday term as well as an elaborate scientific concept.

Even though it may cause us consternation at times, in everyday life we basically have no problem in accepting that we ‘have’ a biography. In the social sciences, however, ‘biography’ relates to a highly sophisticated social construct that is by no means self-evident. Biography (in the sense of the tension between the concepts of one’s life course as opposed to the story of someone’s life story), is a social form of self-construction and self-projection arising from a particular historical and social context.

[Fragment tekstu]

____ Institute of Music University of Zielona Góra presents Del Sasser, „Big Series Band”, vol. 1, Composed by Sam Jones, Arranged by Jerzy Szymaniuk, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2018, oprawa miękka, A4, s. 52, ISBN 978-83-7842-350-8, ISMN 979-0-801573-12-4

Del Sasser - Composed by Sam Jones and Arranged by Jerzy Szymaniuk. Arranged in the Easy Jazz Feel, and alluding to Cute by Neal Hefti, as performed by the legendary Count Basie Orchestra.

[Fragment tekstu]

____ *Profilaktyka społeczna - edukacja - zdrowie. Twórcze wiązanie teorii i praktyki*, red. Mirosław Kowalski, Sławomir Śliwa, Sławomir Kania, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2018, oprawa miękka, B5, s. 242, ISBN 978-83-7842-343-0

Monografia [...] ma zarówno walory poznawcze w kontekście zaprezentowanych cennych treści dotyczących profilaktyki społecznej ukazanej w orientacji edukacji zdrowia i wychowania młodzieży, jak i walory praktyczne, ponieważ stanowi kompendium wiedzy na tematy związane z procesem wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży. Skierowana jest zatem do pracowników naukowych, ale przede wszystkim osób, które na co dzień aranżują działania wychowawczo-profilaktyczne dla młodych ludzi. W szerokim gronie odbiorców znajduje się z pewnością: psychologowie i pedagodzy szkolni, pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych, nauczyciele, specjaliści ds. uzależnień, ale również rodzice młodzieży wykazującej symptomy zachowania ryzykownego.

[Z recenzji]

dr hab. Agnieszki Lewickiej-Zelent, prof. nadzw.]

zebrała Ewa Popitka
Oficyna Wydawnicza

20 grudnia 2018 r. władze uczelni wraz z koleżankami i kolegami z pracy uroczysto obchodzili przejście na emeryturę p. Jana Kusza - długoletniego pracownika uczelni. W uroczystości wzięli udział obecni i byli kanclerze UZ: Katarzyna Łasińska, Franciszek Orlik oraz Henryk Michalak. Pojawili się także koledzy i koleżanki z Działu Zaopatrzenia, Działu Zamówień Publicznych, Biura Zarządzania Nieruchomościami i Obsługi Uczelni oraz Biura Promocji.

Składamy Ci Janku serdeczne podziękowania za ponad 44 lata poświęcenia i oddania oraz trud włożony w pracę na rzecz naszej uczelni. Wyrażamy nadzieję, że nie zapomnisz o nas, i podobnie jak my wszyscy, bę-

dziemy dobrze wspominać wspólnie spędzone chwile. Chcemy Ci zapewnić, że będziesz u nas zawsze mile widzianym gościem. Na zasłużonej emeryturze życzymy dużo zdrowia, realizacji marzeń oraz szczęśliwych, i długich lat życia.

MAREK SIBINSKÝ, Crash, 2014, digital print, 140 x 212 cm

k o n k u r s

na Kartkę Bożonarodzeniową
w ramach Akcji „Uniwersytet Dzieciom”

11 grudnia 2018

